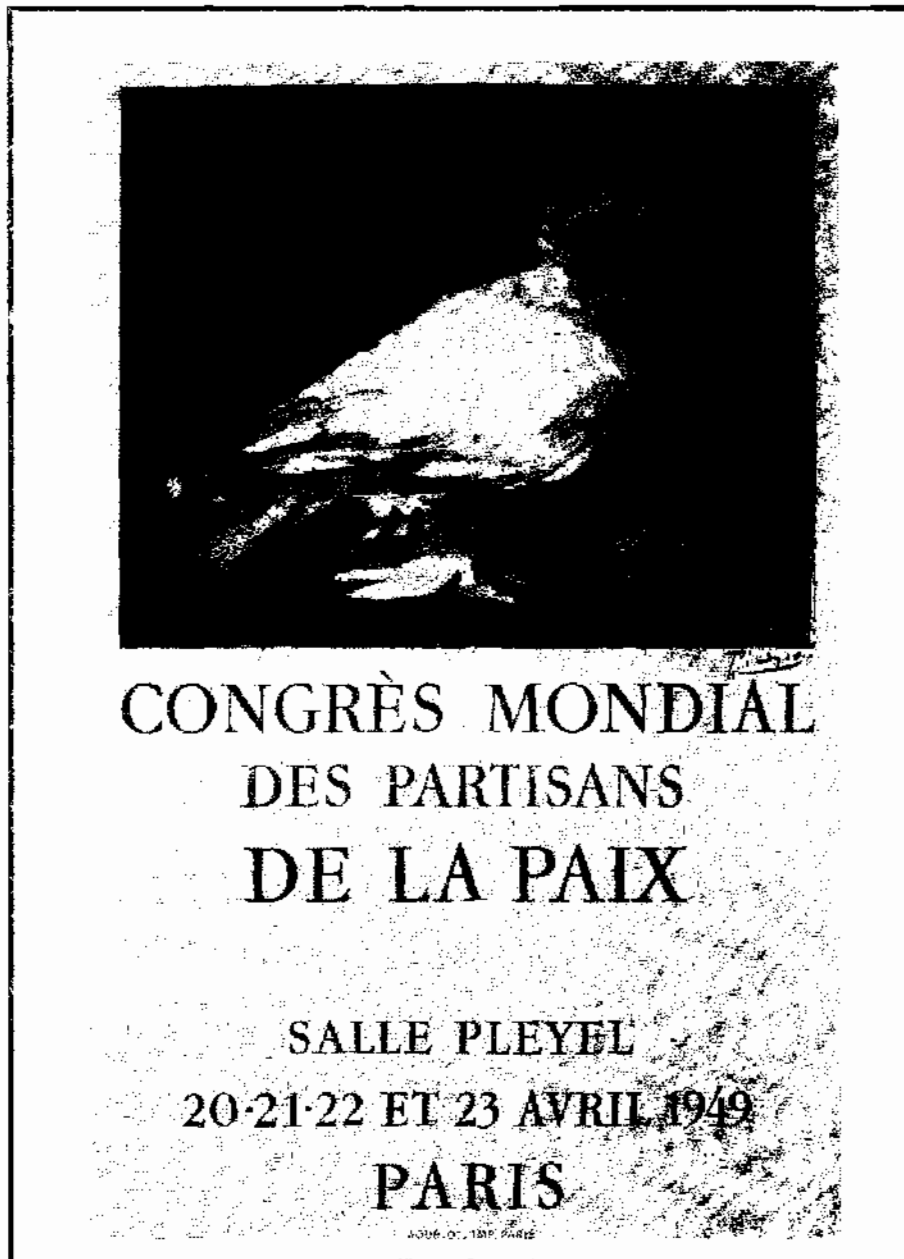

vrede

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

Affiche voor het eerste wereldvredecongres in april 1949 met tekening van Picasso

verschijnt tweemaandelijks
37ste jaargang - nr. 306 - maart-april 1994
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Knokkestraat 44 - 9000 Gent

▼ Dreigingen of diplomatie

NAVO weg?

Viëtnam

Koerden

■ Balkan
Griekenland - Turkije

Sociale clausules

China

Afghanistan

Katanga:
reisverhaal

Opstand in Chiapas

Straatkinderen

■ Vrouwenhandel

■ Standpunten

■ Terugblik: Abs

■ Gemeenschapdienst

Desinformatie

Ieder zal zich herinneren hoe, tijdens de Golfoorlog, met de berichtgeving een loopje werd genomen. We hebben dit ook meegemaakt tijdens de gebeurtenissen in Roemenië waarbij gewoon leugens de wereld werden ingestuurd om een sfeer te scheppen.

Bij de ontbinding van het Russisch Parlement door Jeltsin en het bombardement van het "Witte Huis" heeft de media zich evenmin beperkt tot het verstrekken van informatie maar duidelijk het standpunt van de machthebbers vertolkt.

Zo krijgen we ook nu regelmatig insinuaties en verdachtmakingen te horen tegen Cuba, Noord-Korea, China, e.a. kortom tegen al diegene die niet naar de pijpen van de V.S. willen dansen. De journalist, Peter Brock, heeft in het Amerikaans tijdschrift "Foreign Policy" een en ander uit de doeken gedaan met betrekking tot de situatie in ex-Joegoslavië. In een artikel onder de titel "Dateline Yugoslavia: The Partisan Press" wijst hij er op dat alhoewel niet kan ontkennd worden dat de Serviërs in Bosnië zware misdaden hebben begaan deze ook geen ongelijk hebben als ze zeggen dat ze slachtoffers zijn van manipulatie door de media. Als bewijs wijst Brock op artikels en foto's in bladen als Newsweek, Time en de New York Times en uitgezonden beelden in de T.V.-zenders BBC en CNN. Met deze foto's en beelden wil men de wreedheid van de Serviërs illustreren terwijl het in feite om Servische slachtoffers ging van het geweld tussen Moslims en Kroaten.

Brock citeert hierbij een hele reeks voorbeelden en zegt hiermede te willen bewijzen dat de directies van een aantal kranten en T.V.-zenders uiteindelijk oorlogvoerende zijn geworden die doorheen hun gemanipuleerde informatie druk willen uitoefenen op hun regeringen om tussenbeide te komen en de openbare opinie te overtuigen om dit te aanvaarden.

Iedereen die kritisch kranten leest en/of nieuwsberichten van verschillende zenders vergelijkt zal persoonlijk kunnen vaststellen dat er in de media nog al gemanipuleerd wordt.

Een tijdschrift als VREDE kan, ondanks zijn beperkte middelen, met zijn achtergrondinformatie tegen deze desinformatie een belangrijk instrument zijn.

"VREDE" onder zijn vrienden bekend maken en lezers winnen voor het tijdschrift is dan ook een belangrijke opdracht.

A.D.S

Ja ... zei Petrus leg mij naar eens uit van waar die wapens en munitie blijven komen waarmee Serviërs, Moslims en Kroaten elkaar bestoken. Het kan toch niet dat de V.N., de E.U., de NAVO, e.a. niet weten in welke fabrieken en landen deze vervaardigd worden en waarlangs deze het landen worden binnengesmokkeld!

INHOUD

EDITORIAAL	Dreiging of diplomatie	3
UITKIJK	NAVO weg?	4
AZIË	V.S. heft economisch embargo op tegen Vietnam	5
	Turks Koerdistan: Een menselijke tragedie	6
	China's socialistische opbouw (1949-1979) (Deel 1)	12
	De Afgaanse crisis	16
BALKAN	Griekenland en Turkije voeren brandhout aan voor mogelijke conflicthaarden	8
25 JAAR GELEDEN IN VREDE	Manoeuvres	9
NOORD-ZUID	Sociale clausules in handelsakkoorden	10
BOEKEN		15-25-27-34 36
VERKIEZINGEN	Italië op een kruispunt	17
NAGELS MET KOPPEN		18
DOSSIER	Geen bombardementen	19
	Clinton's evenwichtsoefening	20
	Mars is blind en meedogenloos	21
	Wapenhandel	22
EERLIJKHEIDSHALVE		23
AFRIKA	Katanga: Een reisverhaal	24
MEXICO	Opstand in Chiapas	26
UITBUITING	De wereld der straatkinderen	28
MAATSCHAPPIJ	Vrouwenhandel	29
OPVOEDEN TOT VREDE	Wat je ook doet, je bent steeds opnieuw met politiek bezig	31
STANDPUNT	Waar een wil is, is een weg!	33
VREDESINITIATIEVEN	Agenda - Dialoogavonden - Vredesfonds	35
TEUGBLIK	In memoriam H.J. Abs	37
VOOR DE VUIST	Naar een vrijwillige gemeenschapsdienst	39

Verleenden hun medewerking aan dit nummer:

Georges Spriet - Willy Courteaux - André De Smet - Mehmet Serit Dogan - Hilde Proofs - José Gavilari - Filip Misplon - Lucien Bollaert - Patricia Lasoen - Victor Stuyck - M. Keunen - Hedwig Vandenaabele - René Van Nerum - Gisèle De Craene - Els Bastiaens - Frans Leemans - Albert De Coninck.

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"

Studie- en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE-BEHIER PUBLICITEIT:

Knokkestraat 44 - 9000 Gent
Prk. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent -
Tel. (09) 221 18 39
Fax (09) 220 87 20

LEESGELD:

110 Fr. los nummer
600 Fr. per jaar
700 Fr. instellingen met faktuur
800 Fr. Nederland

STEUNABONNEMENT: 1.000 Fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Michel Vanderborght
Beukendreef 15,
9401 POLLARE - NINOVE

ABONNEMENTDIENST:

Lotty Verwest.

Overname van artikels en tekeningen is slechts toegelaten mits bronvermelding en toezending van een presentexemplaar.

EINDREDAKTIE:

Lucien Bollaert, Wouter De Raes, André De Smet, Jan Olsen, Georges Spriet, Victor Stuyck, René Van Nerum, Dirk Vonckx.

REDAKTIESECRETARIS:

Lucien Bollaert.

HOOFDREDAKTEUR:

André De Smet.

De ondertekende artikels beantwoorden niet noodzakelijkerwijze aan het standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK:

"Neveland", B.W.,
9840 Nevele (Landegem).

Dreiging of diplomatie

In Westerse kringen, heel erg gevoed door de media, heerst er een gevoel van superman na de aftocht van de Servische troepen uit de heuvels van Sarajevo. De harde dreiging heeft geholpen, en moet maar herhaald worden, daar waar nodig. Zo luidt de boodschap.

We stellen een totaal tegenovergestelde houding vast in Moskou. Daar heet het dat dankzij een effectief en spetterend diplomatiek initiatief van Rusland een totale Balkanoorlog is vermeden. Meteen positioneert Jeltsin zich stevig op het terrein en wil hij op snelheid doorgaan. Een nieuwe internationale conferentie is nodig, meent hij.

De westerse houding, en die van onze Belgische minister Claes vooraan, legt nadruk op de lange bemiddeling die Europa op het getouw heeft gezet, en de hamekkigheid waarmee bestanden steeds opnieuw worden geschonden. "Het moet nu maar 's stoppen. En de verantwoordelijken voor het geweld hard aangepakt."

Maar precies het feit dat Europa zich onmiddellijk als scheidsrechter naar voren schoof terwijl ze zelf een zware verantwoordelijkheid draagt in de uiteenspatting van de federatie Joegoslavië en van de republiek Bosnië, heeft de onderhandelingen van in het begin gehypothekeerd. In de nasleep van de Duitse eenmaking, waarbij de slogan "wir sind das Volk" demagogisch werd omgevormd tot "wir sind ein Volk" steunde Bonn de eenzijdige onafhankelijkheidsverklaringen van haar wingewesten Kroatië en Slovenië. Wie echter de redenering een volk, een staat hanteert in de Balkan tekent het doodvonnis van een onafhankelijk en multicultureel Bosnië.

Bovendien zou het werkelijk bombarderen van de heuvels rond Sarajevo een enorme escalatie teweeg kunnen gebracht hebben. Enerzijds werd er door heel wat militairen getwijfeld aan de efficiëntie van bombardementen. Anderzijds waren vergelding en tegenvergelding een zeer voorspelbaar scenario. Volgens bepaalde Amerikaanse bronnen stonden bombardementen op de bruggen over de Drina-rivier tussen Servië en Bosnië op het programma. De reactie in Belgrado kan men dan makkelijk voorspellen.

Europa zit als het ware verveeld met het (voorlopige ?) diplomatieke succes van het Kremlin. Het algemene gevoel van frustraties zal er zeker niet door worden weggewerkt.

Onze media hebben het ook behoorlijk over de vernieuwde greep van Moskou op haar vroegere invloedssferen, waarbij een ondertoon van een hervonden vijandsbeeld niet onopgemerkt blijft.

Los van dit alles blijft de vraag of de dreiging met bombardementen een positieve invloed heeft gehad. Tot voor het moment dat Moskou een initiatief nam, waren er weinig of geen tekenen dat men aan een terugtrekking dacht. Het Russisch optreden is dus zonder meer positief. Het heeft daarbij ook nog het voordeel dat het een tegengewicht vormt voor de westerse eenzijdigheid bij de benadering van het probleem. De manier waarop Dhr Willy Claes z'n interventie-eis verantwoorde, sprak in dit laatste verband boekdelen. Door de politiek van Moskou is de kans ver groot dat de Joegoslavische oorlog verpolitiseerd kan worden, en dus een uitweg zou kunnen vinden uit de uitzichtloosheid van de geweldopstapeling.

... een ondertoon van hervonden vijandsbeeld...

tek. uit "Le Soir"

Het Russisch initiatief is echter eveneens gebaseerd op etnische gronden, op terreinverdeling dus. Het is maar de vraag of dergelijke basis enig perspectief inhoudt.

Er is maar hoop in de Balkan als precies het eng nationalisme wordt verworpen als antwoord op de economische crisis. Een regionaal Balkansamenwerkingsverband is waarschijnlijk de enige uitweg. Alleen is samenwerking ten voordele van de verschillende volkeren zelf ook niet zo evident te verwezenlijken in een wild om zich heen grijpend kapitalisme. De nieuwe onafhankelijke entiteiten zijn ook mekaar directe tegenstanders in de concurrentiezoektocht naar buitenlandse gunsten. Geen goede uitgangspositie voor een duurzame vrede.

Wij blijven toch overtuigd dat een andere politieke aanpak van deze oorlog, waarbij de "gezonde democratische krachten" van de maatschappij effectief worden betrokken in de onderhandelingsgesprekken, een absolute noodzaak is om het geweld te stoppen, en kansen te creëren op een vreedzame ontwikkeling.

Samen met andere vredesorganisaties in Vlaanderen en Europa blijven we aan deze weg timmeren.

Georges Spriet, 23 februari 1993

NAVO weg?

(Enkele bedenkingen bij een recente polemiek over het nut of onnut van het voortbestaan van de NAVO)

De NAVO is een militair bondgenootschap, opgericht na de Tweede Wereldoorlog, omdat men meende dat West-Europa militair bedreigd werd door de Sovjetunie. (De vraag of die dreiging reëel of niet was, laat ik hier terzijde; mijn mening is, nee.) Zes jaar later werd het Warschaupact opgericht. Van toen af waren er twee blokken, hoewel in het taalgebruik van staatslieden en journalisten alleen sprake was van een "Oostblok" en zelden van een "Westblok".

Een kwart eeuw lang luidde de stelling van de vredesbewegingen, dat men van die blokken en het blokkendenken af moest. Er waren zelfs staatslieden die hetzelfde zegden. Toen stortte het Oostblok in elkaar. En wat bleek? Dat staatslieden die voor het afbreken van de Blokken gepleit hadden, alleen bedoelden dat het Oostblok moest verdwijnen, want het Westblok bleef en niemand repte nog met één woord over de opheffing ervan. De NAVO, zo luidde het, moest nieuwe taken zoeken. Daar zijn ze al een tijd druk mee bezig, maar ze vinden er geen. Ze weten namelijk niet waar ze een nieuwe vijand kunnen vinden. Een militair bondgenootschap veronderstelt immers het bestaan van een vijand tegen wie men zich verenigt.

Dus proberen ze de bestaansredenen van de NAVO elders te vinden. Zo luidt het nu: de NAVO moet blijven bestaan, omdat de instorting van het Oostblok en de verbrokkeling die daarvan het gevolg is explosieve situaties voor gevolg kunnen hebben. Eén van die situaties is intussen geëxplodeerd, namelijk in ex-Joegoslavië; en wat blijkt? Dat de NAVO geen instrument is dat er iets aan kan doen. De militairen zelf zijn veel terughoudender ten opzichte van militair ingrijpen dan sommige staatslieden (en dan sommige journalisten).

Er is nog iets anders gebleken. Een militair bondgenootschap kan maar functioneren, als alle landen die er deel van uitmaken een gemeenschappelijk belang hebben bij het bestaan van het bondgenootschap. Gedurende de Koude Oorlog was dat: de vrees voor de Sovjetunie. Die vrees is nu weggefallen of althans in grote mate verzwakt: je kunt vandaag niemand meer wijsmaken dat een ontredderd Rusland een militaire dreiging voor het Westen betekent. Uit het feit alleen al dat de landen van de NAVO geen gemeenschappelijke politieke houding hebben aangenomen tegenover de gebeurtenissen in ex-Joegoslavië, blijkt dat er van gemeenschappelijk belang geen sprake is. Dat gebrek aan eensgezindheid is mede verantwoordelijk voor de Balkan-katastrofe. Men kan dat betreuren, maar men moet het toch maar vaststellen. Noch de Europese Unie, noch de NAVO vormen een hecht blok.

Anderzijds verwijst de NAVO naar het verlangen van een aantal landen van het voormalige Oostblok om deel uit te maken van de NAVO. Dat maakt de absurditeit alleen maar groter. Dat de landen van Europa (en daar hoort ook Rusland bij) willen streven naar een gemeenschappelijk organisme dat in staat is mogelijke conflicten op een vreedzame wijze op te lossen, is een goede zaak. Maar kan de NAVO daarvoor dienen? Nu al blijkt dat de lidstaten van de NAVO in toenemende mate hun eigen nationale belangen voorrang verlenen. Dat militair bondgenootschap uitbreiden tot landen van het voormalige Oostblok (Polen, Hongarije, de Baltische staten,...) betekent dat men de cohesie nog verzwakt (bij de oprichting van de NAVO was iemand als George F. Kennan al felle tegenstander tegen het opnemen van Griekenland en Turkije in het bondgenootschap). Bovendien blijft de NAVO een militaire organisatie. Een militair bondgenootschap wordt maar gesloten tegen een gemeenschappelijke vijand. De voormalige Oostbloklanden die graag lid willen worden, laten

er overigens geen twijfel over bestaan dat hun verlangen om lid te worden ingegeven is door hun vrees voor mogelijk Russische revanchisme (vandaag verpersoonlijkt door de figuur van Zjirinovsky). Elke MILITAIRE toenadering tussen de NAVO en voormalige Oostbloklanden kan dus alleen maar geïnterpreteerd worden als gericht tegen Rusland, wat men ook moge beweren. Daarin zit dus de aanzet voor een nieuwe Koude Oorlog.

Staatslieden die voor het afbreken van de Blokken gepleit hadden bedoelden dat alleen het Oostblok moest verdwijnen.

Het idee van een NAVO die zich zou uitstrekken tot de grenzen van Rusland is ook om een louter pragmatische reden onrealistisch. Wie gelooft dat, binnen zo'n bont gezelschap eensgezindheid zou kunnen bestaan om een wereldoorlog te riskeren, laat staan te voeren, ter bescherming van Riga, Vilnius of Warschau? De consensus die men gedurende de Koude Oorlog in stand heeft weten te houden was geïnspireerd door anti-communisme (gericht niet alleen tegen de S.U. maar ook tegen het Westeuropese communisme). Waarop zou men een nieuwe consensus kunnen construeren, die een gemeenschappelijk optreden van zoveel landen met zoveel tegengestelde belangen mogelijk zou maken?

Uiteindelijk heeft zelfs het Westeuropese militaire bondgenootschap met de Verenigde Staten een wankelende basis, nu de gemeenschappelijke ideologische vijand is weggefallen. Het is dus zeer de vraag in hoeverre een bondgenootschap met een dominerende partner als de USA de Europese belangen op het oog kan hebben. Dat is al gebleken met de Golfoorlog, toen een aantal Europese landen - weliswaar onder de vlag van de V.N. - zich in een militair avontuur stortten dat de Amerikaanse belangen moest dienen en zeker niet de onze.

Zo gezien is de NAVO een wereldvreemde organisatie geworden, een overblijfsel van een tijdperk dat voorbij is en dat, dat verleden in aanmerking genomen, niet in staat zal zijn zichzelf om te vormen tot iets anders, dat aangepast is aan de nieuwe omstandigheden.

Met enige handigheid kun je uit een oude broek een jas naaien, maar die zal er nooit anders uitzien dan een jas genaaid uit een oude broek.

W. Courteaux

Top ... punt

Catalina Vasquez Villalpendo was een belangrijke zeer belangrijke dame. Haar handtekening prijkt immers op alle dollarbiljetten die tijdens de periode 1989 - 1993 in de Verenigde Staten werden uitgegeven. Kortom, de dame was namelijk de schatbewaarder van de Verenigde Staten in de administratie van President Bush van 1989 tot 1993.

Maar 't kan verkeren. Eerbiedwaardige mensen lopen ook al eens op het verkeerde pad. Op 17 februari 1999 werd bekend gemaakt dat Catalina vervolgd wordt voor belastingontduiking voor een bedrag van 47.000 dollars. Ze loopt het gevaar veroordeeld te worden tot 5 jaar gevangenisstraf en 250.000 dollar boete. Maar, zo'n vaart zal het wel niet lopen. De groten van deze aarde sparen hun vrienden wel bij een "misstap".

V.S. heft economisch embargo op tegen Viëtnam

President Clinton heeft op 4.2.'94 bekend gemaakt dat de Verenigde Staten haar economisch embargo opheft tegen Viëtnam. De senaat had hiervoor reeds, een week vooraf, met 62 stemmen tegen 38 een resolutie gestemd op initiatief van de senatoren John Kerry (demokraat) en John McCain (republikein), beiden gewezen Viëtnamsoldaten.

De eerste werd tijdens de oorlog zwaar gekwetst, de tweede, een piloot, verbleef, nadat zijn vliegtuig werd neergehaald, vijf jaar in een Viëtnamese gevangenis.

De V.S. voerde reeds in 1955 een embargo in tegen Viëtnam. Na zijn nederlaag in 1975 werd dit nog verstrakt en over het ganse grondgebied uitgebreid.

De maatregelen werden in 1979 nog sterker aangeschroefd om Viëtnam te straffen dat in Cambodja tussenkwam om een einde te stellen aan het barbaars moordregime van Pol Pot. Sinds 1975 had de V.S. alle bezittingen van Viëtnam, 260 miljoen dollar, eveneens aangeslagen. In 1992 werd het embargo lichtjes versoepeld en de invoering van sommige medikamenten toegelaten. Het door de V.S. aangevoerd argument om dit embargo te handhaven is steeds de eis geweest om meer informatie te verkrijgen over de in Viëtnam vermiste Amerikaanse soldaten. In totaal werden tijdens de Viëtnamoorlog 56.227 Amerikaanse militairen gedood. Voor gans Indochina (Viëtnam, Laos en Cambodja) werden er 2.226 vermist waarvan 1.658 in Viëtnam. Het gaat hier om soldaten waarvan het lijk niet gevonden werd maar misschien ook over deserteurs.

Het opsporen van de vermisten of hun lijken is sinds 1979 het sluitstuk van de Amerikaanse politiek tegenover Viëtnam. Het was de reactie van de V.S.-regeringen op de Amerikaanse nederlaag die hun werd toegediend door een klein onderontwikkeld land.

Om de ruim een miljoen doden die de oorlog aan het Viëtnamese volk heeft gekost bekommerde de V.S. zich geenszins; evenmin over de ontzaglijke schade die aan het land werd toegebracht o.m. met de vele bombardementen en de uitstrooiing van chemische producten waarvan, nog vandaag, de mensen het slachtoffer zijn.

Herinneren we er aan dat door de V.S. op Viëtnam meer bommen werden gedropt

dan bij alle geallieerde bombardementen op Duitsland tijdens de tweede wereldoorlog.

Dat de V.S. nooit een frank schadevergoeding betaalde mag vandaag, op een ogenblik dat met betrekking tot ex-Joegoslavië over oorlogsmisdaden gespro-

Hanoi, maar blijft hij het herstellen van normale diplomatieke relaties tot later uitstellen.

Maar uiteindelijk is er een andere reden voor de Amerikaanse koerswijziging.

Het door de tientallen jaren oorlog verwoest en arm Viëtnam dat, met het ver-

dwijnen van de ex-Sovjetunie en de andere ex-socialistische landen van Oost-Europa, zijn traditionele handelspartners verloor, werkt er zich stilaan bovenop. Zeker er is nog zo oneindig veel te doen om uit de onderontwikkeling te geraken, denken we maar aan de door de bombardementen vernietigde infrastructuur, maar toch zijn er pluspunten. In 1990 groeide de Viëtnamese economie met 6% en in 1991 met 8,3%.

Viëtnam heeft economische betrekkingen aangeknoopt met een hele groep landen die zich niet aan het Amerikaans embargo stoorden. Japan, Frankrijk, Maleisië, Thailand, Taiwan, Korea, Singapur, Hongkong, e.a. De Amerikaanse zakenlui zijn er zich wel degelijk van bewust dat hun handelsconcurrenten op de Viëtnamese markt een plaats hebben ver-

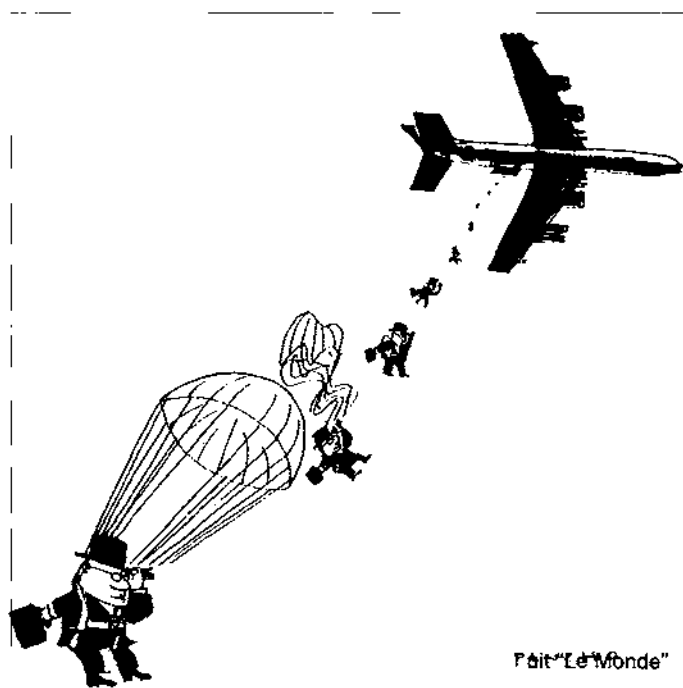
overd en willen er absoluut bij zijn voor het voor hen te laat is.

Uiteindelijk is het onder hun druk dat Clinton besloten heeft het embargo op te heffen.

Wat er ook van zij Viëtnam heeft er alles bij te winnen om uit de onderontwikkeling te geraken. De Viëtnamese regering zal vanzelfsprekend waakzaam moeten blijven.

Uit de ontwikkeling in de ex-Sovjetunie en de landen van Oost-Europa is duidelijk gebleken dat het niet uit sympathie of menselijke solidariteit is dat de V.S. zijn embargo heeft opgeheven.

Uit de verklaringen van de Viëtnamese regering en de besluiten van de recente nationale conferentie van de Viëtnamese K.P. blijkt wel dat ze zich hier van bewust zijn.

Fait "Le Monde"

ken wordt, ook wel eens gezegd worden. Ook al heeft de Viëtnamese regering steeds zijn volledige hulp verleend bij het zoeken naar de lijken van de Amerikaanse soldaten, toch is dit steeds het alibi gebleven van de onderscheiden V.S.-presidenten om het embargo in stand te houden.

Sinds 1982 werden nochtans zelf gemeenschappelijke onderzoekscommissies opgezet en werden heel wat overblijfselen van soldaten naar de V.S. overgebracht.

Volgens de Viëtnamese regering en Amerikaanse deskundigen zouden op dit ogenblik nog een tachtigtal gevallen onopgelost zijn.

Maar nog vandaag blijft Clinton dit probleem als een stok achter de deur gebruiken.

Zo spreekt hij over de oprichting van "verbindingsbureaus" in Washington en

André De Smet

Turks Koerdistan: Een menselijke tragedie

Er is een oorlog bezig in Turks Koerdistan. Het Turkse leger voert al lang een uitroeingsstrijd tegen het Koerdische volk. Duizenden dorpen worden leeggeveegd. Gewone mensen worden doodgeschoten en talloze Koerdische intellectuelen gevangengenomen, doodgeschoten door "onbekende doders" en de contra-guerrilla. Alleen in 1993 werden er 113 journalisten vermoord. AZADI en Özgür GÜNDEM, twee Koerdische dagbladen werden herhaaldelijk gecensureerd en verboden. Ze werden bestraft aan de hand van geldboetes, omwille van het ten boven brengen van de realiteit. Elk nummer van die kranten wordt beloond met een verbod of een geldboete.

Het ÖZAL-tijdperk, de voormalige president van Turkije, begon de "Koerdische realiteit" te erkennen. Er werd gezocht naar oplossingen. Het leger toonde haar ongenoegen t.o.v. de ÖZAL-plannen. Die plannen zijn nu nog altijd niet publiek bekend, maar vermoedelijk ging het om de geweldloze socio-culturele en economische vooruitgang van Turks Koerdistan.

De huidige president en zijn "schone bruid", Mevrouw ÇILLER als eerste minister, begonnen mooi, maar kregen onmiddellijk een waarschuwing van de militairen. Ze zwegen langs alle kanten. Van de "Koerdische realiteit" horen we niets meer. Wel van tientallen doden per dag en een massale uitvlucht van de Koerden naar het westen van Turkije en op kleine schaal naar West-Europa.

De Partij van de Democratie - DEP -, die voor de fundamentele rechten van de Koerden opkomt met haar 19 parlementsleden, wordt bedreigd met de uitsluiting buiten de wet.

In maart 1994, zullen er gemeentelijke verkiezingen plaatsvinden. Om te voorkomen dat er op DEP gestemd wordt, kondigde de regering van ÇILLER een nieuwe verkiezingswet aan. Op elk kiesbureau zullen soldaten de wacht houden. De stembussen zullen worden geopend in gesloten, "goed beveiligde zalen". Dit is een nieuwe truuk van de Turkse staat.

Om deze feiten internationaal bekend te maken en observatie-delegaties te vragen, waren 3/5de van de DEP-parlementairen op rondreis in West-Europa. Verschillende staats-hoofden, ministers, parlementsleden, N.G.O.-verantwoordelijken,... hebben ze ontmoet en gevraagd om de realiteit onder ogen te gaan zien. Men moet zelf gaan kijken om de angstaanjagende situatie te geloven. Alhoewel er inter-

Turkse militaire aanvallen op steden en dorpen

CIZRE

7 januari 1994: twee volwassenen en een baby werden gedood en vier andere personen gewond toen de stad onder vuur werd genomen.

10 januari: zes personen uit eenzelfde familie werden gedood toen het Turks leger mortieraanvallen uitvoerde op de wijken Cudi en Sur.

20 januari: de stad, gekend voor haar aanhang aan de DEP-partij, werd herhaalde malen aangevallen, en tweemaal gebombardeerd in de laatste twintig dagen. Negen personen werden gedood en zowat 500 mannen, tussen 10 en 60 jaar oud, werden meegenomen.

22 januari: Cizre werd opnieuw door dorpswachten aangevallen, dit zijn speciale eenheden en politie. Meer dan honderd mensen werden opgepakt. Ze werden vernederd en misbruikt en uiteindelijk werden er 50 gearresteerd. Men waarschuwde hen dat ze tot maandag de tijd hadden om lid te worden van de dorpswacht, zoniet zouden ze uit hun huizen worden verdreven.

Hani (DIYARBAKIR)

9 januari: tijdens een aanval werden Raadshuizen en woningen vernield.

DOGUBEYAZIT

21 januari: tijdens mortieraanvallen werden meer dan 100 winkels vernield;

Yukari Alicanlar (IGDIR)

23 januari: veiligheidsdiensten mishandelen journalist Merai Tikiz van de krant Özgür Gündem tijdens een ochtendlijke raid op het dorp. Dan werd hij samen met vijf jonge vrouwen, tussen 16 en 20 jaar, naar de rijkswachtkazerne gebracht in Iğdir waar ze gefolterd werden. De dorpsbewoners werden verplicht het dorp te verlaten.

LICE

4 januari: tijdens een aanval in Engül werd een baby gedood.

7 januari: Mehmet Karadg, Teymin Lagin en Songul Lagin werden ielijk gewond toen veiligheidstroepen hun auto onder vuur namen bij de politiekontrolle in Engül.

10 januari: vijftig woningen werden in brand gestoken in Sise, Bamiñe en Dexrust. Vijf dorpsbewoners werden gearresteerd.

17 januari: tijdens een derde raid op Engül werden huizen in brand gestoken. De mensen werden verplicht een comité op te zetten en de guerrilla te vragen militaire posten niet aan te vallen. Toen ze dit weigerden werden hun woningen afgebrand.

MARDIN

14 januari: in het dorp Kürdise werden huizen in brand gestoken en de bewoners verplicht te vertrekken.

19 januari: in het dorp Sexmahmut bij de stad Omerli werden de oudere bewoners door folteringingen verplicht lid te worden van de dorpswacht.

Girdikan, Baykan in provincie SIIRT

6 januari: 200 dorpswachten en speciale eenheden vielen het dorp aan. Akkers werden verbrand, mensen aangevallen, hun huizen in brand gestoken. Het dorp is de thuisplaats van DEP-volksvertegenwoordiger Nizamettin Toguç.

TATVAN

14 januari: soldaten vernielden de wintervoorraad en plunderden rijkere eigendommen in Sarnax.

14 januari: helicopterbombardementen op het dorp waarbij 45 huizen werden vernietigd. Het dorp was onbewoond, aangezien de dorpingen bij een vorige aanval met geweld werden verdreven.

14 januari: dorpingen uit Kurtikan en Pasvak werden verplicht te verhuizen naar Tatvan.

Bron: Human Rights Kurdistan.

ationale druk is, blijft de Turkse staat de realiteit niet aanvaarden.

De Koerden bestaan al meer dan vierduizend jaar. Hun lange geschiedenis, hun rijke cultuur en mooie taal, blijft een realiteit en doen alsof dit alles niet bestaat lukt niet meer.

De Koerden vechten voor hun rechten. Hun bestaan, hun identiteit, hun cultuur en hun taal, willen ze kost wat kost verdedigen.

Zolang de koppigheid van de Turkse staat blijft duren en de Koerden niet erkend worden, zal er geen rust en vrede komen in Turkije en Koerdistan.

Indien de Turkse staat en de internationale machten geen geweld willen in Koerdistan, moeten ze een einde stellen aan de barbaarse praktijken van de Turkse militairen in Koerdistan.

Indien men vrede wil in Turkije en Koerdistan, moet de Turkse staat en het Westen, vooral West-Europa, de Koerdische realiteit en cultuur aanvaarden zoals ze is. De Koerden zullen als Koerden moeten aanvaard worden. Punt uit. Dus niet zoals Mevrouw ÇILLER, de Turkse schone premier, die zei: "Iedereen in Turkije beschikt over de volledige vrijheid. Iedereen kan spreken in de taal die hij wil. Maar op scholen en administratie blijft het Turks." Het idee van "iedereen is er, maar we zijn allen Turken", moet gedaan zijn. Zolang de Turkse staat de feiten ontkent, moeten West-Europa en Amerika de krachtadigheid kennen om Turkije niet te betrekken in allerlei aspecten, nl. de economische contracten die voor Turkije van groot belang zijn. Democratie, het respect voor de mensenrechten en de politieke oplossing van de Koerdische problematiek moeten als voorwaarde gezien worden voor de EG-intrede van Turkije. Want een pan-Turkse, probleemzwangere staat heeft geen plaats in een verenigd Europa. Europa moet zichzelf respecteren. Europa moet ook andere werelddelen en volkeren respecteren en een boegbeeld vormen voor de democratische vooruitgang in de wereld.

Iraans fanatisme en de Koerdenproblematiek

Sinds het fanatieke bewind van Khomeiny in Iran werden duizenden Koerden geëxecuteerd met de beschuldiging van

goddeloos te zijn, "gezondigd te hebben tegen de Islam" en "collaborateur te zijn van het westers imperialisme".

Andere duizenden werden dood gefolterd in verschrikkelijke gevangenisomstandigheden. Alleen in het buitenland werden, om precies te zijn, 60 vooraanstaande kaderleden van de Democratische Partij van Iraans Koerdistan, de P.D.K.I., o.a. Dr. A. Qasimlo, de voorzitter van de P.D.K.-I., Dr. M. Serefkendi, eveneens voorzitter van de P.D.K.-I., Fettal Abdul, lid van polit-bureau van de P.D.K.I. vermoord. Al deze voorbeelden tonen aan hoe onmenselijk het regime van de fanatici in Iran is.

De P.D.K.-I, één van de meest democratische, politieke krachten in het Midden-Oosten, met het meest realistische politieke programma, krijgt niet genoeg gehoor in het Westen. Het moet anders, want, indien men op lange termijn wil rekenen, heeft men een andere politiek nodig. Het Iraans regime van de fanatieke leiders heeft geen toekomst. Wie dat wel heeft, dat zijn de politieke krachten, met bepaalde democratische ideeën.

Glorieuze Al-Anfal actie

Dit is een in 1987 uitgewerkt plan van Saddam Hoessein, om Zuid-Koerdistan (Iraaks Koerdistan) uit te roeien. Volgens het plan moesten er zo veel mogelijk mensen geliquideerd worden. Alle dorpen en kleine steden dienden te worden vernietigd.

De planning werd grotendeels uitgevoerd. In 1987-'88 werden massa's Koerden, zowel mannen, vrouwen als kinderen geëxecuteerd. 4.000 dorpen werden vernield. 182.000 verdwenen, en zijn nog altijd onvindbaar. Er werd herhaaldelijk gifgas gebruikt. Er vielen duizenden doden en honderdduizenden werden vluchteling tussen de helleveren van Saddam Hoessein en de Turkse staat.

Van de stad Halabja, om een voorbeeld te geven, bleef een puinhoop met een 5.000-tal doden achter. Duizenden lieten hun doden, uit vrees voor het verschrikkelijke gifgas van de Iraakse machthebbers, midden op straat achter en kozen de lange weg door de bergen, richting Noord-Koerdistan (Turks Koerdistan), waar ze maandenlang werden tegengehouden aan de grens, gelegd door de Turkse, Iraanse en Iraakse

bezetters. Ze mochten de grens niet over. Begin 1991, kregen de Koerden de kans van hun bestaan en kwamen massaal in opstand. Een zeer riskante onderneming. Het ging om de bevrijding of de totale uitroeiing. Met de steun van de geallieerden inzake Koeweit, werd Koerdistan grotendeels bevrijd.

Er werd heel veel bewijsmateriaal van de onderdrukking, o.a. vertrouwelijke correspondentie van de veiligheid- en inlichtingendiensten, videocassettes, waarop martelingen waren vastgelegd, gegeven ter informatie van Saddam Hoessein en zijn handlangers in Bagdad.

Besluit

Als besluit kunnen we vaststellen dat de Turkse staat zich blijft militariseren en ver uit de dagelijkse realiteit blijft. Iran blijft fanatiek en blijft zich uitsluiten van de Internationale Gemeenschap. Irak zal een gevreesde dictatuur blijven; foltering en massadeportaties zullen blijven verderduren.

Syrië is helaas niet beter. Als men de situatie in Syrië wil begrijpen, moet men ofwel een Koerd zijn, ofwel gedurende maanden in dat land verblijven om te zien wat voor een dictatuur dat land wel is.

Daarom moet de Internationale Gemeenschap, vooral West-Europa en Amerika harde maar effectieve taal spreken aan het adres van het vierkoppig dictatoriaat in het Midden-Oosten. Turkije moet haar troepen terugtrekken uit Koerdistan. Er moet een volledige democratie komen, onder het toezicht van de U.N.O., of op zijn minst de Westeuropese landen. Het veranderen van landsgrenzen is niet bepaald belangrijk. Als de democratie zich genesteld heeft, hebben de volkeren daar genoeg mee.

Ook voor Iran, Irak en Syrië moeten dezelfde regels van kracht zijn. Met mouwvegen en een glimlach kunnen we nergens vrijheid en vrede waarborgen. De economische belangen mogen geen belemmering zijn voor het respect voor de democratie en de mensenrechten.

Wederzijds respect, vrijheid en democratie zijn nog altijd de meest belangrijke aspecten van de mensheid.

Mehmet Serif DOGAN

Griekenland en Turkije voeren brandhout aan voor mogelijke conflictharden

Wes Jonasson

Balkan News International (1994/1/23)

Griekenland en Turkije gaan zich verder bewapenen. Dit is een indirect gevolg van het einde van de Koude Oorlog, zoals beschreven in het verdrag over de Conventionele Strijdkrachten in Europa (CFE). Deze nieuwe bewapeningswedloop kan de twee NAVO-bondgenoten, die tevens oude vijanden zijn, naar een open conflict voeren.

De oorlog in Bosnië en de dreigende conflicten met de ethnische Albanezen in Kosovo en Macedonië hebben nieuwe spanningsvelden gecreëerd. Ze bedreigen de relatie tussen twee buurlanden die nog steeds een aantal oude meningsverschillen niet hebben bijgelegd. We denken hierbij aan de bezetting van Noord-Cyprus, de Turkse aanspraken op een deel van de Egeïsche Zee en de problemen van de Turkse minderheid in Thracië.

Aankopen

Het CFE-verdrag beoogde een ontwapening in Centraal-Europa. Het gaf echter Griekenland de toestemming zijn 1735 tanks te behouden. In 1987 bezat Griekenland 1776 middellange afstandsrocketten, een mengeling van M47-, M48- en AMX-installaties. We moeten hier ook een groot aantal andere wapens bijtellen dat Griekenland en Turkije op hun grondgebied mag opstellen, maar dat in feite eigendom is van andere NAVO-lidstaten. Dit conform aan het amendement betreffende de zuidelijke regio's.

Tijdens de laatste twee jaar heeft Griekenland 1.000 ultramoderne M60-gevechtstanks geïmporteerd of opnieuw in werking gesteld. Dit betekent voor hen een significante vooruitgang. Hetzelfde geldt voor Turkije. Dit land bezat in 1987 3.700 middellange afstandsrocketten en heeft nu 1.600 M60-toestellen in bestelling.

In 1992 stonden Griekenland en Turkije bovenaan de lijst van de tanktransferten. Nathalie Goldring, waarnemend directeur van het onafhankelijke Brits-Amerikaanse Veiligheidsinformatiecentrum rapporteerde dat "de Verenigde Naties op de eerste plaats verontrust zijn over de Grieks-Turkse bewapeningswedloop." De VN meldde dat het 492 tanks naar Griekenland en 577 tanks naar Turkije exporteerde. Griekenland van haar kant bevestigde 447 aankopen, 347 uit de VS en 100 uit Nederland. Duitsland stuurde 11 tanks naar Turkije. Tijdens het driejarig bewind van de conservatieve premier Constantine Mitsoutakis heeft Griekenland meer dan 1 miljard US\$

Table 3: Greece and Turkey - A Comparison of Import and Export Submissions

	Recipient Declaration	Suppliers' Declarations
GREECE		
Battle Tanks	447	592
Armoured Combat Vehicles	151	206
Large Calibre Artillery Systems	249	243
Combat Aircraft	16	28
Attack Helicopters	0	0
Warships	11	9
Missiles/Launchers	21	128
TURKEY		
Battle Tanks	427	588
Armoured Combat Vehicles	119	325
Large Calibre Artillery Systems	69	75
Combat Aircraft	26	40
Attack Helicopters	6	6
Warships	0	0
Missiles/Launchers	24	1,164

opgesnoept uit het wapenmagazijn. Daardoor beschikt het land nu over een geavanceerd arsenaal dat in kritische gebieden kan ingezet worden. Inmiddels wacht men op de levering van 40 bijkomende F16-gevechtsvliegtuigen, 12 Apache aanvalshelikopters, 28 F4 Fantomen en 36 A7-toestellen. Griekenland heeft zich ondertussen ook 4 extra torpedojagers en 6 fregatten aangeschaft. Er zijn nog 4 fregatten in aanbouw. Als gevolg van het CFE-akkoord kreeg het land bovendien ook grote hoeveelheden artillerie en gepantserde troepentransportwagens.

In vergelijking met zijn buur, is het boodschappenlijstje van Ankara niet zo indrukwekkend. Met een geschenkbon van 3 miljard US\$ als bedanking voor de medewerking aan de Golfoorlog, heeft Turkije verder geïnvesteerd in een moderniseringsprogramma. Sinds 1988 bedraagt die investering 10 miljard US\$. Turkije heeft samenwerkingsakkoorden gesloten met General Dynamics om mee te bouwen aan het F16-programma en met het Franse Giat voor de aanmaak van kanonnen en pantservoertuigen. Deze samenwerking illustreert dat Turkije niet langer een amateur is in de wapenproductie. Het land zal trouwens F16-vliegtuigen verkopen aan het Midden-Oosten. Uiteraard wil het ook zijn eigen voorraad met 160 stuks aanvullen.

Turkije verwacht ook de levering van 100 extra bewapende helikopters en 95

Sikorsky Blackhawks ter waarde van 1,37 miljard US\$. Naar verluidt zou de Amerikaanse Exim-bank hiervoor de grootste leninggarantie aller tijden hebben uitgeschreven. Verder zal Turkije 74 gepantserde troepentransportwagens voor zijn politiemacht kopen bij Cadillac Gage Textron. Er bestaat ook een samenwerkingsakkoord met het Amerikaanse FMC voor de productie van gepantserde gevechtvoertuigen. Andere projecten richten zich op het moderniseren van de F4- en F5-gevechtsvliegtuigen, luchtvoorraad, luchtverkenning, luchtbescherming laag bij de grond en een project voor militaire communicatie ter waarde van 1 miljard US\$. Binnen de NAVO heeft Turkije vroeger de grootste legerschare op de been gebracht, nu wordt die 600.000-koppige troepenmacht afgebouwd tot een mobiel aanvalslager van 350.000 manschappen in 1995. Als alle militaire bestellingen aangehouden worden zal Turkije een overwicht hebben op Griekenland dat niet meer dan 200.000 soldaten onder de wapens mag roepen. De dienstplicht is in beide landen 18 maanden.

Cyprus

Toen de twee landen in het verleden (1964, 1967, 1974 en 1987) afstevenden op een ernstig conflict, kwamen de VS en de NAVO tussen beide vooraleer ernstige schade was berokkend. Cyprus vormde hierbij wel een uitzondering. Vandaag de dag echter bestaat deze zekerheid niet meer. De VS distancieert zich van Europese conflicten en de NAVO stelt zich vragen in verband met haar rol in dit deel van de wereld.

Waar zitten nu de breekpunten in de relatie tussen de 2 landen? Vooreerst is er de kwestie Cyprus. Glafcos Clerides, de Cypriotische president, is gealarmeerd door het opvoeren van de Turkse bezettingstroepen op het eiland en Andreas Papandreu kwam die bezorgdheid tegemoet door Cyprus voortaan te integreren in de Griekse verdedigingszone. Dit leverde zowel in Athene als in Ankara heel wat gespreksstof op. Maar Clerides ging een stap verder. Hij vroeg Athene om effectief

meer troepen naar het eiland te sturen. Als Papandreou op dit verzoek ingaat, zal de spanning stijgen. In elk geval is het opvoeren van de Griekse militaire aanwezigheid gerechtvaardigd, aangezien Turkije haar troepenmacht reeds heeft versterkt.

Egeïsche Zee

Een tweede twistappel betreft de Egeïsche Zee. De Griekse zeemacht domineert al jaren dit gebied. Athene stoot nu door en versterkt haar verdediging op de eilanden die voor het Turkse vasteland liggen. Turkije behoudt hoe dan ook een aanzienlijke troepenmacht in de regio, onder meer een vloot van 100 landingsschepen.

Turkije betwijfelt de Griekse aanspraak op de oostelijke wateren en beroept zich op het verdrag van Lausanne van 1923. Athene verdedigt zich op basis van de Conventie van Montreux van 1936 en de verklaring van Arras. Regelmatig kwamen er in het gebied schermutselingen voor met straalvliegtuigen of schepen. In 1987 dreigde Papandreou zelfs met een regelrechte oorlogsverklaring omdat een Turks verkenningsschip op zoek naar olie, in de betwiste wateren verzeild was. Aangezien er voor de kust waarschijnlijk

een aantal oliebronnen liggen, dreigt dit grensconflict verder op te laaien.

Thracië

Tenslotte is ook Thracië een discussiepunt. Thracië is strategisch van belang. Het paait zowel aan Bulgarije als aan Turkije. Deze streek bleef Grieks grondgebied na de rampzalige nederlaag die Atatürk leed in Anatolië in 1922. Het is een landbouwgebied. In enkele kleine afgesneden gebieden is de meerderheid van de boeren moslim. Er heersen spanningen tussen Athene en de plaatselijke religieuze leiders.

Eeuwenlang hebben deze moslim-gemeenschappen vredevol geleefd, ze zijn zelfs in aantal gegroeid. De Grieken daarentegen werden de laatste dertig jaar uit Istanbul verdreven.

Het laatste vriendschappelijke gebaar tussen de 2 naties werd door Mitsotakis gesteld door zijn aanwezigheid op de begrafenis van president Turgut Ozal in april 1993. Sindsdien wordt de sfeer overschaduwd door de rol die Turkije speelt in Bosnië. Turkije wil zijn taak bij de NAVO in Bosnië uitbreiden. Hikmet Cetin, de Turkse minister van Buitenlandse Zaken, voert een diplomatiek offensief in Sofia, Skopje en Tirana en

doorbreekt op die manier de Grieks-Servische as.

De Griekse leiders bespelen nationalistische gevoelens bij de bevolking als reactie op het grote aantal illegale Albanese asielzoekers, de benarde toestand van de Griekse minderheid in Albanië en de bittere discussie met de ex-Joegoslavische republiek Macedonië. Onlangs beschuldigde Ankara Athene ervan het terrorisme te ondersteunen. Griekenland sympathiseert immers met de Koerdische kwestie. Het is niet ondenkbaar dat de problematiek van de Egeïsche Zee weer in de belangstelling komt. Het uiteindelijke probleem is dat de wapenwedloop van twee naties die bondgenoten genoemd worden, maar eigenlijk aartsvijanden zijn, in een situatie waarbij hun relatie achteruitgaat, afstevent op een regelrechte tragedie. Onlangs verklaarde Dogan Gures, de stafchef van het Turkse leger in het dagblad Milliyet: "Alleen door ons leger te versterken kunnen we het hoofd bieden aan het vijandige gedrag van Griekenland." Dergelijke opmerkingen klinken onheilspellend en zouden niet enkel Athene, maar ook ons moeten alarmeren.

Vertaling & bewerking
Hilde Proot

25 jaar geleden in Vrede

Manoeuvres

In januari jl. hielden de NAVO-legers hun manoeuvres op Westduits grondgebied, liefst op nog geen 40 km van de Tsjechische grens. De "Pravda" noemde dit een provocatie, en zelfs de grootste kommunistenvreter zal (desnoods in zijn binnenste) moeten toegeven dat de overigens ook niet altijd zo serene "Pravda" op dit stuk volkomen gelijk heeft. Een andere redelijke verklaring is er nu eenmaal niet voor het feit, dat de Westerse "verdedigingsstrijdkrachten" hun defensief geschut laten bulderen binnen gehoorsafstand van een natie, die een ernstige politieke crisis doormaakt. Als het b.v. de bedoeling was om de paraatheid van de troepen te testen of te verhogen, zoals officieel beweerd wordt, dan konden die manoeuvres met zo goed op de Lüneburger Heide worden gehouden, op enkele honderden km van de Tsjechoslovaakse grens. En zelfs nu, bij de huidige keuze van het terrein voor de ontplooiing van onze "vredesmacht" (zoals het militair potentieel van de NAVO in sommige "leidende kringen" wordt genoemd, met een duidelijke verachting voor de feitelijke realiteit), kan geen zinnig mens geloven dat de kommunisten, na wat zij zo vlak bij hun deur hebben

gehoord en eventueel gezien, nu zouden gaan bibberen als juffertjeshonden.

Het is zelfs erg onwaarschijnlijk dat ze erdoor gewoon geïntimideerd zijn. Waarom zouden ze, als het waar is wat Englands defensie-minister Healy onlangs onthulde, dat de getalsterkte van de legers der Warschaupaktlanden in bijna alle wapens (pantser, infanterie, luchtmacht) twee- of driemaal groter is dan die van de NATO-legers? En als het waar is, Mister Healey, wat hopen jullie dan te bereiken met die demonstratie van een inferieure "paraatheid"? Doen die manoeuvres dan niet een beetje denken aan het keffen van een keeshondje, dat in de poten van een lobbeshond tracht te bijten? En als de lobbess, behoorlijk getergd, nu eens zou terugbijten, zullen jullie dan niet als één man opstaan en verontwaardigd gillen: "agressie!"?

Het bewijst alles alleen maar welk een belangrijke plaats de leugen en het voorwendsel, ook in hun doorzichtige vorm, hebben ingenomen in de psychologische oorlogsvoering: te zijn als de olie die in de oorlogsmachine wordt gespoten; ze verhouden zich tot de "escalatie" als de

virussen tot het ziektebeeld. Het geeft bovendien te denken dat het in onze tegenwoordige gemilitariseerde maatschappij geen pretje moet zijn om voor defensie-minister te "spelen": je moet een rasechte acteur zijn om voor het forum van de publieke opinie - en in het kijkkastje, tijdens de traditionele jaarlijkse propagandafilm over "ons wakend leger", nietwaar Meneer Segers? - je diepe zorgenrimpels over "de offers van onze jongens" in dienst van diezelfde wereldvrede vol vaderlijke trots en patriotische ontroering te bewieroken, terwijl je aan de andere kant, achter de deuren van de vergaderzalen waarbinnen en petit comité de grote escalatie-politiek wordt bedreven, blijk moet geven van een onverzettelijk geloof in de "ultima ratio", met name het geweld, en zelfs hardop mag (moet?) denken wat de oorlogszuchtige Romeinse keizer Lucius Septimius Severus volgens de overlevering op zijn sterfbed tegen een van zijn zoons zou hebben gezegd: "Blijf eendrachtig, betaalt de soldaten en veracht al de rest". Lucius Septimius Segherus, morituri te salutant!

W. Ruyslinck

Sociale clausules in handelsakkoorden

Sinds jaren pleiten de textielvakbonden voor het opnemen van sociale clausules in handelsakkoorden. De onderhandelingen in het kader van de GATT (de GATT is een forum waarin onderhandeld wordt met het oog op een liberalisering van de wereldhandel) heeft dit onderwerp in ruimere kring onder de aandacht gebracht. Er werd immers uitdrukkelijk (maar vruchteloos) geëist om nieuwe stappen in de richting van een vrije wereldhandel te koppelen aan sociale clausules. Wie niet aan de hierin opgenomen sociale minimumeisen beantwoordt, zou binnen deze filosofie gesanctioneerd worden, bijvoorbeeld door middel van hogere invoertaksen. In dit artikel wordt kort ingegaan op het waarom en het hoe, argumenten voor en argumenten tegen een dergelijke aanpak.

Wat zijn "sociale clausules"?

Sociale clausules verwijzen naar minimumnormen, die opgenomen zijn in de conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie. De Internationale Arbeidsorganisatie telt 150 lidstaten, en maakt deel uit van de Verenigde Naties. Sinds haar oprichting werden 171 conventies opgesteld (maar lang niet alle conventies zijn door alle landen geratificeerd). Enkele conventies, m.b.t. syndicale vrijheid, een verbod op kinderarbeid en dwangarbeid, en een verbod op discriminatie van werknemers, werden door tal van landen onderschreven. Het zijn deze minimumnormen die in de sociale clausules zouden opgenomen worden.

Waarom deze sociale clausules koppelen aan handelsakkoorden?

Niettegenstaande veel landen deze conventies onderschreven hebben, worden deze toch nog vaak onvoldoende of niet gerespecteerd. "Eindeloos geduld" is tot nu toe het enige drukkingsmiddel waarover de Internationale Arbeidsorganisatie beschikt om haar conventies te doen naleven. Daarenboven hebben regerings- en werkgeversvertegenwoordigers in deze organisatie steeds vaker de neiging om schendingen van verdragen met de mantel der liefde te bedekken. De vakbonden zijn dan ook op zoek naar andere drukkingsmiddelen om internationale arbeidsnormen te doen naleven. De koppeling van handelsakkoorden aan respect voor arbeidsvoorwaarden vormt een ideaal drukkingsmiddel omwille van het grote belang van export in tal van sectoren, het commercieel-strategische belang van exportindustrieën, en de modelfunctie die deze bedrijven vaak hebben in de betrokken landen.

Wat pleit er voor een dergelijke aanpak?

Het invoeren van sociale clausules in handelsakkoorden leidt op wereldvlak tot een verbetering van de arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden.

In het vorig nummer van ons tijdschrift had Antoine Uytterhaeghe het over kinderarbeid in India. Hij verdedigde toen o.a. de stelling dat sociale clausules zinloos zijn als er niet eerst ernstig werk wordt gemaakt van het oplossen van het armoedeprobleem. In dit artikel gaan we verder in op de idee sociale clausules.

Redactie

Vermits syndicale vrijheid de basisconditie is, die wordt opgelegd, kan er op deze manier ook een dynamiek op gang gebracht worden, die leidt tot een ruimere democratisering van de samenleving (democratie is niet alleen een formeel spel van verkiezingen: er is een duidelijke samenhang tussen het democratisch karakter van een staat, en het respect voor syndicale vrijheid). Tenslotte neemt de invoering van sociale clausules tot op zekere hoogte de neerwaartse druk op de arbeidsvoorwaarden in de industrielanden weg. Zelfs in bedrijven, die geen productie in het buitenland laten uitvoeren, betekent een verwijzing naar de loonkosten in Oost-Europa, die nog geen 10% bedragen van de Belgische loonkosten, een serieuze stok achter de deur.

Wat pleit er tegen een dergelijke aanpak?

Wat vooral te vrezen is, is de willekeur waarmee sociale clausules kunnen

worden ingeroepen. Net zoals de schending van mensenrechten in het verleden vaak zeer selectief werd aangeklaagd, dreigt dit nu ook met de schending van internationale arbeidsnormen het geval te zijn. Om deze reden pleiten de vakbonden voor een controle in het kader van een supranationale instelling, zoals de Internationale Arbeidsorganisatie.

Een tweede tegenargument, dat vaak wordt aangehaald, is dat op deze manier de beperkte kansen op ontwikkeling voor tal van landen worden gefnuikt. Dit onderwerp kan onmogelijk in het bestek van dit artikel uitgeklaard worden. Kort samengevat kan men wel stellen dat sociale clausules vooral de ontwikkeling van lokale koopkracht, en dus ook van een lokale markt op het oog hebben (ten onrechte wordt internationale handel als belangrijkste bron van

welvaart en groei beschouwd). Deze stijging van de koopkracht moet het resultaat zijn van syndicale actie in de betrokken landen. Op deze manier vormen sociale clausules voor landen met een sterke economische groei (o.a. in Zuid-Oost-Azië) een garantie dat deze groei rechtvaardiger verdeeld wordt. In landen die momenteel nauwelijks aan de wereldhandel deelnemen (denk aan het Afrikaanse continent), verandert het invoeren van sociale clausules in handelsakkoorden weinig aan de situatie. Inspanningen op het vlak van ontwikkeling zullen hier moeten gekoppeld worden aan een vermindering van de schuldenlast en omvangrijke financiële transferten.

Protectionisme?

Omwille van hun pleidooi voor de opname van sociale clausules in handelsakkoorden werden de textielvakbonden al meer dan eens van protectionisme beticht. Verder zouden zij alleen maar bekoemd zijn om de Derde Wereld als hun

Handvest eerlijke handel

Namens de onderneming,, onderschrijft ondergetekende,, in zijn functie van de volgende regels inzake eerlijke handel.

Syndicale vrijheid

Wij werken alleen samen met bedrijven die de syndicale vrijheid respecteren, hun werknemers niet sanctioneren omwille van vakbondslidmaatschap, en de syndicale afgevaardigden niet belemmeren in de uitvoering van hun opdracht.

Lonen

Wij werken alleen samen met bedrijven die inzake lonen de wetgeving van hun land respecteren én lonen uitbetalen, die hoger liggen dan het levensminimum.

Arbeidsuren

Wij werken alleen samen met bedrijven die de wekelijkse arbeidsduur beperken tot maximaal 48 uur per week.

Kinderarbeid

Wij werken alleen samen met bedrijven, die geen gebruik maken van kinderarbeid (d.w.z. arbeid, gepresteerd door kinderen, die de leeftijd van 14 jaar nog niet bereikt hebben).

Veiligheid en gezondheid

Wij werken alleen samen met bedrijven die hun werknemers laten in aangepaste omstandigheden, waarin risico's op het vlak van veiligheid en gezondheid worden tegengegaan.

Wij zullen deze regels respecteren bij onze handelsbetrekkingen met onze dochterondernemingen, onderaannemers en leveranciers. Hiertoe zullen we hen op de hoogte brengen van deze voorwaarden. Informatie die bewijst dat deze regels niet gerespecteerd worden, zal aanleiding geven tot een opschorting van onze handelsrelaties, totdat aan de problemen is tegemoet gekomen. We verbinden ons ertoe de vakbonden regelmatig op de hoogte te houden van onze handelsbetrekkingen met buitenlandse bedrijven, en de arbeidsvoorwaarden in deze ondernemingen.

gedaan te, op

eigen tewerkstelling in het gedrang komt. Tot op zekere hoogte is deze kritiek terecht: binnen de vakbond zijn sommigen ten onrechte van mening dat het huidig verlies aan arbeidsplaatsen het gevolg is van de invoer uit de lage-loon landen. Dit is immers slechts in zeer beperkte mate het geval. Produktiviteitswinsten, gekoppeld aan een stagnatie van de koopkracht, zijn de belangrijkste oorzaak van de huidige tewerkstellingscrisis. Wie sociale clausules ziet als een instrument om aan dit probleem tegemoet te komen, koestert illusies.

Wat wel op het spel staat, is het sociaal-economisch model dat na W.O. II in West-Europa werd opgebouwd. Op korte termijn staan wij voor de keuze tussen enerzijds een verdere afbraak van ons sociaal gecorrigeerd marktmodel en

anderzijds een wereldwijde export van onze sociale verwezenlijkingen. Sociale clausules en syndicale vrijheid vormen hiertoe een basisvoorwaarde. Net zoals syndicale strijd tussen 1950 en 1975 één van de motoren was van de na-oorlogse welvaarts-groei, moet syndicale strijd nu voorkomen dat een blinde vrije markt leidt tot een neerwaartse nivellering van de arbeidsvoorwaarden, en uiteindelijk een deflatoire spiraal op gang zet. Louter economische motieven spelen dus ook een belangrijke rol in het pleidooi voor de invoering van sociale clausules.

Syndikale vrijheid

Tegenover de universele concurrentie-ideologie, die algemeen aanvaard wordt in onze samenleving (denk b.v. ook aan de aanbevelingen in het Witboek van de

Europese unie) moeten dringend regels worden opgelegd, waarbinnen de markt mag functioneren. Een volledig vrije markt is blind voor mechanismen van werkloosheid, uitsluiting en verarming. Vanuit vakbondsstandpunt gaat de discussie dus eigenlijk niet meer over het al dan niet opleggen van bindende sociale minimumnormen. De centrale vraag is hoe deze kunnen afgedwongen worden, en hoever men moet gaan bij het opleggen van minimumvoorwaarden: syndicale vrijheid en verbod op kinderarbeid zijn vanzelfsprekende eisen, maar moeten er ook geen eisen inzake lonen, arbeidsuren, en arbeidsomstandigheden worden opgelegd?

Het antwoord op deze beide vragen zal alleen maar kunnen geformuleerd worden als resultaat van een getouwtrek tussen tal van conflicterende partijen. Werkgevers en overheden zijn vooral bereid om beperkingen te aanvaarden, als anderen erdoor getroffen worden. De bereidheid om arbeidsnormen vast te leggen, die de eigen bewegingsvrijheid beperken, is er nauwelijks. Zelfs de Europese Unie slaagt er niet in om intern tot degelijke afspraken te komen, over minimumnormen inzake kinderarbeid, arbeidsduur, minimumlonen en syndicale vertegenwoordiging in de bedrijven.

Om in deze zaak enige dynamiek op gang te brengen, hebben de Europese textielvakbonden momenteel een campagne opgestart om individuele werkgevers ertoe over te halen in hun eigen handelsrelaties minimumnormen inzake arbeid te (doen) respecteren. Hiertoe worden contracten voorgelegd door de vakbondsvertegenwoordigers in de ondernemingen (zie kader). Binnen de vakbond beseft men immers maar al te goed dat werkgevers bereid zijn lippen-dienst te bewijzen aan de idee van sociale clausules, maar zelf ("onder druk van de concurrentie") geen stappen ondernemen om aan het probleem tegemoet te komen.

Filip Misplon
Verbonden aan
Textielcentrale van het A.B.V.V.

Voor wie er meer wil over weten, is er een interessante publikatie beschikbaar bij het F.N.V. "Handel. Naar milieu- en arbeidsnormen in internationale handelsovereenkomsten." Deze kan besteld worden op het volgende adres: F.N.V. afdeling publicaties, Postbus 8456, 1005 AL Amsterdam. Tel.: 020/58.16.300. Bestelnummer: NZ-93-047. Prijs: 15 NLG.

China's economische politiek (deel 1)

China's socialistische opbouw (1949-1979)

Nu de strikt volgens kommunistische principes geplande economie nog enkel in Noord-Korea gevolgd wordt, is het boeiend om te zien hoe de zich nog socialistisch noemende landen als China, Viëtnam en Cuba zich economisch boven het imperialistische water trachten te houden.

In vorige nummers hadden we het over Cuba's economische problemen. In deze artikelenreeks analyseren we op welke manier China zich meer en meer naar een markteconomie beweegt. Dat dit gepaard gaat met sterke economische tegenstellingen hoeft ons niet te verwonderen. Duidelijk wordt echter ook hoe economische politiek onlosmakelijk verbonden is met de sociale politiek en realiteit.

Een methodologisch uitgangspunt

Precies dit inzicht, samengevat in de betekenis van de term *politieke economie*, is een van de kenmerken van het marxisme. Zo meent Marx in zijn beroemde *Stellingen over Feuerbach*, geschreven te Brussel in 1845, over het oude, aanschouwelijke of zintuigelijke materialisme: *Het oude materialisme staat op het standpunt van de burgerlijke maatschappij; het nieuwe op dat van de menselijke maatschappij of de maatschappelijke mensheid.* (1)

Later verduidelijkt hij dat o.a. in zijn *Voorwoord tot de Kritiek van de Politieke Economie* (1859). Daarin legt Marx uit: *Bij de bestudering van dergelijke omwentelingen moet men altijd een onderscheid maken tussen de materiële, natuurwetenschappelijk nauwkeurig vast te stellen omwenteling in de economische produktieverhoudingen en de juridische, politieke, religieuze, artistieke, of filosofische, kortom, de ideologische vormen waarin de mensen zich van dit konflikt bewust worden en het uitvechten.* (2)

Bovenstaand uitgangspunt om maatschappelijke, want zowel economische als ideologische, veranderingen te analyseren lijkt ons nog steeds niet enkel een handige of bruikbare these. Zij lijkt ons ook een juiste in de zin dat ze tot juiste inzichten leidt in de diepere oorzaken van maatschappelijke omwentelingen. **Het lijkt mij dus zowel eenzijdig als verkeerd om de politiek-economische veranderingen in China enkel als een gevolg van een al dan niet verkeerde politiek van een "revizionistische" top te zien. Op die manier wordt noch de dialektiek tussen politiek en economie duidelijk, noch die tussen ideologie en sociaal-economische realiteit.**

Hetzelfde geldt m.i. trouwens ook voor de gebeurtenissen in de ex-Sovjetunie.

Alles in de schoenen schuiven van een "dwaze" Gorbatsjov is te eenzijdig en te gemakkelijk. Niet enkel de aanzetten tot dialoog en diepere democratie, maar ook de economische ommezwaai werden in het begin door grote delen van de bevolking (ideologisch) gedragen. **De vraag is dus hoe de sovjetmensen, na bijna een halve eeuw reëel socialisme, ideologisch het bestaande systeem afkeurden.** Vanuit deze vaststelling is de band tussen politiek en economie, ideologie en sociale realiteit wel aan de orde van de dag.

Een te korte voorgeschiedenis

In 1921, het jaar van de CKP-oprichting, telde China amper 57 marxist-leninisten. De Chinese Kommunistische Partij (CKP) werd groot door de sociale en democratische strijd te koppelen aan die voor de nationale onafhankelijkheid. Net als in het Rusland van begin deze eeuw, het Viëtnam van na Wereldoorlog 2 en het Cuba van de jaren '50 stelde Mao: *China heeft dringend een burgerlijke democratische revolutie nodig en die kan alleen volbracht worden onder leiding van het proletariaat. Alleen door middel van deze democratische revolutie kan een reële basis gelegd worden voor de overgang naar het socialisme.* (3) Voor Mao, net als voor Lenin, waren de directe bondgenoten van de arbeiders, die toen

trouwens 0,5 % van de bevolking uitmaakten, de boeren en hun opstanden. Alhoewel in de politieke minderheid tot 1935 bouwde Mao in het Tsingkiang-gebergte aan een Rood leger en een democratische landhervorming, tegen de meerderheid die de macht met gewapende opstanden wou bereiken.

Zijn tweede eenheidsfront sluit hij met de oorspronkelijk burgerlijk-democratische Kwomintang, die echter meer en meer anti-kommunistisch geworden was. Toch gaat hij in 1937 een nationaal front met hen aan tegen het Japanse imperialisme, dat sinds 1931 de noordelijke provincie Mandsjoerije bezet. Na de overwinning op de Japanners in 1945 worden ook de anti-kommunistische troepen van Tchang Kaïtchek, gesteund door het Noord-amerikaans imperialisme, in 1949 verslagen.

Op 1 oktober van hetzelfde jaar roept Mao de Chinese Volksrepubliek uit.

Wat opvalt in deze te korte politiek-strategische voorgeschiedenis is dat het socialisme in een land zegevert wanneer het kapitalisme er nog in de kinderschoenen staat, als de band met de boeren gesmeed wordt en met een burgerlijk-democratische en nationale onafhankelijkheidsstrijd waarin de KP vroeg of laat een leidende rol krijgt. Precies deze voorwaarden zijn in alle landen waarin het socialisme vanuit het land zelf opgebouwd wordt, dus niet in de ex-Oosteuropese staten, te herkennen. Zij tonen enerzijds de moeilijke juistheid aan van een marxistische strategie, en anderzijds de band tussen economie, (nationale) politiek en politiek bewustzijn van de mensen zelf vanuit hun konkrete, alledaagse situatie.

De tegenstelling tussen de feodaliteit en de democratische betrachtingen van de werkende mens is zo hevig dat de mogelijkheid bestaat het socialisme in te voeren indien een KP de leiding neemt en de band tussen de kleine arbeidersklasse

en de massa arme boeren gesmeed wordt. Vandaag liggen zowel de economische als politieke gegevens in de hooggeïndustrialiseerde landen helemaal anders.

De opbouw van een socialistische economie in China

Die ontstaansgeschiedenis van het socialisme legt ontegensprekelijk een hypothese op de noodzakelijke industriële ontwikkeling. In 1949 telde China ongeveer 500 miljoen inwoners, van wie 80 % boeren. De overgrote meerderheid van hen waren onder schulden gebogen lijfeigenen, zoals men ze vandaag nog in India en andere Derde Wereldlanden aantreft, en grondloze landarbeiders. De beperkte industrie telde amper 0,6 % of 3 miljoen van de totale bevolking. Door de 20 jaar burgeroorlog en de 10 jaar oorlog met Japan bedroeg de industriële productie in 1949 slechts de helft van die van 1936. De graanopbrengst lag een kwart lager.

Het kwam er hem eerst en vooral op aan al die mensen te voeden, onderdak en kleding te bezorgen, te onderwijzen en gezond te houden. Dit alles moest op een economisch zo onafhankelijke manier en politiek zo democratisch mogelijk. Enkel via democratie en materiële voordelen konden de mensen gemobiliseerd worden.

Het kan vandaag ongelooflijk klinken, maar de opbouw van een socialistisch georganiseerde landbouw en basis-economie verhoogde de productie én de materiële welvaart van de mensen. Precies door de materiële voordelen kon de landbouwkollektivisering, grotendeels op vrijwillige basis, tegen 1958 voltooid worden. Het moeilijkste was de scheidingslijn te trekken tussen de grootgrondbezitters, die onteigend werden, en de gemiddelde boeren, die hun grond mochten behouden. Naarmate de kollektivisering verschoof ook het beslissingsrecht van de familie, via de producerende wijk en het dorp, naar de kommune van zowat 20.000 personen.

Op industrieel en handelsvlak gingen de genationaliseerde en nieuw opgerichte staatsbedrijven in concurrentieslag met de bestaande kapitalistische lichte nijverheid, groothandel en kleinhandel. Op die manier werden ze, opnieuw louter economisch, onder druk gezet om gemengde bedrijven te worden, en later zuivere staatsbedrijven. De eigenaars ontvingen als vergoeding een jarenlange rente en bleven meestal bedrijfsleider in het staatsbedrijf. Tegen het einde van het eerste vijfjarenplan (1953-57) was

die overgang naar een socialistische economie vergevorderd. Daarbij werd ook nog eens een sociaal vooruitstrevende politiek gevoerd die onderwijs, ziekteverzekering, vakantie, zwangerschapsverlof, huisvesting en pensioen waarborgde.

De theorie van de socialistische planekonomie

Bovenstaande beschrijvende paragrafen kunnen vandaag nostalgisch of voorbijgestreefd lijken. Toch blijft het een feit dat in alle pril kapitalistische landen waar

Mao Tse Toeng

onder hoger beschreven voorwaarden en/of kenmerken een socialistische revolutie zegevierde, de eerste decennia na de revolutie zowel de economische productie als de sociale politiek benijdenswaardig toenam. Een van de basisvoorwaarden voor het blijvend bestaan van een socialistische economie zal wel de hoeveelheid natuurlijke rijkdommen zijn die in een land aanwezig zijn. Indien een land haar meeste basisproducten uit een vijandig imperialisme moet invoeren, zoals Cuba momenteel ondervindt, zal dat de overlevingskansen van een socialistische economie zeker zwaar hypothekeren.

Toch kan er moeilijk getwijfeld worden aan de theoretische degelijkheid van een socialistische planekonomie. Het moet met de huidige marketing technieken en economische, consumptiegerichte enquêtering toch mogelijk zijn de menselijke behoeften van de bevolking te kunnen inschatten.

Eens deze doelstelling of output bekend, is het theoretisch veel voordeliger, zowel qua arbeid als qua financiële inzet, om

die gevraagde productie niet door twee of meerdere, concurrerende bedrijven te laten gebeuren, maar door één bedrijf of bedrijfsgroep. Door de economische productie op zo een rationeel mogelijke wijze te plannen komt een maximum aan vrije tijd en investeringsmogelijkheden in andere gebieden open. Een aan het kapitalisme inherent fenomeen als overproductie behoort dan tot het verleden.

Op die manier is het mogelijk om via een socialistische planekonomie opnieuw de oorspronkelijke **gebruikswaarde (4)** van een produkt centraal te stellen, in tegenstelling tot zijn **ruilwaarde (5)**, die alles overheersend is in de kapitalistische motivatie van productie en ideologie. Laten we immers niet vergeten dat **de historische oorsprong en de uiteindelijke bestaansreden van economie het bevredigen is van de menselijke (basis) behoeften door middel van geproduceerde waren.**

Wanneer de (nationale) gemeenschap dan ook nog eigenaar is van die (nationale) planekonomie, dan bestaat niet alleen een maximale controlemogelijkheid, maar ook een gekontroleerde winstmogelijkheid. De prijs van de waar wordt immers niet enkel meer bepaald door het samenspel van produktiekosten en de markt van vraag en aanbod. Theoretisch kan het dus goedkoper, want er zijn geen overbodige produktiekosten.

Het is natuurlijk zo dat de prijs door concurrentie gedrukt wordt. Maar de kapitalistische logica maakt het echter ook onmogelijk dat de prijs constant beneden de produktiekosten zou liggen. Anderzijds zullen de konsumenten, die theoretisch eigenaar zijn van de produktie-(middelen), kwaliteit verlangen en bereid zijn er een prijs voor te betalen die hun economie ook wat opbrengt.

De praktijk van de vragende konsument

Dit zijn echter enkel theoretische, macro-economische bedenkingen. De praktijk, de geschiedenis dus, leert ons, dat de mens, de konsument dus, niet steeds zo rationeel inzichtelijk denkt.

Zo is het opvallend hoe in elk van de socialistische landen er na de decennia van succesrijke socialistische opbouw, een periode van uitgebreide behoeften vanwege de konsument komt, die politiek gemakkelijk in anti-socialistisch protest kan gedraaid worden. De Sovjetunie zag die periode na de heropbouw na Wereldoorlog II. Ook China wordt met zulk een periode gekonfronteerd.

In de economische ontwikkeling komt er een stadium waarin aan de basisbehoefte voldaan wordt. De socialistische konsument, die reeds van een zekerder bestaan geniet dan de arbeider in het kapitalisme, zal, zoals iedere konsument, het dagelijkse leven en de emotioneel-kulturele verwerking ervan op een aangename, rijkere manier willen volbrengen. De menselijke behoeften stoppen dus niet na het voldoen aan de basisbehoefte.

Deng Xiaoping

Het kapitalisme heeft in alle hevigheid reeds aangetoond dat (konsumptie)-behoefte kunstmatig kunnen gekreëerd worden. Ook Marx zag in 1857 reeds in dat de verhouding tussen productie en behoefte ingewikkelder is dan rationeel kan becijferd worden. *De produktie verschafft de behoefte niet alleen materiaal, maar ze verschafft het materiaal ook een behoefte*, schreef hij in zijn *Einleitung zur Kritik der politischen Ökonomie* (6). *Wanneer de konsumptie van haar eerste natuurlijke ruwheid en onmiddellijkheid loskomt - (...) - dan vindt ze zelf als aandrift plaats door middel van het objekt. De behoefte die ze aan het objekt voelt, is gekreëerd door het zien ervan. (...) De produktie produceert vandaar de konsumptie,*

1. doordat ze voor haar het materiaal;
2. doordat ze de wijze van konsumptie bepaalt;
3. doordat ze de produkten die pas door haar tot objekt gemaakt zijn in de konsumptie tot een behoefte maakt. (6)

Alle filosofische woordenschat daar gelaten is het precies dat wat het imperialisme zo goed begreep wanneer het West-Berlijn als aanlokkelijk uitstralraam van haar kapitalistische systeem volsjouwde tegen de socialistische DDR. Het is ook een niet onbelangrijk aspekt van wat vandaag in de nieuw economische zo-

nes in China aan de gang is. (zie deel II)

Daarbij komt nog dat de socialistische werkers gemakkelijk een reserve aan geld konden sparen. Er ontstaat dus een probleem wanneer de socialistische planekonomie zo vlot en goed in de menselijke basisbehoefte kan voorzien dat het individu hogere eisen gaat stellen aan de konsumptie, ter bevrediging van zijn dagelijks leven. Het is het moment waarop welvaart zich op het vlak van konsumptie mengt met welzijn.

Loon naar werken of naar behoefte?

Na het eerste vijftienjarig plan verkeerden de Chinese leiders in euforie. In nog geen 10 jaar tijd waren ze erin geslaagd een immens land vanuit de neofeodaliteit naar de 20ste eeuw te brengen. Gebruikmakend van het enorme aantal arbeidskrachten, die in de nieuwe democratische structuren een gemotiveerde arbeidslust kenden, wou Mao in één generatie het niveau van de hoog-geïndustrialiseerde landen halen.

Die Grote Sprong Voorwaarts zou "op twee benen lopen". Enerzijds werden grote staatsbedrijven opgericht waarin heel wat vroegere boeren gingen werken. Anderzijds werd in praktisch iedere kommune een kleine hoogoven geïnstalleerd, waar met primitieve middelen minderwaardig staal geproduceerd werd. De staalnijverheid werd immers overbektomd als basis van de industrialisering.

Daarbij werd verkeerd gedacht dat de tijd voor de nieuwe, **kommunistische mens** aangebroken was. In de ex-Sovjetunie werd trouwens dezelfde fout begaan. Alles werd gemeenschappelijk. Zelfs geen varken of kip kon meer privé-

eigendom zijn, laat staan een lapje grond voor groenten. Het socialistische principe **loon naar werken** werd in een aantal streken reeds vervangen door het utopisch-kommunistische **loon naar behoefte**. Iedereen kon zoveel hij wou uit de kommunevoorraad nemen, los van de gepresteerde arbeid.

Op die manier werd de voorbije, geslaagde kollektivisering in chaos veranderd. Net als in andere socialistische landen konden profiteurs zich gretig te goed doen. Vermits alles gemeenschappelijk was, was niemand nog echt verantwoordelijk. Produktiecijfers werden vervalst. De produktie van levensnoodzakelijke middelen daalde zelfs. Deels omdat iedereen het al schaarse hout of de metalen privé-huisraad in de hoogoven opstookte. Deels omdat een deel van de boeren naar de grote staatsbedrijven getrokken was. Deels omdat er geen planning en organisatie van het werk meer was.

Nochtans had Lenin reeds in 1917 duidelijk geschreven, verwijzend naar Marx' *Kritiek op het Program van Gotha* (1875) (6): *Marx ontzenuwt Lassalles kleinburgerlijke en onduidelijke frase over "gelijkheid" en "rechtvaardigheid" in het algemeen, en toont de ontwikkelingsgang van de kommunistische maatschappij die gedwongen is om te beginnen uitsluitend deze onrechtvaardige particuliere toeëigening der produktiemiddelen op te heffen, zonder in staat te zijn met een slag een eind te maken aan de overige onrechtvaardigheid - die van de verdeling der konsumptiemiddelen naar "prestatie" (en niet naar behoefte). (7)*

Vanaf 1961 was duidelijk dat de Grote Sprong Voorwaarts een onrealistische, uiterst linkse misrekening was. Zowel een striktere planning als privé-stukjes land werden opnieuw ingevoerd. De klemtoon kwam weer op de landbouw te liggen. De industrie kreeg opnieuw de tweede plaats en werd geheroriënteerd naar levensnoodzakelijkere produkten. Er ging meer geld naar konsumptie en minder naar investeringen.

Het is de tijd van de opkomst **Deng Xiaoping**, terwijl Mao zijn zelfkritiek moet maken.

Staatsocialisme versus de kommunistische mens: de kulturele burgeroorlog in China

Met de Grote Sprong Voorwaarts zijn de twee toenmalige politieke lijnen in de ontwikkeling van een socialistische economie duidelijk geworden. De

vluggers, die de klemtoon leggen op een ideologische strijd om zo vlug mogelijk naar een kommunistische, alles delende, niet-egoïstische mens te komen, krijgen tijdens de **Kulturele Revolutie** hun verlengstuk in de Rode Wachters. Zij beklemtonen de ideologische of kulturele strijd. Alles wat tot egoïstische consumptie of zelfbevoorrechtiging kan leiden, zowel op economisch als op ideologisch vlak, willen zij op een hardhandige manier uitroeien.

Daartegenover staan de economische planners. Overgesimplificeerd zou men kunnen zeggen dat zij de Sovjetrussische lijn vertegenwoordigen. Zij beklemtonen de produktie en zijn niet vies van materiële stimulansen om de werklust en de produktiviteit op te drijven. Zij houden zich strikt aan "loon naar werken" en lopen daarbij het gevaar enerzijds ontevreden konsumenten met een spaaroverschot te creëren en anderzijds bureaucratische plannen en bedrijfsdirecteuren met hun materiële voordelen ook al in de eerste plaats aan zichzelf te doen denken.

Zo tegenover elkaar gesteld is het niet moeilijk om de **Kulturele Revolutie** een ware, chaotische burgeroorlog te noemen. Dat die politieke tweestrijd zich ook op internationaal vlak afspeelde, waarbij de maoïstische lijn de Sovjetunie zelfs van staatskapitalisme en sociaal-imperialisme beschuldigde (8), hoeft ons dan ook niet te verwonderen.

De Kulturele Revolutie is voor China, zowel economisch als sociaal-menselijk, een uiterst verwarde periode waarin de politieke willekeur van de Rode Wachters de planekonomie en de produktie in zowel de basis- als de consumptie-economie in belangrijke mate verstoortte.

Het is dankzij de opbouw van een democratische kollektivisering in de eerste 10 jaar na de revolutie dat het land zich onafhankelijk van het buitenland toch nog kon recht houden. Toch wijzen recente onthullingen over en documenten uit die periode op het bestaan van hongersnood tot gewapende strijd op lokaal vlak.

De economische stagnatie tot achteruitgang tijdens de kulturele revolutie heeft het extreem beklemtonen van een economische groei ten alle prijze door Deng Xiaoping mede mogelijk gemaakt. Deze periode zal kort na de dood van Mao (1976) aanbreken en bespreken we in ons volgend artikel.

Toch hebben de gebeurtenissen van de Kulturele Revolutie in alle scherpste aangevoeld dat ook na een socialistische revolutie, zowel op economisch als op sociaal-politiek vlak, ook intern verder een klassenstrijd heerst. In zijn hoger vermeld werk, *Kritiek op het Program van Gotha*, had Marx reeds gewaarschuwd over die eerste, meestal socialistisch genoemde, fase na een socialistische revolutie: *Waarmee wij hier te maken hebben, is een communistische maatschappij, niet zoals zij zich op haar eigen grondslag heeft ontwikkeld, maar omgekeerd, zoals zij juist uit de kapitalistische maatschappij voortkomt, dus in ieder opzicht, economisch, zedelijk, geestelijk, nog behept is met de moedervlekken van de oude maatschappij, uit welke schoot zij atkomstig is.* (9)

De Chinese gebeurtenissen bevestigen hiermee de waarnemingen in andere socialistische landen dat het niet voldoende is om de produktie-middelen via de staat in handen van de werkende mensen te weten, maar

dat de economie planmatig ten dienste moet staan van de behoeften-bevrediging van de mens. Het is terzelfdertijd uiterst belangrijk diezelfde mens niet tot een onbevredigbaar konsumerend wezen te laten uitgroeien, maar via democratische besluitvorming en een naar de gemeenschap/medemens gerichte opvoeding tot een sociaal bewust wezen te laten evolueren.

L. Bollaert, 15.2.'94

Noten:

- (1) K. Marx, *De Duitse Ideologie, deel 1 Feuerbach*, uitgave SUN, januari 1972, blz. 9 (eigen onderstreping).
- (2) K. Marx, *Vorwort zur Kritik der politischen Ökonomie*, Marx Engels Werke, Dietz, 1963, Bd 13, Blz. 15 (eigen vertaling en onderstreping).
- (3) Mao Zedong, *Oeuvres Choisis*, Beijing, blz. 66 en 106.
- (4) Marx omschrijft **gebruikswaarde** als volgt: *Door de nuttigheid verkrijgt het ding een gebruikswaarde. (...) De gebruikswaarde verwezenlijkt zich pas in het gebruik of in de consumptie. Gebruikswaarden vormen de materiële inhoud van de rijkdom, ongeacht zijn maatschappelijke vorm. Het kapitaal deel I, W. de Haan, Bussum, 1972, blz. 1-2.*
- (5) Marx definieert **ruilwaarde** als "de kwantitatieve verhouding, de evenredigheid waarin gebruikswaarden van de ene soort worden geruild tegen gebruikswaarden van de andere soort, een verhouding die voortdurend naar tijd en plaats verandert. *Het Kapitaal deel I*, op. cit., blz. 2.
- (6) K. Marx, *Kritiek op het Program van Gotha*, Pegasus, Amsterdam, 1972.
- (7) W.I. Lenin, *Staat en Revolutie*, Progres, Moskou, 1969, blz. 86.
- (8) De Chinese kritiek op de Sovjetrussische lijn van die tijd is gebundeld in 9 brochures verzameld in *Proletariërs aller landen en onderdrukte volken, verenigt U!*, Het Internationale Boek, Brussel, 1963.
- (9) K. Marx, *Kritiek op het Program van Gotha*, op.cit., blz. 23.

Boeken

Het einde van de hiërarchie

Tom Peeters

In het bedrijfsleven houden hiërarchie en hiërarchisch denken vernieuwingen tegen. In onze snel veranderende wereld, stelt Tom Peters, zijn reorganisaties noodzakelijk om aan de grenzeloos geworden concurrentie het hoofd te bieden.

Tom Peeters laat aan de hand van vele voorbeelden zien hoe innovatieve ondernemingen de zaken aanpakken. Hij schetst het beeld van de nabije toekomst waarin de klant samen met de ondernemer het produkt ontwerpt dat hij verlangt. Peters schetst een toekomst waarin de traditionele piramide van rangen en stan-

den plaats maakt voor een platte organisatie waarin alle muren tussen mensen en afdelingen geslecht zijn. Business Bibliotheek, 1.995 fr.

5de vijfling

Agatha Christie

Vijf korte verhalen van Agatha Christie waar de suspens centraal staat.

In de dinsdagavondclub eten drie mensen kreeft uit blik. Ze worden ziek en één sterft. Voedselvergiftiging of moord? Wie adverteert moord!

In het dorp waar miss Marple logeert wordt per advertentie een moord aangekondigd. Tijd en plaats staan erbij. Sommige mensen beschouwen het als een

ongewone uitnodiging voor een feestje. Miss Marple kort verteld.

Een man wordt verdacht van moord op zijn vrouw en komt bij Miss Marple om raad. Als ze zijn verhaal hoort begrijpt ze onmiddellijk hoe slim de moordenaar moet zijn geweest. In het hotel Bertram.

Het Londense hotel Bertram is oud, duur en erg deftig. Maar Miss Marple vermoedt dat er zich achter dat deftig uiterlijk geheimzinnige dingen afspelen. En natuurlijk heeft ze gelijk! Luitingh, 795 fr.

De Afgaanse crisis

Een spiegel van de buitenlandse ambities

Bijna 2 jaar na de val van de toenmalige president Najibullah in april 1992 woeden er nog steeds gewelddadige gevechten in Kaboel.

De situatie in de Afgaanse hoofdstad is zeer verschillend van de rest van het land. Lokale compromissen verzekeren er een relatieve rust en stabiliteit.

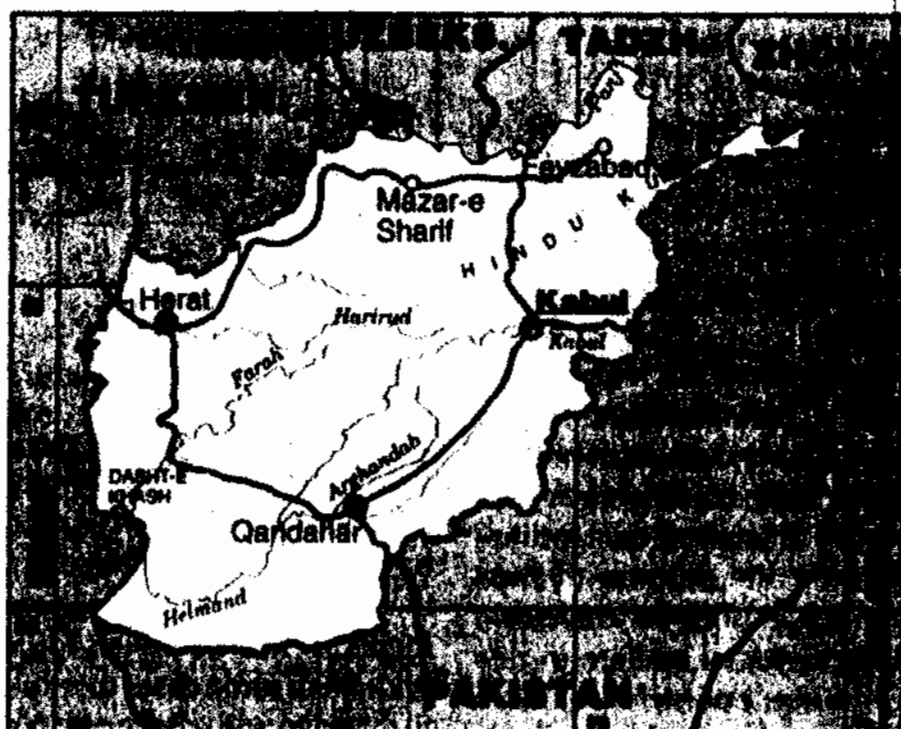
Vier partijen

Het zijn voornamelijk vier militaire krachten die in de hoofdstad Kaboel vechten voor de controle van de staat. Deze groepen kunnen op de steun van regionale buitenlandse machten rekenen en steunen. Zonder deze factor van interventie zou men de conflicten tussen de vechtende partijen moeilijk kunnen begrijpen. Iran, Pakistan en Oesbekistan hebben er hun lokale vrienden. Pakistan steunt op Hekmatyar, Oesbekistan op Dostom en Iran bevoordeelt Mazari. De vierde partij onder leiding van Massoud (een etnische tadjik) heeft eigenlijk geen buitenlandse beschermheer.

Dat betekent echter niet dat we naar een opdeling van Afghanistan zouden gaan. Voor elk van deze landen gaat het voornamelijk op aanwezig te zijn op het Afgaanse politiek terrein. Want ook zij zijn allen multi-etnische staten. Ondanks alle officiële verklaringen wenst geen enkel buurland de terugkeer van een sterk en onafhankelijk Afghanistan. Anderzijds wil of kan ook geen van hen Afghanistan geheel of gedeeltelijk inlijven.

Pakistan

Pakistan is er bijzonder sterk bij betrokken door haar jarenlange steun aan het Afgaans verzet. Het objectief van de Pakistani is om in Afghanistan een regering te vormen waarin hun bondgenoot Hekmatyar een sleutelrol zou spelen. Zo'n regering zou dus in feite onder hun controle staan, wat Pakistan de mogelijkheid zou geven deze Centraalaziatische republiek een uitweg naar warme zeeën te bieden. De sleutel van deze Pakistaanse houding ligt in haar conflict met Indië. Afghanistan heeft steeds vijandig gestaan tegenover Pakistan en is steeds een bondgenoot van Indië geweest. Elke sterke regering in Kaboel is voor Pakistan dus een hindernis, door het gevaar van alliantie met Indië zo- als dit het geval was van 1947 tot 1989. De Pakistaanse politiek verzet zich tegen een stabiel en sterk Afghanistan. Het optimisme van de Pakistaanse diplo-

maten, die denken dat het tot stand brengen van een Centraal-Azië dat afhankelijk is van Pakistan voor wat de toegang tot de zee betreft, wel het risico waard is een Afgaanse staat herop te bouwen, heeft het dus niet gehaald in Islamabad. Het conservatisme van de militairen, die overtuigd zijn hun oorlogsdoelstelling te hebben bereikt (met name het einde van de alliantie met Moskou en New Delhi, controle op bepaalde zones, instabiliteit van de macht in Kaboel), is de keuze geworden.

Anti-Teheran

Deze Pakistaanse strategie komt ook overeen met die van Saoedi-Arabië, en van vele islamistische activisten. Een soort islamitisch legioen, dat vroeger tegen de sovjettroepen vocht, strijdt nu in de straten van Kaboel. Deze groepen steunen ook de islamieten in Tadjikistan. Zij konden vroeger steeds op de steun rekenen van inderdaad Pakistan en Saoedi-Arabië. Vandaag zitten deze landen met de keuze islamitische groepen te steunen om de Iraanse invloed te beperken met evenwel het risico dat dit aktivisme op hun land zal terugvallen.

Iran en Oesbekistan

Tegenover de ambities van Pakistan en de Arabieren, hebben Iran en Oesbekistan een voorzichtige en analoge politiek. Via hun steun op bepaalde etnische groepen willen ze een zekere invloed uitoefenen op het politiek gebeuren in Afghanistan. Tegelijk hebben ze zich de indirecte controle op de aan hun land grenzende Afgaanse provincies verzekerd.

Teheran is wel op zijn hoede niet in de kaarten te spelen van de Tadjiks, eerst en vooral omdat ze qua religie sunnieten zijn ondanks het feit dat ze perzisch spreken. Maar ook omdat ze een minderheid vormen in Afghanistan en in gans Centraal-Azië. Teheran wil geen confrontatie aangaan met Oesbekistan. Dat bewijst haar passiviteit tegen Oesbekistan de repressie hielp in Tadjikistan tegen de islamitisch-democratische beweging aldaar. "Geen avonturen" is de beleidslijn in Iran, en dus de nieuwe status van regionale macht niet op het spel zetten door etnische minderheden te steunen. Beide landen, Iran en Oesbekistan, verdedigen het territoriaal status-quo in heel Centraal-Azië.

Op basis van een artikel van O. Roy in Manière de Voir nr 21 bewerking en vertaling José Gavilan

Italië op een kruispunt

Op 27 en 28 maart zullen in Italië parlementsverkiezingen plaats hebben. Het zullen de eerste zijn die zullen verlopen volgens het nieuw kiesstelsel.

De eerste verkiezingen eveneens sinds de campagne: "Propere handen" waar de traditionele regerende partijen, Kristen Demokraten, Socialisten en Sociaal Demokraten gediskrediteerd werden in allerlei corruptieaffaires. Op de verdachtenlijst staan naast de gewezen socialistische leider Craxi tegen wie driehonderd rechtzaken lopen, de Kristen Demokratische Andreotti (zeven maal eerste minister) die beschuldigd wordt van samenwerking met de maffia en nog een aanzienlijk aantal figuren uit de politieke en financiële wereld. Onder de meer dan 6.000 verdachten vinden we 339 kamerleden en 100 senatoren, 1978 regionale politieke leiders, 1373 ambtenaren en 873 ondernemers o.w. topfiguren van grote bedrijven.

Het zullen eveneens de eerste verkiezingen zijn sinds de eind vorig jaar gehouden gemeenteraadsverkiezingen die gekenmerkt werden door een overwinning van het progressieve kamp, een aanzienlijke vooruitgang van de neo fascistische en het niet doorbreken van de Lega Nord van wie men een absolute doorbraak had verwacht. Kristen Demokraten en socialistische die voorheen de macht monopoliseerden werden tijdens deze gemeenteraadsverkiezingen van de kaart geveegd. Ondertussen hebben deze partijen, zonder groot succes, getracht de brokken aan elkaar te lijmen. Maar er zijn ook nieuwe elementen in de Italiaanse politieke wereld komen opdagen. Silvio Berlusconi, de mediamagnaat die drie T.V. zenders, kranten en weekbladen controleert, voorzitter is van de voetbalclub Milaan en ook belangen heeft in andere takken van de industrie heeft zich als "de redder van het vaderland" in het strijdperk gesteld.

Deze man die zich tijdens de gemeenteraadsverkiezingen in Rome achter de neo fascistische kandidaat schaarde komt zich met zijn pas opgerichte partij "Forza Italia" tot alle rechtse partijen en groepen te richten om de progressieven de pas af te snijden.

Hiervoor doet hij beroep op de Lega Nord, de rechtse Kristen Demokraten en de neo fascistische. Silvio Berlusconi doet zich voor als de man van de hernieuwing maar hij was voorheen een trouw vazal van Craxi e.a. gediskrediteerde Italiaanse politici. Waarnemers gaan ervan uit dat Berlusconi die nu reeds een belangrijk deel van de media controleert voor alles zou willen beletten dat een nieuwe regering beperkingen aan deze heerschappij zouden kunnen opleggen.

De P.D.S. (ex kommunisten) die tijdens de gemeenteraadsverkiezingen uitstekende resultaten boekte komt van zijn kant met andere progressieven een brede coalitie uit te bouwen. Acht partijen maken hier deel van uit o.w. de Rete (de anti maffia partij), de nieuwe Socialistische Partij, de groenen, Refondazione Comunista, de Demokratische Alliantie.

De vorming van deze coalitie is uiterst belangrijk gezien de verkiezingen volgens het nieuw kiesstelsel zullen plaats hebben. Dit betekent dat het grootste deel van de kandidaten volgens het meerderheidssysteem per distrikt zullen verkozen worden en slechts 25 % volgens een evenredig kiesstelsel per regio.

Het is dus onontbeerlijk dat de verschillende partijen per distrikt slechts één kandidaat voorstellen.

Het mag dus gezegd worden dat Italië op een kruispunt staat. De uitslag van deze verkiezingen is dus zeker van een ontzaglijk belang voor de toekomst

A.D.S.

Finland - President - 23/1 en 6/2/ 1994

Aan de eerste stemronde namen negen kandidaten deel. Van de twee overblijvende kandidaten uit de eerste stemronde was het Martti Ahtisaari die het haalde met 53,9 % van de stemmen tegen Elisabeth Rehn die 48,1 van de stemmen kreeg.

Ahtisaari was een beroepsdiplomaat en jarenlang werkzaam in de Verenigde Naties en nooit betrokken in de nationale politiek. Rehn is minister van Defensie en lid van de kleine Zweedse partij. Haar uitslag was een verrassing.

Zwitserland - Referendum - 20/2/94

Er bestaan in Zwitserland twee soorten referenda. Het referendum op initiatief van de regering of een lokale overheid of het referendum op basis van een volksinitiatief. Dit betekent dat op nationaal vlak in een vastgelegde periode 100.000 handtekeningen moeten samengebracht worden onder een tekst over het te behandelen thema. Het recent referendum kwam er op vraag van groepen ecologisten verenigd in een "Alpeninitiatief".

Het kreeg de steun van alle linkse groepen, de vakbonden, de Linkse Alliantie en zelfs van de socialistische partij alhoewel deze van de regeringsmeerderheid deel uitmaakt. Het werd bestreden door de drie andere regeringspartijen, en de economische middelen o.a. de bouwpromotoren. De inzet van het referendum was het verbod om binnen een periode van tien jaar alle transit vrachtwagens te verbieden door het

land te rijden, maar is niet toepasselijk op het lokale vrachtwagenverkeer tussen Zwitserland en een buitenlandse bestemming rijdt.

Het houdt ook in dat de regering op de transitroutes geen autowegen mag verbreden of uitbreiden.

Het voorstel werd aanvaard met 52 % van de stemmen maar in de meest betrokken gebieden - op de weg naar de St.-Gothard tunnel - werden scores behaald van 63,2 tot 87,6 procent. Het was in bizonder in de fransprekende kantons dat het "Alpeninitiatief" werd verworpen met 60 % terwijl in de Duitse kantons - op een uitzondering na - het voorstel werd goedgekeurd. Het moet gezegd dat, zoals dit traditioneel het geval is, voor het geheel van het land slechts 40 % van de kiezers kwam opdagen.

De Zwitserse regering zit verveeld met de uitslag gezien in 1992, eveneens in een referendum, het voorstel van lidmaatschap van de Europese Economische ruimte werd verworpen. Anderzijds is het resultaat een steun voor Oostenrijk die zich ook tegen het transit van vrachtwagens door zijn land blijft verzetten.

(ads)

Personalia

Te Antwerpen overleed mevrouw Louisa Dyckmans echtgenote van onze vriend François Nollet. Aan François, kinderen en familie bieden we onze bliken van innige deelneming.

■ **DE SCHULD VAN DE VERENIGDE STATEN:** Een handvol Amerikanen (0,5 % van de bevolking) zag in het jaar 1992 zijn rijkdom stijgen met 26 %. De anderen? Een massa die 80 % van de bevolking vertegenwoordigt verarmde met 6 %.

Wanneer Reagan in 1981 zijn intrede deed in het Witte Huis erfde hij van zijn voorganger een schuld van 994 miljard dollar. Twaalf jaar later zou President Bush een schuld achter zich laten van 4.400 miljard dollar. President Clinton zal er niet in slagen deze schuld te verminderen. In het beste geval, en als de goden hem gunstig zijn, zal hij de stijging binnen de vier jaar slechts beperken tot een bijkomende 1.000 miljard dollar.

De U.S. News and World Report van 1/2 en 8/11/93 voegt er aan toe dat bij de federale schuld, nu 130 % van het BNP, nog de schuld van de bedrijven en de particulieren moet gevoegd worden. Voor de bedrijven gaat het om 3.600 miljard dollar of 69 % van het BNP en voor de families werd dit voor 1990 geschat op 3.700 miljard dollar.

uit "Le Monde Diplomatique", dec. 1993

■ **EKONOMISCH REALISME:** "We willen de 106.000 personeelsleden hartelijk danken. Het is de kracht die het geheel van onze werknemers vertegenwoordigt die ons vertrouwen geeft voor onze komende successen". Zo sprak Edwin Artz, voorzitter van de multinational Procter & Gamble (waspoeders, luiers, dranken en schoonheidsproducten) op 10 augustus 1992.

Elf maanden later, ondanks zijn liefde voor zijn trouw personeel, liet hij dertig bedrijven sluiten en ... 13.000 werknemers aan de deur zetten.

"Economisch realisme noemen ze dat".

■ **INTERNATIONALE KOMPETITIE:** De krant "International Herald Tribune" (23/9/93) geeft een voorbeeld uit de vele van de methodes die in het kader van de internationale competitie worden toegepast. In Indonesië werkt een bedrijf met 1.800 arbeiders uitsluitend voor de export naar de Verenigde Staten.

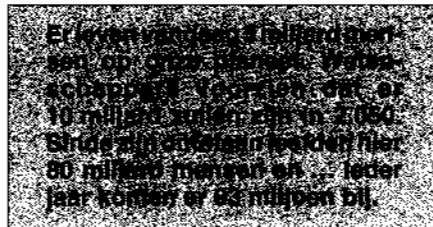
Het minimumloon per dag bedraagt er 50 BF. In september kwamen een vijftigtal arbeiders, oververmoeid als gevolg van meerdere dagen van dertien uur, te laat op het werk. Om hen te straffen sloot de directie ze drie uur op in een oververwarmd lokaal.

"Vrije markt noemen ze dit". Om niet over mensenrechten te spreken.

■ **ZEVEN MILJOEN ARMEN IN DUITSLAND:** Duitsland telt 7,25 miljoen armen, waarvan 2/3 (in verhouding t.o.v. de bevolking) in Oost-Duitsland. Zo heeft de Confederatie van Duitse Vakbonden (D.G.B.) bekend.

Caritatieve organisaties bevestigen deze cijfers en wijzen er op dat er 4,65 miljoen zijn in het Westen en 2,6 miljoen in de ex-D.D.R.

De betrokken organisaties zeggen dat ze uitgaan van Europese criteria bij het bepalen van hun gegevens. Als personen die onder het levensminimum leven worden al diegenen beschouwd die minder ontvangen dan de gemiddelde inkomsten die voor 1992 bepaald werden op 1.708 mark (\pm 35.400 fr.) in het Westelijk en 1.246 mark (\pm 25.200 fr.) in het Oostelijk deel van Duitsland. Bijna de helft van de gezinnen met drie en meer kinderen leefde in de ex-D.D.R. in 1992 beneden de armoedegrens tegenover 16,7 % in het westen. (ads)

■ **F.A.O. VRAAGT DRINGEND VOEDSELHULP:** De nieuwe directeur-generaal van de voedsel en landbouworganisatie van de Verenigde Naties (F.A.O.), Jacques Diouf vraagt dringende hulp voor een aantal derde wereldlanden in 1994. In totaal gaat het om 28 landen waarvan 15 Afrikaanse, maar ook Latijns-amerikaanse e.a. ontwikkelingslanden. Slechte meteorologische situaties en binnenlandse moeilijkheden maken het nodig dringende maatregelen te nemen zegde Diouf.

Hij wijst er op dat de wereldgemeenschap er zich de jaren 90 bewust moet van zijn dat nog steeds 800 miljoen mensen in de ontwikkelingslanden, 20 % van die bevolking, honger lijden.

■ **WERELDBANK:** in principe is die eigendom van 177 landen. De Verenigde Staten is echter de bezitter van het grootste pakket aandelen en deelt dus de lakens uit. De instelling leent jaarlijks 900 miljard frank aan ontwikkelingslanden. In het boekjaar dat op 30 juni van vorig jaar afgesloten werd noteerde de bank een winst van 1,1 miljard dollar (40 miljard B.fr.). Aan werkingskosten werden 50 miljard frank besteed.

Een Amerikaans senator, Hank Brown, kwam tot de vaststelling dat de Wereldbank op een veel te hoge voet leeft. Zo werd een nieuw gebouw opgericht waarvoor de uitgaven bijna 50 % hoger lagen dan de opgestelde begroting. Brown wijst er ook op dat, indien de personeelsleden verplicht worden in "economy class" te vliegen en onder-

komen te zoeken in minder dure hotels, dit een besparing zou uitmaken van ruim een miljard dollar. We vestigden er reeds vroeger de aandacht op dat de leiders van de Wereldbank en het IMF, die tot 1991 een jaarbasisloon van 225.000 dollar opstrekten, dit bedrag zagen verhogen tot 290.000 dollar. Deze "opslag" hadden ze verkregen naar het voorbeeld van de Franse socialist A. Mitterrand die zich destijds, als voorzitter van de Europese Ontwikkelingsbank, een dergelijk loon had toegekend.

Rekening houdende met de voordelen in natura, premies en belastingvrijstelling bedragen de reële lonen van deze heren 600.000 dollar per jaar (\pm 18 miljoen B.fr.). Voor wie het zou vergeten zijn nog dit: de Wereldbank is een bank die werd opgericht om de ontwikkelingslanden "behelpzaam" te zijn.

Maar het is met zuurbetaalde interesten van de derde wereldlanden dat sommigen op grote voet leven. (ads)

■ **RUSLAND: DE VUILBAK VAN EUROPA?** Het ziet er naar uit dat som-

migen van de republieken van de ex-Sovjetunie de vuilbak van Europa willen maken. Green Peace - Rusland heeft er de aandacht op gevestigd dat in de voorbije jaren zowat 4000 ton kwikafval, koperslakken, pesticiden en radio-actieve afvalstoffen in Rusland werden gedumpt. Voor zover bekend, schrijft (De Standaard 3.2.'94), werden vorig jaar daarbovenop tussen Russische zakenlui (ees mafia) en westerse leveranciers contracten afgesloten voor de invoer van 12 miljoen ton giftige grond en loolbezinksel en 10 miljoen ton metaalslakken die er zouden gestort worden. Het land is ook al overspoeld door oude autobanden e.a. vuil uit onze westerse welvaartmaatschappij.

De rol van de steeds groeiende mafia in het "nieuw Rusland" moet hier zeker onderstreept en aangeklaagd worden. Hun duistere praktijken kunnen zelfs echter slechts doorvoeren dank zij de welwillende medewerking van de westerse zakenlui. Het zijn precies niet de gewone mensen die duizenden ton afval willen kwijtgeraken.

Hoe moet men dan de leiders van de grote westerse bedrijven noemen, in hoofdzaak Duitsers, die hun gifafval stiekem naar het buitenland exporteren omdat het hun voordeliger uitvalt dan zelf voor de verwerking in te staan? Maar men deze eerbiedwaardige en door de regeringen gerespecteerde heren ook niet "mafia" noemen?

Ondertussen blijkt dat de internationale en Europese afspraken die de export van gifafval moeten verhinderen er slechts zijn om overtreden te worden.

En zijn diegene die dat tolereren ook niet medeplichtig? (ads)

Geen bombardementen

Persmededeling van de vzw Vrede naar aanleiding van de toestand in Bosnië

Als opgeklopt en eng nationalisme het antwoord vormen op economische problemen, antwoord op ongelijke verdeling van rijkdom en welvaart dan is de oorlog niet te vermijden. Deze gedachte, of haar variëteit "oorlog begint waar solidariteit eindigt" is zowat onze synthese van de oorlog in het voormalige Joegoslavië. De gevolgen van de Tweede Wereldoorlog, de ontwikkelingen op politiek en economisch vlak onder Tito, de rol van de schuldenlast, en de invoering van de vrije markt, de Duitse "drang naar 't oosten", vormen hierbij cruciale elementen. Het uiteenvallen van de Joegoslavische federatie leidde onvermijdelijk tot de desintegratie van een onafhankelijk Bosnië. Zij die de onafhankelijkheid van de republieken hebben gedekt zijn rechtstreeks medeverantwoordelijk voor de oorlog in Bosnië.

De nationalistische van Slovenië en Kroatië hadden in de Duitse Oostpolitiek (nieuwe wingewesten vinden) een dekking-waarborg gevonden voor hun onafhankelijkheidsverklaring. Als Joegoslavië uiteenspat op de door Europa gehan-

teerde schakel "1 taal = 1 volk = 1 staat" dan is het onmogelijk dat multicultureel Bosnië overleeft. De Europese Unie blijft dus logisch met haar eigen beleidslijn als ze de opdeling van Bosnië "aanvaardt". De onafhankelijkheidsverklaring (op basis van een referendum waar de Bosnische Serviërs niet aan deelnamen) en de internationale erkenning vormen dan de rechtstreekse aanleiding voor de oorlog in Bosnië.

Deze lange inleiding om te zeggen dat de Europese Gemeenschap/Unie rechtstreekse verantwoordelijkheid draagt in het conflict en dus geen onderhandelaar kan zijn. Niet Owen als dusdanig moet weg, de EU moet weg als onderhandelaar want teveel betrokken partij. We missen hier een werkelijk effectief veiligheidsinstrument voor gans Europa. Het westers bondgenootschap NAVO kan dus evenmin (ook niet onder UNO-auspiciën) op basis van militaire slagkracht scheidsrechter spelen.

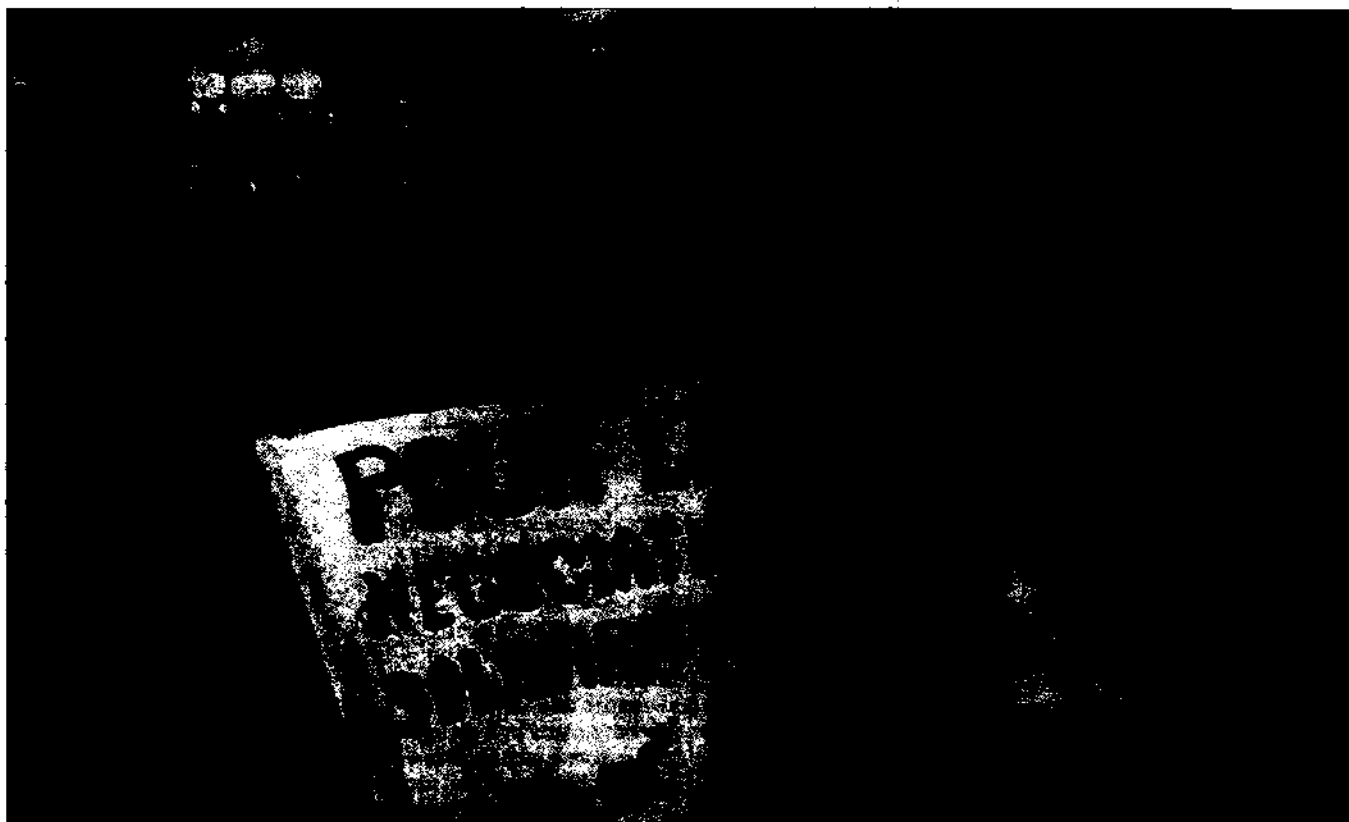
Solidariteit met de slachtoffers is een absolute noodzaak.

Maar daden stellen waarmee men zich echt in de oorlog mengt kan de buitenwereld mee in het moeras zuigen, en een intensifiëring van het geweld oproepen. Daar kan een totale Balkanoorlog uit volgen.

Dit is dus een uitdrukkelijk pleidooi tegen een militaire interventie. Enerzijds omdat de buitenwereld, en in het bijzonder West-Europa, een grote verantwoordelijkheid draagt in de opbouw naar de oorlog. En anderzijds wegens het te grote risico voor escalatie.

Een mogelijke uitweg uit de geweldlogica ligt in een andere aanpak: de isolering van de oorlogskrachten binnen de eigen maatschappij. Daarom zou er - zoals in andere onderhandelingsprocessen rond het beëindigen van oorlog (Midden-Amerika bijvoorbeeld) - veel meer aandacht moeten worden gegeven aan de civiele maatschappij, aan de entiteiten die nog multicultureel functioneren. In plaats van exclusief alles te focussen op de oorlogspartijen. *Solidariteit dus met de vredeskrachten ginder.* Aan die internationale gemeenschap om de verantwoordelijkheid op te nemen deze Joegoslavische oplossing een kans te geven. Internationale erkenning bijvoorbeeld als belanghebbende partij is hierbij een cruciaal element. Een internationale conferentie met deelname van de anti-oorlogskrachten kan hiertoe een middel zijn.

7 februari 1994

Op 10 februari hadden er in Frankrijk in verschillende steden mobilisaties plaats tegen de NAVO-bombardementen op de heuvels van Sarajevo. De betogers kwamen op voor een sluitend wapenembargo, voor een onderhandelende oplossing en voor solidariteit met de lokale vredeskrachten.

Clinton's evenwichtsoefening

De Verenigde Staten hebben de Joegoslavische crisis heel behoedzaam benaderd. Daarbij moeten ze rekening houden met verschillende actoren op het wereldtoneel. Wat er in de Balkan zelf gebeurt speelt maar in de marge mee.

Het kwam er op aan om een synthese te vinden van drie niveaus van relaties. Het eerste betreft uiteraard de verhoudingen binnen de NAVO. De andere twee niveaus gaan over Rusland en het Midden Oosten plus Turkije.

NAVO

Korte tijd na de installering van de regering Clinton kwam Warren Christopher al even polsen in Europa of het niet goed zou zijn om het wapenembargo tegen de Bosniërs op te heffen. Voordien onder president Bush was men voorzigtiger geweest, ook in het veroordelen van de Serviërs, tot op het moment dat het duidelijk was dat de toenmalige premier Panic (de rijke Amerikaans-Servische farmaceutica-industrieel) geen rol meer kon spelen in Belgrado. Verrassend was echter de eerder zachte manier waarop Christopher zijn ideeën verkocht. De bondgenoten hadden het niet zo begrepen op de VS-voorstellen, en Clinton verklaarde dan maar dat Joegoslavië in de eerste plaats een Europese aangelegenheid was. Waarschijnlijk goed beseffend dat Europa behoorlijk verdeeld was over deze Balkancrisis. Het verschil in standpunt en houding tussen Duitsland, Frankrijk en Engeland was duidelijk voelbaar, om nog van Griekenland te zwijgen. En dan binnen de NAVO nog de houding van Turkije.

Clinton liet de zaak maar aanmodderen ondanks de kritiek in z'n eigen parlement. Hij heeft goed gegokt. "Europa", Frankrijk op kop, is Washington om "leiderschap" komen smeken.

Meteen kon Christopher nog voor de NAVO-top verklaren: "Wij zullen op de wel omschreven vraag van Boutros Ghali (om militair op te treden) positief antwoorden, maar we zijn daartoe niet beperkt". M.a.w. De NAVO is meer dan ooit weer een organisatie onder VS-dominantie.

Of de bombardementen al dan niet worden uitgevoerd is hier niet meer zo belangrijk.

Rusland

Clinton had zich ontpopt tot een duidelijke "vriend" van Jeltsin. Dat werd nog maar

's bewezen toen de Russische president zijn parlement liet bestormen. Was hij immers niet de beste garantie voor verdere maatschappelijke veranderingen naar 'democratie en vrije markt'? Was deze vriendschapsband mede de oorzaak van de Noordamerikaanse distantie t.o.v. de Bosnische crisis? In elk geval lijkt Washington de relaties met Moskou in een nieuw daglicht te bekijken sinds de verkiezingen. Jeltsin en z'n privatiseringsprogramma lijken niet zo populair in Rusland. Heel wat mensen lijken een oplossing te zoeken in verscherpt nationalisme. Tegelijkertijd heeft Jeltsin meer rekening te houden met de posities van het leger. Ze hebben hem immers de overwinning bezorgd tegen z'n 'opstandig parlement'. Wil men de kaart Jeltsin blijven spelen in Washington moet hij zich kunnen waarmaken tegenover z'n thuisfront en de kiezers. Vandaar dat Jeltsin afstand nam van de NAVO-uitbreidingsplannen. Vandaar dat hij de eventuele bombardementen op de heuvels rond Sarajevo veroordeelt. En pleit voor een actieve politieke rol van Rusland in de oplossing van de Balkan-crisis.

De VS isoleerde Rusland totaal in de Veiligheidsraad, maar anderzijds wordt Jeltsin spelingsruimte geboden met signalen die zouden kunnen wijzen op een (begin van) VS-bereidheid tot graduele afbouw van de sancties tegen Servië. Dat stond toch in de New York Times van 11 februari. Rusland had dus nog wat anders aan te bieden dan alleen maar een slavisch broederschap in zijn diplomatiek offensief naar de Serviërs toe.

Toch lijkt er zich enigszins ook een (lichte) klimaatswijziging af te tekenen. Ruiken we al niet snuffjes van vernieuwd vijanddenken ten opzichte van Moskou in een aantal westerse persartikels?

Midden-Oosten

Een absolute constante in de buitenlandse VS-politiek is de zorg om haar greep op het Midden-Oosten, de petroleumbestuuringsbron. Daarenboven zijn de landen uit deze regio de laatste jaren de voornaamste kredietwaardige wapenkopers. Vandaar dat een VS-optreden, als het enigszins kan, de Arabische leiders niet tegen de haren in wil strijken. Clinton heeft dus heel snel de eis van de islamitische wereld voor opheffing van het wapenembargo tegen de Bosniërs tot de zijne gemaakt. Zonder daar natuurlijk teveel werk van te willen maken, kwestie van sommige westerse NAVO-bondgenoten niet te veel te doen schrikken. De oosterse kant van de NAVO meet zich de politiek aan van een regionale grootmacht. Het kan hierbij op de steun rekenen van Washington omdat deze NAVO-partner een tegengewicht vormt voor Iran. Aangezien Turkije openlijk de kant kiest van Izetbegović is het logisch dat de V.S. ook deze partner iets wil gunnen. Hij heeft nog een tweede reden natuurlijk om voor de opheffing ervan te pleiten: goed bewapende Moslim Bosniërs zullen het inzetten van (Amerikaanse) grondtroepen overbodig maken, is de redenering van het Witte Huis. Maar bovenal zal Washington zich actiever met de vredesonderhandelingen moeten gaan bezighouden. Precies om er de aanspraken op een groter stuk grondgebied van de Bosniërs te versterken. Zoniet zal het moeilijk zijn om met opgeheven hoofd thee te gaan drinken in de Arabische wereld.

Georges Spriet

J.H. ELDONQUIST

Mars is blind en meedogenloos

Het is mogelijk dat de bendeleiders, eigenlijk hedendaagse condottieri, wat geschut zullen inleveren, terugtrekken of onder controle van de VN plaatsen omdat het hen zo uitkomt en een pauze in de gevechten in Bosnië zijn voordelen kan hebben. (Twee dagen voor het verstrijken van het ultimatum is dit niet echt voorzienbaar al kan de tussenkomsst van de Russische diplomatie best voor een pauze zorgen.) De opperbevelhebber van de VN kan daardoor wel op wat moeilijkheden stuiten t.o.v. de politieke overheid wie dat ook moge zijn.

Het is natuurlijk ook mogelijk dat het toch tot luchtbombardementen komt waarbij men zal moeten improviseren wat de keuze van de doelen betreft want een artilleriecommandant die zijn stiel kent gaat zijn geschut niet zo maar laten staan wanneer hij verwacht dat men hem gaat aanpakken. Oude kanonnen en ander schroot zijn uitstekend geschikt voor het aanleggen van schijnstellingen. De Russen hebben ons dat geleerd.

Terwijl de luchtmacht van de VN aanvalt kunnen de verplaatste of andere stukken rustig onschuldige bewoners onder vuur nemen. Dergelijke spelletjes gaan natuurlijk gepaard met een enorm munitieverbruik en slachtingen zoals in Bagdad want luchtaanvallen zijn nog een stuk moorddadiger wanneer zij niet tot in de puntjes werden voorbereid. Het is maar de vraag of men daar wil, kan of mag aan denken.

Moelijk te stoppen

Wanneer de oorlogsmachine met een hogere intensiteit gaat functioneren is zij moeilijk te stoppen en zijn de gevolgen niet te voorzien. Dit geldt natuurlijk niet alleen in de streek van Serajevo. Anderzijds geloof ik nog steeds dat men desnoods met harde middelen zou moeten ingrijpen tegenover de oorlogsmisdadigers van alle pluimage en dezen die weigeren de wapens heer te leggen maar dan op voorwaarde dat de supranationale overheid garanties biedt van onpartijdigheid en niet zoals sommige atlantisten het wensen, de Serviërs eenzijdig aanpakt wat de Russen er zou toe brengen het voor hun "vrienden" op te nemen. Het moet toch mogelijk zijn de bendeleiders te neutraliseren bijv. door hun commando en -transmissieketens te verlammen. Jammer genoeg zijn het niet de commandanten van de VN die de strategische en taktische beslissingen nemen wat bij de vechtjassen van de Balkan wel het geval is. Ondanks deze structurele zwakte zou de VN de vrede

moeten kunnen opleggen. Indien men de militairen zou toelaten die middelen te gebruiken die het zuinigst zijn aan mensenlevens (en niet alleen voor de eigen troepen) zou men ongetwijfeld de gevechten afremmen. Onpartijdigheid is hierbij een eerste vereiste. Hopelijk zal de Russische inbreng de Europese politiek ook op dit vlak kunnen helpen nuanceren. Voorwaarde hierbij is wel dat de NAVO geen ongezonde machtspelletjes speelt om de Russen buitenspel te zetten. Wij zullen maar hopen dat het "partnership" voor vrede deze vuurproef kan doorstaan zonet gaat men avonturen tegemoet.

Machtstrijd of Vrede

De geest van Clausewitz laat vele politici niet los. In tegenstelling met de meestal jongere militairen hebben zij niets vergeten en niets geleerd. Zij zien nog altijd het gebruik van geweld als de gewone verlenging van de politiek alsof er geen nucleair tuig was uitgevonden en meestal zelfs zonder te beseffen dat de zogenoemde conventionele bewapening en de chemische wapens een bijna evengrote bedreiging vormen voor de planeet.

Bovendien blijven de Europese regeringen die over strijdkrachten beschikken de eigen belangen nastreven en maken zij die slechts ondergeschikt aan de VN wanneer het hen past. Zonder grondige wijziging van de mentaliteit in de internationale betrekkingen is geen vrede mogelijk.

(18.2.'94)
Victor Stuyck

Kleine woordenlijst

Badges en stickers
Pin-ups en pins
punaise.

Stuntpak en bestrak
schoot en nozen
schoot en mine
medailles

kanonnen merkteken
logo en vlag
oorlog en ring

Zakken en
werkmantel
kruisemerk
juppen en sjaak

Schillen en student
onderzoek en
rook
zandkook zoethouder

Eer en gevoel
en plicht en verplichting
dooddoener
sneuvelen
sneuveleket

A-bom spathiel
H-bom gerandicaft
Water en wolven
en darts

Bontdoen en beven
mischans en
moederdons
waschuis
vermarlozing

Hout kamer bed

Wolven en wolven
Wolven en wolven
Wolven en wolven
Wolven en wolven

Wolven en wolven

Wolven en wolven

Wolven en wolven

Wolven en wolven

P. Lasoen

Wapenhandel

Nu al meer dan twee jaar geleden besliste de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties een embargo op de wapenleveringen naar deze regio. Maar zowat alle commentatoren zijn het er over eens, veel effect heeft het embargo niet. De strijdende partijen hebben integendeel zelfs steeds minder moeite om zich te bevoorraden, kan men hier en daar lezen.

Serviërs

De Bosnische Serviërs kunnen putten uit de arsenalen van de rompstaat Joegoslavië. Er is geen grens tussen de Servische zones van Bosnië en Servië zelf. En ondanks het economisch embargo tegen 'klein Joegoslavië' blijft het een 'achterhoedebasis' voor de troepen van Karadzic. Servië grenst aan verschillende Donau-landen, die officieel wel het embargo steunen. Nochtans lijkt er in de praktijk heel wat ruimte te zijn, zeker voor de wapenhandel.

Verder zou men er in geslaagd zijn om de Servische wapenindustrie eigenlijk weer volledig te laten draaien. Oekraïne is de staalleverancier. Trouwens Roemenië en Hongarije klagen dat het embargo van Servië hun economieën erg belast. Hongarije lijkt de laatste tijd zijn relaties met Belgrado zelfs erg te hebben aangehaald.

Der Spiegel spreekt over een financiële filière van Milosevic die over Cyprus loopt, Egypte en Libië.

Kroatien

Een gelijkaardige situatie doet zich voor in Kroatië. De steun van Zagreb aan de Kroatische milite in Bosnië (HVO) is totaal. Recent werd Zagreb er nog zwaar door de VN van beschuldigd dat delen van het geregeld Kroatisch leger (5 à 10.000 man) aanwezig zijn in Bosnië-Herzegovina. Net zoals Servië beschikt Kroatië over het arsenaal dat door het federale leger achter moest gelaten worden. Kroatië kent echter geen economisch embargo, zodanig dat de controle op import en export minder scherp gebeurt. Wapenhandelaars kunnen er maar wel bij varen.

De pers maakte melding van berichten in het Amerikaans tijdschrift "Defence & Foreign Affairs Strategic Policy" die feiten in verband brengen met wapenleveringen uit verschillende westerse landen, en zeker uit Duitsland. Volgens deze bron zou Kroatië zeven Russische gevechtsvliegtuigen MIG 21 in wisselstukken verkregen hebben uit de stocks van de voormalige DDR. De levering zou in september '93 hebben plaats gehad. En intussen zijn deze toestellen opnieuw geassembleerd in de Kroatische stad

Varazdin. Nog altijd volgens bovengenoemd tijdschrift zou Zagreb ook 150 T-55-tanks en de nodige munitie hebben gekocht opnieuw uit de DDR-stocks. Er is zelfs sprake van Servisch-Kroatische samenwerking voor de productie en de export van gevechtstanken vanuit Kroatië naar Koeweit (arms export update E. Gülcher)

Anderzijds zou er in München een centrum zijn opgericht voor de wapenleveringen aan Kroatië. Wapens zouden vervoerd worden met vrachtwagens die herschilderd zijn als VN-voertuigen. Een aantal maanden geleden werd munitie ontdekt in een humanitair konvooi voor Sarajevo. De smokkel zou ook kunnen gebeuren via Albanië, nu er een rechtsreeks vaart is tussen het Duitse Rostock en het Albanese Dürres.

Moslams

Als de laatste maanden steeds meer berichten verschijnen over een vernieuwd en sterk Bosnisch leger dan heeft dat enerzijds te maken met buitgemaakte wapenstocks en anderzijds ook met wapenleveringen van buiten uit. We schreven al vroeger in *Verde* (zie nr. 303) over de leveringen naar de troepen van Izetbegovic via Kroatië; tenminste voor die periode toen ze samen een alliantie vormden tegen de Serviërs. Sedert de breuk in dit verbond heeft Zagreb tegenmaatregelen genomen. Het was in deze periode dat een Iraans vliegtuig met munitie voor de Moslim Bosniërs dagenlang geblokkeerd stond op de luchthaven van Zagreb. Franse kranten wijzen naar de rol van Egypte. Anderen dan weer naar Syrië. Wapens, munitie zouden ook uit Turkije komen waar de Bosnische moslim-zaak veel steun en sympathie geniet. De Bosnische luchtmacht heeft een aantal lichte vliegtuigen aangekocht van een Frans bedrijf. Ze zouden te klein zijn om door de controle-vliegtuigen van de NAVO te worden opgemerkt en ook moeilijk door Servisch of Kroatisch luchtdoelgeschut worden neergehaald. Verder zijn in de loop van 1993 vijf MI-8C helicopters van Russische makelij aangekocht, vermoedelijk in Oost-Europa. Berichten spreken ook over Stinger-raketten (luchtafweer vanop de schouder) die de CIA vroeger aan de Afghanistan-rebellen had geleverd.

Ook nog volgens vernoemd Amerikaans tijdschrift zouden verantwoordelijken van de Sarajevska Banka in Bonn en Keulen samenwerken met leveranciers in België en Frankrijk voor een totaal van 180 miljoen mark aan wapens met de Bosnische troepen als bestemming. De fondsen zouden van Iraanse oorsprong zijn.

De Franse pers liet uitschijnen dat de VS-controle van het wapenembargo voor de Bosniërs heel wat gaten vertoont. Van de Donau tot de Adriatische Zee zijn er genoeg mogelijkheden om de nationalistische krachten van wapens te voorzien, blijkbaar. Sommige Oosteuropese wapenproducerende landen zouden trouwens alle kampen bevoorraden. Oostenrijk, dat specifieke relaties heeft met Slovenië, vormde het kader voor een wapensmokkel voor het Bosnische leger waarbij politieke verantwoordelijken van Oostenrijk en Slovenië betrokken waren.

Alle partijen lijken dus behoorlijk in staat het wapenembargo te omzeilen. In het algemeen lijkt het militaire te langzaam te keren. De Bosnische leger zijn niet langer de kleine broertjes. Ze lijken ook meer en meer te geloven dat ze een reeks gebieden terug kunnen veroveren. Als de onderhandelingstafelen die niet gunt, zullen de gevechten dus verder gaan.

Europalia

Reeds werd aangekondigd dat het volgende land dat, zoals Mexico in 1993, in het kader van Europalia aan bod zal komen in 1996, Turkije zal zijn. Het doet er dus niet aan toe dat Turkije, zoals algemeen bekend is, de mensenrechten schendt, dat dit land de rechten van de minderheden, de Koerden, niet eerbiedigt en zelfs op een brutale wijze deze volkeren verdrukt. Het blijkt evenmin van enig belang te zijn dat Turkije de resoluties van de V.N. met betrekking tot Cyprus gewoon aan zijn laars lapt. Maar Turkije is een NAVO-bondgenoot en dan mag blijkbaar alles wat aan anderen verboden is. Moet er geen luid protest op gang komen om te verhinderen dat men van Turkije het gastland maakt voor Europalia? (ads)

I.M.F. wurgt Afrikaanse landen

Onder druk van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) heeft de Franse regering een aantal Afrikaanse landen (gevozen Franse koloniën) verplicht hun munt te devalueren met 50 %. De gemeenschappelijke munteenheid CFA (Communauté Financière Africaine) wordt gebruikt in Senegal, Mali, Ivoorkust, Tsjaad, Niger, Benin, Burkina Faso, Togo, Kameroen, Ekwatoriaal Guinea, Gabon, Centraal-Afrika, Congo en de Comoren.

In dit laatste land bedraagt de devaluatie 25 %, elders 50 %.

Het zal, zoals bij iedere devaluatie, de bevolking zijn die de essentie van de rekening zal betalen.

Alle producten, ook de meest noodzakelijke zoals voeding, verdubbelden van vandaag op morgen. De uit het buitenland geïmporteerde producten zullen meteen voor de gewone man onbetaalbaar worden. De devaluatie zal zich verhalen door de ontmanteling van de industriële staatssector, de uitschakeling van duizenden werkplaatsen, een daling van de lonen en de koopkracht, het stopzetten van sociale programma's: onderwijs, gezondheidszorg en woningbouw.

Komt daarbij dat deze muntontwaarding de reeds enorme schuldenlast aanzienlijk zal doen toenemen gezien de inkomsten van de export gaan verminderen. Voor de multinationale ondernemingen o.a. Elf, Total, Bouyges wordt het een grotere bron van inkomsten.

Eenzijds door de lagere lonen en anderzijds door de lagere prijzen die ze voor de grondstoffen zullen moeten betalen. Is dit niet eens te meer het bewijs dat de politiek van de rijke landen uit het Noorden, en hun financiële opdrachtgevers, er niet op gericht is een werkelijke hulp aan de ontwikkelingslanden te verlenen maar dat ze slechts als een bron van uitbuiting worden beschouwd?

Tegen het jaar 2000 zullen er in dit "gedevalueerd" Afrika ongeveer 20 miljoen kinderen geboren worden. Onder hen zullen er drie miljoen sterven voor ze de leeftijd van drie jaar bereikt hebben. Met andere woorden: in de eerstvolgende zes jaar zal in Franstalig Afrika, waar de munt de CFA is, om de minuut een kind sterven.

Het ergst is dat om een einde te stellen aan deze Holocaust slechts weinig nodig is gezien de meeste sterfgevallen het gevolg zijn van banale ziekten, (besmet water), die sinds lang in onze contreien uitgeroeid zijn. (ads)

Ronald Reagan medeplichtig in de Irangate

Op 18 januari werd door de Amerikaanse

procureur Lawrence Walsh een 566 bladzijden omvangrijk rapport bekendgemaakt. Het is de vrucht van zeven jaar onderzoek. Hieruit blijkt dat de toenmalige President Ronald Reagan en zijn opvolger George Bush getracht hebben de Irangate-affaire in de doofpot te steken. Tevens wijst dit rapport er op dat Reagan zijn medewerkers toegelaten heeft - ondanks dit strikt door het kongres verboden was - via de levering van wapens aan Iran, fondsen te vinden om militaire hulp te verstrekken aan de contra's in Nicaragua om hun strijd te voeren tegen het Sandinistisch regime. Walsh wijst er op dat er geen enkele bewijs bestaat dat Reagan bewust een misdadwet rechtstreeks heeft verkracht, maar dat hij de mogelijkheden geschapen heeft om de operaties ten gunste van de contra's uit te voeren. Toen het schandaal in 1986 uitbleek heeft Reagan, zo vermeldt het rapport, wel deelgenomen of tenminste zijn akkoord gegeven om de zaak in de doofpot te steken. Zodoende voegt Walsh er aan toe werd een klimaat geschapen waarin zijn medewerkers zich vrij voelden om de wetten te overtreden. Reagan en Bush betwisten vanzelfsprekend het rapport van Lawrence Walsh. Maar waarom laten ze het bij woorden als ze het tegenovergestelde kunnen bewijzen? (ads)

V.S. 50.000 kinderen vermoord

Uit het laatste rapport van het "Children Defense Fund", de belangrijkste Amerikaanse organisatie voor de verdediging van de kinderen, blijkt dat tussen 1979 en 1991 niet minder dan 50.000 kinderen in de V.S. door vuurwapens gedood werden. In totaal bijna evenveel als er Amerikaanse soldaten sneuvelden in de Vietnamoorlog. Ruim 9.000 kinderen waren jonger dan 14 jaar en 40.000 tussen 15 en 19 jaar. Sommigen onder hen vielen bij ongeluk bij het hanteren van vuurwapens, maar de overgrote meerderheid werd gewoon neergeschoten. Dit is mogelijk, zegt de organisatie, omdat het aankopen en bezit van vuurwapens in de V.S. minder streng gereguleerd is dan voor een pluchen beer of een doodgewone broodrooster.

Tijdens hogergenoemde periode steeg het aantal aanhoudingen voor moord van jongeren onder de 19 jaar met niet minder dan 93 %. De dood van kinderen door vuurwapens is zodoende, na gewone ongelukken en kanker, de derde doodsoorzaak van minderjarigen geworden in de V.S. Het rapport wijst er verder op dat de jonge Amerikanen uit verwaarloosde wijken van de grote steden vijftien maal meer de kans lopen door kogels gedood te worden dan in Noord-Ierland. Volgens het rapport werden 5.356 kinderen door vuurwapens gedood in de V.S. in 1991. (ads)

Radio "Free Asia"

De destijds door de Amerikaanse C.I.A. opgezette radiozenders "Radio Liberté" en "Free Europe" - initiatieven die door het Amerikaans kongres gefinancierd werden - hebben een niet te onderschatten rol gespeeld tijdens de koude oorlog. Ook Cuba is het mikpunt van Amerikaanse "vrije" zenders.

De Amerikaanse Senaat heeft nu de oprichting bekend gemaakt van Radio Free Asia. Volgens het wetsontwerp van het ministerie van Buitenlandse Zaken moet de radio optreden als "een forum voor een veelheid van meningen en stemmen uit de Aziatische landen waarvan de inwoners geen volledige vrijheid van spreken hebben".

De landen die in de tekst genoemd worden zijn China, Birma, Cambodja, Laos, Noord-Korea, Tibet en Vietnam.

De V.S.-bondgenoten uit de "vrije wereld": Indonesië, Thailand, Zuid-Korea, Pakistan, India, Afghanistan, Saoedi-Arabië e.a. worden hier vanzelfsprekend buiten beschouwing gelaten. (ads)

C.I.A. militaire basis in Albanië

De Amerikaanse C.I.A. heeft van de Albanese autoriteiten de toelating gekregen om in een militaire basis aan de Adriatische zee lanceertuigen op te stellen voor de GNAT 750, spionagevliegtuigen zonder piloot. Deze tuigen zullen volgens het Amerikaans weekblad "Aviation Week Space Technology" door agenten van de Amerikaanse inlichtingsdiensten bediend worden.

Volgens de C.I.A. is het de bedoeling met deze tuigen het grondgebied van Bosnië te controleren, maar aangezien deze tuigen een draagwijdte hebben van 800 km zullen ook wel andere landen onder hun bereik vallen. De C.I.A., kortom de V.S.-regering, schijnt er zich niet aan te storen dat dit een overtreding is van het internationaal recht. Met welk recht gaat de V.S. op eigen hand spionagevluchten over de Balkanlanden uitvoeren? Valt het niet op dat geen enkel van de Europese "bondgenoten" hier tegen protesteert? De kostprijs van de lanceertuigen en erbij horende radars zouden niet minder dan 400 miljoen B.fr. kosten... Voor Albanië werd Italië benaderd maar dit land weigerde de plaatsing van een dergelijke basis op haar grondgebied. De leiders van het zogezegde "nieuwe democratisch Albanië" hebben dus nog een stapje verder gezet in hun marionettenrol. Het feit dat Albanië in nov. 1991 het enige land was dat naast de V.S. en Israël in de Verenigde Naties vóór het embargo van Cuba stemde is een ander bewijs van haar knechtenrol. (ads)

Katanga: Een reisverhaal

Zaire, het land dat ik zestien jaar geleden verlaten heb is niet meer.

Of toch? Bij het verlaten van het vliegtuig in Lubumbashi overviel mij een gevoel van thuiskomen. Het was me nog allemaal zo goed bekend: de lome, vochtige warmte, de zon die zich met al haar licht voor de wolken plaatste om enkele uren de alleenheerschappij op te eisen, de geuren die je alleen maar in de tropen waarneemt, de mensen met hun hartelijke verwelkoming. Het was of alles zich samenspande om ons een goed verblijf toe te wensen.

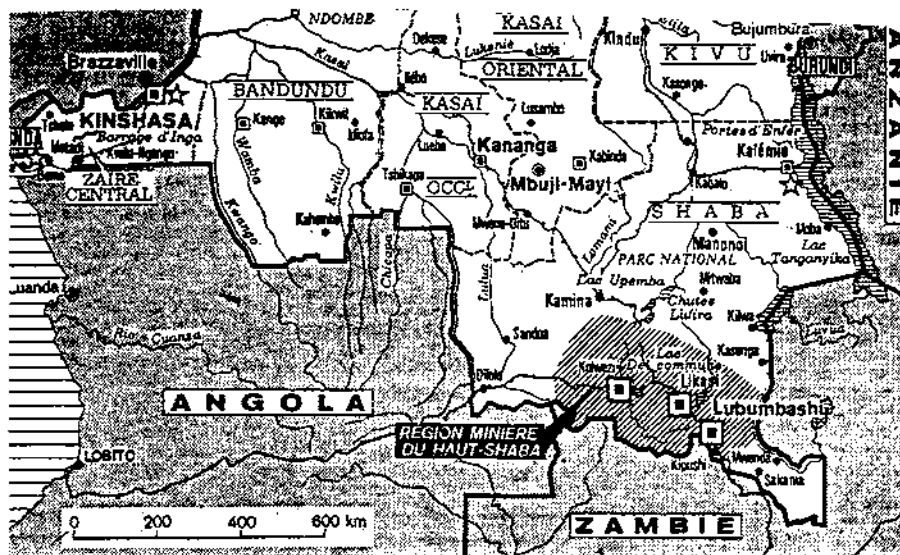
Lubumbashi

De realiteit van het leven in de Katangese samenleving is echter hard en uiterst moeilijk geworden voor velen, en daar werden we heel vlug mee geconfronteerd. Wat is er geworden van die fiere, actieve en bloeiende stad Lubumbashi? De stad, gebouwd op een kopermijn, de rijke stad, de stad van de Gecamines, en daar was alles mee gezegd. In die stad was alles te krijgen, daar was werk, daar werd handel gedreven, daar waren goede scholen en een gekende universiteit, daar waren hospitalen, een cultureel leven zoals in elke provinciehoofdstad... Nu krijg je er de indruk dat van hogerhand de stad, of beter gezegd de provincie, reeds geruime tijd gewurgd wordt. Er blijft niet veel meer over van de fiere stad. Zij werd geplunderd, beschadigd, leeggeroofd. Haar inwoners zijn werkloos en lijden honger. Hier en daar zijn er nog winkels open, maar ze zijn zuinig bevoorrad. Wel word je voortdurend aangesproken door kinderen en volwassenen die je een stukje zeep, een tandenborstel, wasspelden of fruit en groenten aanbieden. Ook mensen die niets aan te bieden hebben dan alleen maar hun uitgestoken hand... honger...

Zij die nog aan de Gecamines werken en zij die administratief werk doen worden onderbetaald of kregen reeds verschillende maanden geen loon meer. Wat betekenen 45 Zaires per maand als een emmertje bloem er 120 kost? Voor één ei betaal je nu 20 Zaires!

De scholen zijn niet gesloten, maar de leerkrachten werden maandenlang niet meer uitbetaald. De ouders moeten dus de leerkrachten maar betalen met als resultaat dat de meeste kinderen niet meer schoollopen. Een directeur vertelde dat er plaats is voor 1.600 leerlingen in zijn school... maar er waren er maar 300 die betaalden, om het zicht wat te redden liet hij er nog 200 anderen toe... Ook aan de universiteit moeten de studenten hun professoren betalen... en behalen alleen de betalenden een diploma!

Ook de hospitalen lopen leeg, niet dat er geen zieken meer zijn maar zij komen niet meer omdat zij de verzorging en de

medikamenten niet meer kunnen betalen. In de straten verkopen kunstenaars hun werk, verkopen moeders huisgerief, verkopen dieven gestolen goed, verkopen verplegers geneesmiddelen, word je aangesproken door geldwisselaars, iedereen tracht te overleven en de sterksten halen het wel!

De heelsterken maken het zelfs heel goed. Ja, er is een elite die het politieke spel meesterlijk meespeelt en er goed bij vaart. Er is nog koper en kobalt, maar het verdwijnt in privézakken, er is nog maïsbloem, suiker en zout, er is nog zeep, er zijn nog pagnes maar dat is alleen voor hen die geld hebben. En voor ingevoerde produkten beschik je liefst over dollars of je geraakt er niet aan. Er is geen enkel prijzenbeleid meer, de prijzen van de produkten worden elke dag en soms tweemaal per dag, aangepast. De laatste munthervorming in 1993 is fataal geworden voor het economisch leven, de nieuwe Zaire verliest dagelijks van zijn waarde. Zo kregen we op 12 januari voor 1.000 BF 2.300 (nieuwe) Zaires en op 30 januari 3.100! Het was beter dollars om te zetten want 1 dollar was 100 nieuwe Zaires waard! Met dollars koop je brandstof voor de auto, 100 dollar voor één vat. Een groepje vrouwen vergaren samen die som, kopen een vat en verkopen het met kleine hoeveelheden. Ze worden de

Kadhafi-vrouwen genoemd maar ze voorzien ze zichzelf in hun levensonderhoud.

Ik heb een enorme waardering voor de vrouw in Zaire, wat zij presteert om haar familie te doen overleven is niet te beschrijven. Men spreekt van "le miracle zairois" omdat het onverklaarbaar is dat er niet veel meer mensen sterven van de honger. Ik ben ervan overtuigd dat de verklaring bij de vrouw ligt. Zij is de spijfiguur waarrond alles draait.

Likasi

Likasi, de stad die vroeger bezongen werd als de parel van Katanga, ligt er nu dood bij. In Likasi is er geen economisch leven meer, de winkels zijn leeggeroofd, de straten vuil, met kuilen en slijk, alles lijkt er afgestorven. De armoede is er zwarte miserie geworden. In Likasi is duidelijk wat in heel Katanga gebeurt: de jacht op en het verdrijven van de Kasaiërs. Door zijn politiek vat verdeel en heers is de huidige gouverneur Kyungu wa Kumwanza erin geslaagd het nationaal bewustzijn van de Katangese wakker te schudden maar ook haat te kweken en dood en vernieling te zaaien. Een woordje uitleg is hier waarschijnlijk niet misplaatst.

De verre oorsprong van het Katanga-

Kasaï probleem ligt in de koloniale periode. Door hun groot aanpassingsvermogen waren de Kasaïers de gegeerde werkkrachten voor de blanken. Zij hielpen bij het aanleggen van de grote spoorwegen en kwamen zo ook in de mijnstroken terecht. Zij rekenen alleen op zichzelf en op de gevestigde autoriteit om hun macht geleidelijk aan uit te breiden. Als aangeboren handelaars vindt men ze zeer vlug in alle streken van Katanga om voedingswaren op te kopen en naar de grote steden maar ook naar hun eigen regio over te brengen. Geleidelijk aan voeren zij het bewind over de ganse commerciële activiteit van de provincie. Zij laten hun kinderen studeren die dan de goede werkplaatsen innemen en op hun beurt weer stamgenoten benoemen.

Uitzuivering

De Katangees voelt zich onderdrukt en vernederd en ziet in de grote etnische solidariteit van de Kasaïers een bedreiging voor zijn eigen toekomst.

En dan komt de belofte van democratie. Slecht voorbereid op de ware toedracht van een democratie zoeken de Katangezen hierin een uitlaatklep voor hun frustraties. "Katanga aan de Katangezen" wordt het politieke wapen. De desolidariteit van de Kasaïers bij de benoeming van Nguza a Karl-i-Bond (Katangees) als Eerste Minister kwam als een kaakslag nadat de Katangezen de benoeming van Etienne Tshisekedi (Kasaïer) in de Nationale Konferentie hadden gesteund. Sindsdien leven de twee gemeenschappen als kat en hond. Opgehitst door toespraken van de UFERI komt het tot bloedige confrontaties in Kasulo, Fungurume, Likasi, Kasumbalesa, Kolwezi... soms gesteund door het leger, soms door de lokale overheid. Er zijn enorme verliezen op materieel vlak maar ook in mensenlevens. Als wilde dieren worden de Kasaïers opgejaagd doorheen heel Katanga, zij worden uit enkele steden uitgedreven en samengebracht rond stations en openbare gebouwen. En daar zijn ze nog tot op vandaag en leven er in de meest menonwaardige omstandigheden in afwachting van een evacuatie naar hun eigen regio. De gevolgen van dit alles laten zich raden: het sociaal klimaat is ontworteld, de vrede staat op het spel en overal heerst er onveiligheid. De economische activiteiten, vooral in de commerciële sector waar de Kasaïers het monopolie hadden, kennen een grote achteruitgang. En op politiek vlak wint de politieke onverdraagzaamheid terrein en wordt de etnische afstamming bepalend zodat ze een bedreiging wordt voor de jonge democratie.

Binnenland

En hoe is het in het binnenland? Ik had het geluk een reis te mogen maken naar Kilela Balanda, een missiecentrum helemaal in het binnenland en waartoe verschillende dorpen en chefferies behoren. Daar is niet veel veranderd, de mensen leven daar van de landbouw en de jacht, dat hebben ze altijd gedaan en doen het nu nog. Zij hebben dus te eten, daar zag ik geen ondervoede kinderen. Maar de hervorming van het geld is ook voor hen fataal geworden, daar is geen geld meer in die regio zodat de bewoners geen zout, suiker, zeep of klederen kunnen kopen. En op welke manier moeten ze dan de medische zorgen betalen? Ook het onderwijs gaat er sterk achteruit omdat ook daar de leraren niet betaald worden.

Politiek zijn de mensen zeer weinig bewust zowel in het binnenland als de gewone man in de stadsstraat. Zij geloven wat hun voorgezegd wordt door de huidige leiders en die vinden het maar al te gemakkelijk een zondebok aan te duiden: de Kasaïers. Als Katanga aan de Katangezen is, zal alles weer goed worden; als Katanga volledig autonoom is wordt het weer het oude; als Mobutu er niet meer zal zijn... als de Belgen terugkomen om de mijnen te openen, of de Fransen, of de Chinezen, of de Zwitsers, of de Japanners... Als... en de Katangees wacht af!

Hoe overleven ze dan?

Sommigen niet, anderen moeilijk en weer anderen organiseren zich. Hier speelt de Kerk een grote rol. Ook binnen haar muren leeft het etnische probleem maar zij slaagt er toch nog in mensen samen te roepen om oplossingen te vinden: gemeenschappelijke velden, gaarkeukens voor ondervoede kinderen, bezoek en hulp aan de gevangenen, opvang van weeskinderen, van gehandicapten, verzorging van zieken...

Een zeer positieve rol wordt gespeeld door het Centrum voor de Rechten van de Mens en van de humanitaire rechten van Lubumbashi. Zij klagen aan, zij leggen wonden bloot, zij organiseren vormingssessies over democratie en verdraagzaamheid, zij bestuderen en bieden mogelijke oplossingen aan.

Ondermijnd werken dan weer de vele sekten die overal ontstaan, sommigen ontstaan uit hun cultuur en vormen een mengeling van kristelijke en heidense gebruiken, anderen - en veruit de meesten - worden ingevoerd vanuit Amerika en prediken aanvaarding van het lot met de belofte van een gelukkig

hiernamaals. Zij krijgen dagelijks zeer veel zendtijd op radio en televisie...

Hoe ziet de toekomst er uit?

Meester MBUYU LUYONGOLA, Directeur van het Centrum van de Mensenrechten ziet het als volgt:

"Broeders, de toekomst van Katanga hangt van onszelf af: van ons werk, van ons hardnekkig verzet tegen de diktatuur en de demagogie van de politici, van ons zoeken, van onze wil om inzicht te verkrijgen in het beheer van de belangen van de provincie, zowel openbaar als privé.

Katanga betekent niet op de eerste plaats mijnen, gebouwen, voertuigen en vliegtuigen. Vooraan staat de mens, een gemeenschap van mensen die historisch bijeengebracht werden in een samenleving die opgedrongen werd door de kolonisator... Mensen die nadenken en op zoek zijn naar een eigen toekomst. Met het verleden in het achterhoofd, streng gedisciplineerd en met waardigheid willen wij strijden tegen hen die ons tot slaven maken, of ze nu Katangees, Zairees of vreemdeling zijn. Wij beëindigen vandaag twee jaar Katangese macht, een zeer moeilijk begin door gebrek aan ondervinding, fanatisme, miserie en het opduiken van een nieuwe dictatuur.

Wij moeten de uitdaging aangaan en onze historische idealen voorop plaatsen. Marcheren we met opgeheven hoofd tegen elke vorm van slavernij, maar ook tegen onszelf, tegen ons eigen individualisme, ons ethnocentrisme, onze luiheid.

Laten we ja zeggen aan de democratie en aan de liefde voor gerechtigheid, laten we ja zeggen aan de waarheid en aan het werk.

Leve Katanga".

M. Keunen

Het hart van Afrika

Eddy L. Harris

Een reisverslag doorheen het islamitisch Afrika, het land van de ramadan, extreme hitte, van Berbers en van een nauwelijks verhuld racisme ten opzichte van de mensen die, zoals hij, donkerder zijn. Centraal staat de vraag in hoeverre een zwarte Amerikaan zijn wortels in Afrika heeft. "Mijn huid is zwart, mijn cultuur niet". Het is een boek voor iedereen die zich bezighoudt met de wereld waarin wij leven.

Contact, 995 fr.

Opstand in Chiapas

Gevaren voor sociale uitbarsting in Mexico

Chiapas. Tover van verloren valleien, met bergflanken vol rotsgruis en maïs, het gele goud van de arme. Aan de Guatemalteekse grens verdwijnen de kleine dalen in de nevelen, zonder dat men goed weet of het de hemelen zijn, die zo in een uitiem gebaar van schroom, hun barmhartigheid uitstorten. Of integendeel dat ze voor de wereld de toestand pogen te verbergen van extreme armoede, een banale alledaagsheid van een bevolking die eertijds uitverkoren was en nu veroordeeld tot vergetelheid. In deze Zuid-Mexicaanse staat zijn zopas de "vervloekten van de aarde" in opstand gekomen.

Ook al gaat het om de staat van de Mexicaanse Federatie die het verst is afgelegen van de hoofdstad, is Chiapas een van de rijkste streken. Rijkelijk voorzien van wouden, mineralen, petroleum, exploiteert zij stuwdammen en watervlakten en stuurt naar Mexico-City nagenoeg de totale hoeveelheid van de geproduceerde hydro-energie, terwijl zo'n 60 % van de autochtone dorpen geen toegang hebben tot de meest gemeenschappelijke ontdekking van onze beschaving. In Chiapas sterven de mensen nog van mazelen en griep. Maag- en darmproblemen en infecties van de

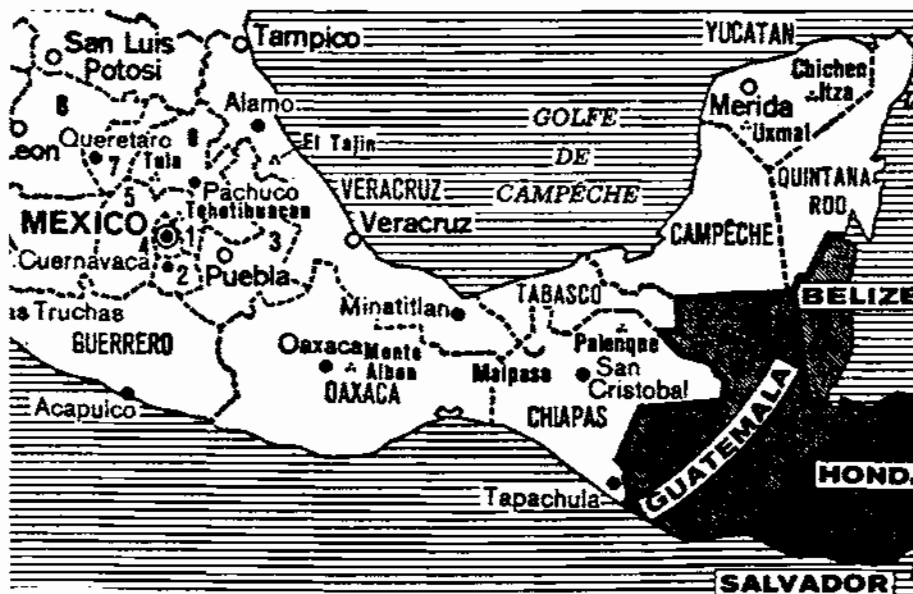
tot drinkwater. Ironisch genoeg is de levensbron hier een bacteriologisch dodelijke drank. Het lijkt geen twijfel dat de Mexicaanse overheid zich verzet tegen dergelijke statistieken en conclusies samen uitgewerkt door Unicef en de Wereldgezondheidsorganisatie. Nochtans beweert men vandaag, dat 90 % van de inwoners ingeënt zijn tegen de kinderverlamming. Nochtans is het openbaar bekend dat ten minste in vijf grote plaatsen van Chiapas op de overheidslijsten slechts één naam van een dokter voorkomt. En soms moeten de mensen vier tot vijf uur bus rijden om

Waanzin of wanhoop?

Augustus 1993. San Cristobal de las Casas, Spaanse koloniale parel, ligt bedrieglijk rustig in z'n schrijn van bergen. Zij is een ideaal oord voor toeristen, die door haar steegjes rondwalen en zelfgenoegzaam kwebbelen over de uurregeling van de bus, of over de prachtige kleuren van de arme inlands kleren op de markt.

De meesten lopen als blinden zonder te begrijpen doorheen de verschillende beschavingen, waar de dagelijks levensdrama's nog aangevuld worden door een onvoorstelbare politieke, economische en religieuze situatie. Voor wie weet te kijken werden slogans op de pleistermuren van het kleine bergdorp gekaikt. Zij reveleren een ongezond klimaat, schommelend tussen bedreiging en eisen. Bedreigingen uitgesproken door de 'stamhoofden', dorpschefs, onderworpen aan de grootgrondbezitters, die zelf vrienden en geldschietters zijn van de quasi monarchistische macht. Ze is ingesteld in Mexico door de PRI (institutionele revolutionaire partij), die sedert nu ongeveer zeventig jaar heerst over het land. Eisen vanuit de boerenbewegingen voor recht op grond en op een rechtvaardige rechtspraak.

Het centrum van de mensenrechten van het bisdom van San Cristobal onthaalt elke week een vijftiental aanklagers, van de meest roekelozen tot de geksten of heel eenvoudig de meest wanhopigen. Zij, die niets meer te verliezen hebben. Mensen wiens echtgenoot, vrouw of kinderen worden gevangengezet door het leger tussen hun dorp en Tuxtla Gutierrez, de hoofdstad van Chiapas. Gevangen of verdwenen. Hun misdaden worden verzonnen. De slagen en de folteringen maken de tongen van mensen los, die niet begrijpen wat men van hen wil, daar de meerderheid van de inlands boeren geen Spaans spreekt. De rapporten van Amnesty international staan vol van deze afpersingen, uitgevoerd door het nationale leger in de naam van recht en veiligheid. In de naam van het profiel, zou men moeten zeggen. In de naam van een zogezegd superieure sociale

ademhalingswegen delen de eerste plaats van de hitparade van ziekten, die bij ons makkelijk geneesbaar zijn. In Chiapas maait de dood zowat 5% van de pasgeborenen weg. Altijd zijn het indianen, soms halfbloeden. De cholera is er uitgebroken.

Deze ziekte heeft zich sterk verspreid van krottenwijk tot favella vanaf Peru tot Midden-Amerika. Ze vindt er een ideaal terrein onder een inlandse bevolking die genoodzaakt wordt te drinken van de meest besmette putten. 90 % van de indiaanse bevolking heeft geen toegang

een ziekenhuis, die naam waardig, te bereiken.

Hoe dan nog verbaasd staan over de opstandige wind, die als een storm waait in de meest middeleeuwse staat van deze regio, die het zuiden met het noorden verbindt? Het Mexico van Salinas is maar een hersenschim, een grootse illusie, een uitdaging voor de vreemde leiders om economische voordelen te halen met gekleurde, schitterende uitstalramen, opzichtig lakmiddel van een vermolmd dictatuur.

klasse, omdat ze een blankere huidskleur heeft. Het onderling etnisch racisme is levendiger dan ooit. Alles wordt door de macht in het werk gesteld om de rijkdom in enkele vriendenhanden te houden. Het gaat van willekeurige arrestaties, tot moordaanslagen, wanneer de boerenoppositie, soms met de steun van de kerk, georganiseerd wordt. De priesters zelf zijn het slachtoffer van vervolgingen. Enkele jaren geleden werd priester Joel Padron van Simojovel, een dorpje van ten hoogste enkele zielen, in de gevangenis geworpen, omdat hij zijn schapen in hun goed recht had gesterkt. Tengevolge van nationale en internationale protesten, hebben de gezaghebbers hem moeten vrijlaten. Ingeroepen motief: verlies van bewijzen voor de aanklacht. Zelfs de bisschop van San Cristobal, Samuel Ruiz, is een mikpunt van de anonieme graffiti's die hem tot onder zijn vensters aanklagen. Chiapas heeft pijn, haar zonen, kinderen van de aarde en van de zon, te zien bezwijken onder de last van onrechtvaardigheid en van armoede. Wanneer men tussen één en anderhalve dollar per dag verdient, en de melk en het vlees het dubbel en vijfvoudige kosten, verwondert men zich niet meer over de woedekreten: "Tussen sterven van honger of sterven al vechtend, verkiezen zij te sterven in de strijd."

Extreme armoede

Maar Chiapas is niet de enige staat die laat weten het totaal beu te zijn. In Merida, Yucatan, waar de tropische vochtigheid uitnodigt tot vredelievende gesprekken, tot de vermaarde Mexicaanse achteloosheid, vereeuwigd door de westerns van Sam Peckinpah, vormen een tent en enkele ijzeren tafels midden op de weg een bijzondere uitdaging door hun ongewoon karakter. Een groot spandoek hangt over een lengte van enkele meters. "Het volk van Merida vergeet niet. En vraagt gerechtigheid en stilte." Bijtend kort maar zwaar van toespelingen. Op de Zocalo, in de hoofdstad Mexico, is een haastig kamp met paaltjes en plastic zakken opgeslagen als een belegering voor de poorten van het nationaal paleis. Negentig dagen reeds. De uitgelatenheid van het eerste uur heeft plaats geruimd voor de lusteloosheid, moeder van de wanhoop. Zij geeft de bittere smaak van de nederlaag. De macht heeft alleen maar af te rekenen met dit honderdtal boeren, die naar buiten zijn gekomen vanop hun velden naar alle hoeken van het land.

Het Mexico van Salinas de Gortari? Tachtig miljoen mensen. Eén vierde leven in een uiterste armoede. 70 % van de

overblijvende bevolking zijn gewoon arm. Hoe kan je dan de publiciteit ernstig nemen rond het Nafta-akkoord tussen Canada, Verenigde Staten en Mexico? Driehonderdzestig miljoen consumenten? In Mexico alleen, kondigt de Organisatie van de Verenigde Naties voor Ontwikkeling aan dat minstens 72 % van de bevolking uitgesloten zijn, door hun armoede, uit wat eigenlijk de oplossing moest zijn om eindelijk toe te treden tot wat president Salinas en zijn ploeg de eerste wereld noemt, en wat eigenlijk maar een waanzinnige droom en pretentie betekent.

Want alles werd opgeofferd op het vergeeld altaar van gedane beloften door de regeringspartij. De grondwet werd veranderd om de handelsovereenkomsten met de reus uit het noorden te vergemakkelijken, die bij het zien van de politiek van z'n tegenstander, zich niet ingelaten heeft met gewetensvragen, maar precies de zaak nog harder is gaan spelen. Mexico is met loden schoenen op het terrein verschenen, bereid om te capituleren voor de minste hindernis die de VS op zou werpen. Nemen we bijvoorbeeld het artikel 27 van de grondwet, een van haar grondslaggevend artikelen, directe erfenis van de Mexicaanse revolutie en daardoor zelf heilig voor een groot deel van de bevolking, en die de natie "beschermde" tegen de landhonger van de grootgrondbezitters. Vandaag kan de boer zijn grond verkopen, iets wat totnogtoe geregeld werd door mechanismes, die hun wortels vonden in de fundamenteën zelf van de voor-spaanse cultuur. Onder druk van de banken, heeft de campesino, diep in de schulden gedompeld, geen andere oplossing meer dan zijn enig bezit te verkopen, meestal voor enkele honderden peso's, aan de grootgrondbezitters. Natuurlijk, kunnen deze laatste, wettelijk gezien, geen honderden hectaren onder hun eigen naam concentreren, honderden hectaren, die soms een hele streek beslaan. Maar in de praktijk staan zelfs de pasgeborenen van een "hacienda" aan het hoofd van stukken land die aldus langs omwegen, straffeloos ontvreemd werden.

Maar de magie en de illusie veroorzaken andere fantasieën. Bereikt men de kritieke drempel van toegelaten atmosferische vervuiling waarmee voorheen een officiële mededeling dreigend had gezwaaid, met name de echte cijfers van niet te overschrijden koolstof en CO₂ verzadiging? Jammer, we hadden ons de vorige keer vergist. En zo geldt het voor alles. "Onze petrochemische industrie zal nooit afgestaan worden aan buitenlandse ondernemingen". Maar met de gedane toegevingen op het vrijhan-

delsverdrag, heeft de Mexicaanse petrochemie heel wat produkten verloren, die de grondwet beschermd tegen trusts. Vandaag zijn alleen acht produkten op negentien nog onderworpen aan deze wetgeving. De andere hebben als door een wonder de aard zelf van hun samenstelling veranderd.

Nog even beknopt. Zes en een half jaar na de bedrieglijke overwinning van het PRI, staan zijn leiders tegenover de woede van het volk. Een volk dat zich zijn revolutionaire wortels herinnert en dat, na een lange verdoving, bewust geworden is dat het alleen maar op zichzelf kan rekenen. Binnen enkele maanden riskeert het vonnis van de Mexicaanse presidentiële verkiezingen te mishagen aan meer dan een 'gringo', die in het land slechts een uit te buiten marionet ziet van goedkope handenarbeid. Maar indien, zoals in 1988, een brand de loods moest vernielen waar de urnen met de resultaten van de verkiezingen in verschillende gemeenten, zou deze maal geheel Mexico in lichterlaaie kunnen schieten.

Sylvia Goossens
overgenomen uit 'Avancées'
vertaald door Hedwig Vandenabeele

De Zwarte Hand

Tjen Mampaey

Het boek verhaalt het verzet tegen de nazi's in Klein Brabant en de Rupelstreek tijdens de Tweede Wereldoorlog. De verzetsgroep De Zwarte Hand ontstond al in juni 1940. Grootse sabotagedaden zoals het latere verzet kan voorleggen zijn er niet. Maar er is wel iets heel specifiek aan De Zwarte Hand: het gaat over bewust verzet van voornamelijk jonge mensen, bijna allemaal rond de twintig; die zich niet langer willen neerleggen bij de terreur van de nazi's en willen vechten voor vrijheid.

Al in oktober 1941 worden 109 van de 111 leden aangehouden en naar Breendonk gevoerd. Slechts 37 leden van de Zwarte Hand hebben de concentratiekampen overleefd.

Nij zijn er nog 18 in leven; de laatste getuigen die kunnen waarschuwen voor de gevolgen van racisme en fascisme. Een les die op het goede moment komt! Epo, 375 fr.

Hoop voor de doden

Charles Willeford

Het lijkt een gewone overdosis waaraan de junkie is overleden. Hoke Moseley, de geharde onderzoeker uit Miami, heeft echter zijn twijfels, maar ook zijn problemen.

Het boek geeft een meesterlijk inzicht in de klamme decadentie van Zuid Florida. Willeford geeft waarheidsgetrouw de scènes en dialogen weer. Atlas, 695 fr.

De wereld der straatkinderen

Wat een wilde, ongebreidelde en brutale vrije markteconomie zoal kan aanrichten weten we nu wel langzamerhand. Vooral dan als we de televisiebeelden indachtig zijn, die we al eens te zien krijgen. Maar dit is slechts het topje van de ijsberg. De realiteit is hartverscheurender en wreder dan we durfden vermoeden. Blijft de wereld dan stokdoof en stekeblind voor die gruwel? Laten we de toestand van de uitgebuite verschoppelingen eens van naderbij bekijken. Hun aantal loopt in de miljoenen. Ongelooflijk!

Het rijkste land van de wereld, de Verenigde Staten, telt wel één miljoen straatkinderen. De kostprijs van één vliegdek-schip zou al ruim voldoende zijn om die kinderen te redden. President Clinton zou zijn naam en die van zijn partij alle eer aandoen indien hij er zou in lukken om die gruwel uit zijn machtig land te bannen. Maar... er is meer. Latijns-Amerika, het wingewest van Uncle Sam en zijn privé-jachtgebied, spant zo wat de kroon wat betreft het aantal zwerfende straatkinderen.

In Brazilië en Colombia worden straatkinderen bedreigd door doodskaders. Jaarlijks worden er honderden gedood. Ook in Guatemala worden ze gemarteld en omgebracht door de politie of particuliere veiligheidsdiensten. Ze verstoppelen zich dan ook in de rioeringen...

Waarom lopen kinderen thuis weg? Omdat er geen eten is en om mishandelingen te ontlopen. Ook zijn er die door hun ouders verlaten worden. Op straat moeten ze dan hun kost zoeken en dit vaak voor jongere broertjes en zusjes. Leuren, bedelen, klusjes opknappen en nog bruikbare spullen zoeken op vuilnisbelten zijn zo wat de bestaansmogelijkheden voor die zwerfkinderen.

In de derde wereldlanden zijn de interestlasten van de staatsschulden de belangrijkste oorzaak dat er steeds meer mensen in de marginaliteit terecht komen. Lula, een Braziliaans vakbondsleider zegt het onomwonden: "Zonder radikaal te zijn of te overdrijven, moet ik zeggen dat de derde wereldoorlog al begonnen is. Een stille oorlog, maar daarom niet minder sinister. In plaats dat soldaten sterven, sterven nu kinderen; in plaats van miljoenen gewonden zijn er miljoenen werkloos geworden; en in de plaats van de vernietiging van bruggen worden nu scholen, ziekenhuizen, bedrijven en gehele economieën neergehaald. Het is een oorlog tegen het Latijnsamerikaans continent en de gehele derde wereld. Het is een oorlog om de buitenlandse schuld. En het belangrijkste wapen daarbij is de rente. Een wapen dodelijker dan de atoombom, vernietigender dan een laserstraal". Tot zo ver die Braziliaan.

Maar dat is nog niet alles

Heel wat straatkinderen worden misbruikt en komen dan in de prostitutie en het drugmilieu terecht. Volgens een Britse organisatie "Childhope" worden steeds meer kinderen bedreigd door aids. In Afrika, in Lusaka, is de gemiddelde

Straatkinderen: Onrustwekkende cijfers

Uit een rapport van de Amerikaanse vereniging "Human Rights Watch America" blijkt dat van 1988 tot 1991 in Brazilië 5.644 straatkinderen tussen de vijf en zeventien jaar werden vermoord. De overgrote meerderheid van die moorden werden nooit opgehelderd. De verantwoordelijken zijn doodskaders, politiemannen, gangsters, drugtracanten e.a.

leeftijd van die meisjes 10 jaar. Zwangere meisjes nemen vaak hun toevlucht tot abortus. Ze laten zich dan in de buik stampen om een miskraam op te wekken...

De meeste kinderen snuiven lijm om de honger, de angst en de wanhoop voor een poos te vergeten.

Peter Dalgish van "Street Kids International" zegt het volgende: "Ze leven in zo'n gevaarlijke wereld dat het idee van de aidsvirus die hen over 7 jaar kan doden, geen indruk op hen maakt".

De straatwerkers, die zwerfkinderen opzoeken, vinden het hoogdringend dat alle hulporganisaties zouden samenwerken.

Ana Filgueiras is van mening dat die kinderen in de eerste plaats een veilige omgeving, een onderdak, eten en opvoeding dienen te krijgen.

Tegen uitbuiting van kinderen

De totale bevolking van Nederland, Groot-Brittannië, Frankrijk en Duitsland bedraagt om en bij de 200 miljoen. Niet meer en niet minder is het aantal werkslaafjes dat in mensonwaardige omstandigheden dienen te werken en zelfs meestal langer dan volwassenen. Ook gevaarlijk en zwaar werk kan hun deel zijn.

Kortom, wie de film over Daens zag, kan het zich levendig voorstellen. Verstoken van onderwijs, en opvoeding wordt de vicieuze cirkel doorgetrokken en blijven ze ook als ze volwassen zijn marginalen.

Hoe is het zo ver kunnen komen? Zoals we hoger reeds aanhaalden trachten de derde wereldlanden hun buitenlandse schulden te betalen. Daarom trekken ze exportorders aan door aanlokkelijke voorwaarden, die ze slechts kunnen aanbieden dank zij het misbruik van kinderarbeid. Ze vergeten echter dat de jeugd, de toekomst van het land, verkwanseld wordt...

Erger wordt het nog als kinderen van vijf of zes jaar als lustobject aangeboden worden aan westerse toeristen. Is er dan geen enkele lichtstraal in deze weerzinwekkende en hopeloze situatie?

Toch wel, want er werd een organisatie in het leven geroepen, vergelijkbaar met Amnesty international. De initiatiefnemers zijn niet meer en niet minder dan ruim 75 nobelprijswinnaars. De organisatie heet "Stop Kinderexploitatie" p/a Vondelkerk-Vondelstraat 120 D 1054 GS Amsterdam.

Toch zijn er al 154 landen die de "Konventie van de Verenigde Naties voor de Rechten van het Kind" hebben ondertekend, waarin naast gezondheid, onderwijs en een redelijke levensstandaard, ook het respect en de bescherming door volwassenen, werd in opgenomen. Dit mag geen dode letter blijven. Zullen we het nog meemaken dat de massale groepen haveloze, ondervoede en mishandelde kinderen achter weefgetouwen, voor gloeiende glasovens of diep onder de grond in de mijnen, zullen bevrind worden?

Bron: De Standaard
René Van Nerum

Vrouwenhandel

In 1985 ontdekte men in de haven van Sint-Thomas nabij Puerto-Rico in een container 28 vrouwenlijken. Het ging om Dominikaanse meisjes die verscheept werden naar Amerikaanse bordelen. In december '87 werden twee Dominikaanse meisjes, die na een schijnhuwelijk tot prostitutie gedwongen waren, in Terneuzen vermoord. Ze wilden zich losmaken uit de greep van hun pooiers. Dit zijn maar enkele markante voorvallen die vrouwenhandel af en toe aan de oppervlakte brengen.

Vrouwenhandel is van alle tijden en is zo oud als het oudste beroep zelf. Maar nooit nam het zo'n dimensie aan als vandaag. Volgens Patsy Sørensen van Payoke duiken steeds meer nieuwe bendes op en floreert de handel als nooit tevoren. Niet de trafikanten worden lastig gevallen maar wel de mensen die ertegen vechten. Onder valse voorwendsels worden vrouwen naar het Westen gelokt en in de prostitutie geduwd. Ze hebben centen, noch papieren. Net als dieren. Armoede enerzijds en geldhonger anderzijds doen vrouwenhandel floren. Hierover gingen we praten met **Ilse Uytenhove**, werkzaam bij de vrouwen-groep van het NCOS. Ze verbleef geruime tijd in Zuid-Oost-Azië.

De gesprekken dateren van begin '92, maar hebben aan aktualiteit niets ingeboet. Ze zijn integendeel vandaag bevestigd geworden. Nu blijkt ook hoe politici voorheen slechts loze beloften uitkraamden i.v.m. vrouwenhandel of jarenlang onverschillig bleven en zelfs medeplichtig waren, evenals politie en gerecht.

Internationale handel

Wat versta je onder vrouwenhandel?

Ilse - Vrouwenhandel is het tot prostitutie dwingen van vrouwen en meisjes, of het bemiddelen daarbij. Het is een vorm van seksueel geweld. Zonder overdrijven kan men spreken van seksuele slavernij. Nauw verwant aan slavenhandel is de zogenaamde huwelijkshandel.

Je bent actief in de vrouwenwerkgroep van het NCOS. Aldus heb je meegewerkt aan de werkgroep vrouwenhandel die in '90 werd opgericht. Het is allicht niet toevallig dat dit in de schoot van het NCOS is ontstaan.

I. - Vrouwenhandel heeft veel te maken met de Noord-Zuid wanverhouding. Ontwikkelingslanden worden nu ook nog eens seksueel gekoloniseerd. Hun laatste grondstoffen wordt-en nu ontgonnen. Nochtans gaat het ook om vrouwen in Amerika en Europa, en sedert de val van de Berlijnse Muur ook Oosteuropese vrouwen.

Wat zijn de hoofdoorzaken van vrouwenhandel?

I. - De hoofdoorzaak is armoede. De groei van de steden in Azië gaat gepaard met een zorgwekkende toename van

de sloppenwijken waar vrouwen, die de armoede van het platteland ontvluchten, een onderkomen vinden. Vrouwen willen hun miserie doorbreken. Hun lichaam is het enige bezit dat ze kunnen te gelde maken.

Vrouwen trekken naar de stad omdat ze zich willen opofferen voor hun familie en kinderen die dromen van een auto, hi-fi installatie...

Maar dit blijkt achteraf vaak een fata morgana. De Westerse man staat model voor het aards paradijs waar alles mogelijk is. Die arme ongeletterde vrouwen zijn dan ook een gemakkelijke prooi.

Vrouwenhandel wordt ook mogelijk gemaakt door de ongelijke man-vrouw verhouding. Het heeft te maken met de

KONGO

Haar zwarte lichaam glimpt.
Ze draagt een witte body-
stocking.

(077)

KNAPPE RUSSISCHE en POOLSE DAMES

(veel universitair uit de betere kringen) WENSEN HUWELIJK MET GEPASTE HEER. PERSOONLIJKE SERVICE VOOR SNEL RESULTAAT. Polonia en Lodz-Internationaal, nu samen 03

KN367300401

traditionele rollenpatronen, waarbij de man de sterkere is en de vrouw de onderdanige en inschikkelijke.

De man heeft het recht zich naar goeddunken van een vrouwenlichaam te bedienen.

Vooraf in Zuid-Oost-Azië heeft de militarisering een vruchtbare bodem gevormd voor vrouwenhandel. Veel seks-oorden zijn hier ontstaan uit zogenaamde R&R centra, voor de "rest and recreation" van het Amerikaans leger tijdens de Vietnam oorlog. De meer dan 500.000 soldaten mochten hun verlof nemen in tien steden zoals Bangkok, Manilla, Tokio, Singapore, Hongkong,...

Het leger superviseerde er de uitbouw van de nodige infrastructuur van hotels, bars, bordelen, massage-salons,...

Thailand steekt in de seksbusiness met kop en schouder uit boven regionale concurrenten zoals Zuid-Korea, en de Filippijnen. Dit verschil heeft mij tijdens mijn verblijf daar bijzonder getroffen. In Thailand heeft de seksbusiness het

ganse land, tot ieder landelijke uithoek toe aangetast. (Men schat dat er 2 miljoen prostituees zijn.)

De kwaal breidt zich als een kanker uit over de overige Zuid-Oost-Aziatische landen.

De Amerikanen zijn er verdwenen, behalve op de Filippijnen, waar ze nog militaire bases hebben. Maar de seks-industrie bleef overeind en floreert vandaag meer dan ooit. Reisbureaus die een gat in de markt zagen namen de plaatsen in van de militairen.

Toeristen ontdekten dat ontwikkelingslanden niet enkel goedkope vakantie-landen zijn, maar dat ze zich daar ook ongeremd kunnen botvieren.

De vrouwen zouden er immers lief, gewillig, dienstbaar en aantrekkelijk zijn, dit in tegenstelling met hun Westerse naar emancipatie snakende zusters.

Reisbureaus werkten samen met multinationale ondernemingen, die ter plaatse grote hotels bouwden.

Vrouwen uit de Derdewereld-beweging in sommige Europese landen reageerden heftig tegen dit soort toerisme. Het gevolg is dat de reisaanbiedingen nu diskreter gebeuren en dat men de vrouwen nu naar hier haalt, dichterbij huis.

Naast de inländse vrouwenmarkten, wordt nu meer dan ooit een intercontinentale handel gedreven. De leveringen gaan tussen West- en Noord-Europa, Australië, de U.S., het Nabije Oosten, Japan. Vrouwenhandel

hangt dus nauw samen met het prostitutietoerisme. De bastions van sekstoerisme zijn grote reservoires voor vrouwenhandel. Het is een vicieuze cirkel geworden. De vraag schept de markt, en het aanbod schept de behoefte.

Onder de zogenaamde karakterdansen zijn er ook veel Filippino's.

Dat is een gevolg van de politiek van Marcos. Hij opteerde niet alleen voor sekstoerisme maar ook voor de export van kontraktarbeiders om deviezen binnen te halen. De meerderheid van de kontraktarbeiders bestaat uit vrouwen, vooral huismeiden. Ze zijn niet zelden hooggeschoold. Ze werken als huis-slaven in Italië, Spanje, Hong Kong, Brussel, ... Daarnaast worden ze ook vaak de prostitutie ingeduwd in Europa, Amerika, Japan... en dit tegen hun verwachtingen. Ze worden naar hier gelokt met de belofte van een deftige job. Eens ze hier aankomen wordt hun paspoort in beslag genomen, er wordt een schijnhuwelijk gearrangeerd, ze komen terecht in een

bordeel, een seksboerderij...

In Brussel is het momenteel bon ton om een Filippijnse in huis te halen. Diplomaten en NAVO-ambtenaren maken hier gretig gebruik van. Hun diplomatieke status onthefft hen immers van een aantal verplichtingen inzake visa...

Voor een Filippijnse meid kon je destijds zelfs terecht bij een Brussels Agentschap Kara H Services' dat zijn koopwaar bij de ambassades aanpreeft.

Ook bij Brusselse welgestelden werken Filippijnse huismeiden, vaak aan een hongerloon en in het zwart uiteraard.

Vrouwenhandel gebeurt niet exclusief vanuit Zuid-Oost-Azië, maar ook vanuit Zuid-Amerika waar de drugmafia ook connecties heeft met vrouwenhandelaars. Dominikaanse vrouwen vormen een groot deel van de animeermeisjes in Belgische en Nederlandse striptclubs en bordelen.

We weten wat het oudste beroep ter wereld is. Ik veronderstel dat vrouwenhandel geen nieuw fenomeen is.

I. - In het begin van de tijdrekening werden in Rome vrouwen uit de veroverde gebieden, zoals Perzië, aangevoerd voor de bordelen. In de Middeleeuwen was het een lukratieve bezigheid. Rond de eeuwwisseling werden vanuit Europa "dienstbodes" naar Londen gestuurd waarbij Brussel als verzendingscentrum fungeerde. In de jaren vijftig was de handel in blanke slavinnes uit Frankrijk en Groot-Brittannië naar de Arabische landen een groot schandaal. Vrouwenhandel is ook vandaag geen exclusief gebruik van bepaalde landen of volkeren. Ook buiten de gekende landen komt het voor. Zo stuurt India bruiden naar de Golfstaten, voor 2.500 dollar het stuk.

Het illegaal invoeren van vreemdelingen is verboden, dus moeten handelaars gebruik maken van een façade om zich achter te verstoppen.

I. - Vrouwen komen binnen met een toeristenvisum, arbeidsvisum, ze worden gedwongen tot schijnhuwelijken of ze worden zogezegd geadopteerd.

Dat arbeidsvisum is de aanvraag van de "werkgever" voor een zogezegde blauwe kaart. Op die manier worden vrouwen aangeworven als karakterdanseressen. Maar daar komt weinig van in huis, gezien het werk vaak uitmondt in prostitutie. Die blauwe kaart is drie maanden geldig. Maar onze gewestvorming is een zegen voor de handelaars. De Belgische gewestvorming laat toe dat zij drie maanden in het Vlaams gewest, drie maanden in het Waalse gewest en drie maanden in het Brussels gewest kunnen verblijven. Zij circuleren aldus van gewest naar gewest.

Wat verstaat men onder schijnhuwelijken en -adoptie. En is hierop dan geen controle mogelijk?

I. - Schijnhuwelijken worden normaal

afgesloten zoals andere huwelijken. De reden voor het aangaan van een huwelijk is het verkrijgen van een verblijfsvergunning. Er zijn veel mannen die dit middel gebruiken om vrouwen uiteindelijk in de prostitutie te duwen om daar veel geld mee te verdienen. De neppartners zijn vaak gepensioneerd of mensen die dringend geld nodig hebben. Zij krijgen gemiddeld 100.000 voor hun "ja-woord".

Enkele jaren geleden is de Vreemdelingendienst begonnen met systematische controle. Op die manier zijn er reeds verscheidene annulaties uitgesproken. In 1987 is in Nederland een bende opgerold die mannen ronselde om Filippijnse "kinderen" te erkennen. In 1986 zijn een honderdtal Dominikaanse meisjes geadopteerd om zo een Nederlands paspoort te krijgen. De "moeders" kregen 20.000 Fr. per dochter die zelf zo'n 400.000 fr. moest betalen voor haar papieren en "goede baan". Die schuld kon ze enkel aflossen via prostitutie.

AGENTSCHAP OVERZEE:

Jonge Aziatische vrouwen, katholiek en aangesloten bij erkend huwelijksbureau, zoeken om te huwen eerlijke Belgische mannen.

☎ (03) (alle dagen tot 21 u)

☎ (015) (van ma-za tot 21 u)

Fax: (085) Waarborg verzekerd.

14.03/IV/652647/60

Een ander fenomeen is dat van de postorderbruiden. Je kunt in sommige kranten niet naast de advertenties kijken. Zelfs de gedegen AVV-VVK krant "De Standaard" en "Landbouwleven" van de Boerenbond bezondigen zich daaraan. Het gaat hier niet alleen meer om Aziatische vrouwen, maar ook steeds meer om Oosteuropese.

I. - De Filippijnen zijn zowat de bakermat van het hele fenomeen, dat in gang gezet werd na de oorlog toen duizenden Amerikaanse soldaten een Filippina mochten laten overkomen. In Polen bijvoorbeeld is het begonnen na de hulpacties van begin tachtig.

Wie zijn geluk met een postorderbruid wil beproeven neemt contact op met bepaalde huwelijksbureaus. Eén van de pioniers in het Gentse was het huwelijksbureau "Exotus" van Daniël Van Haecke, tevens handelaar in exotische dieren. De klant krijgt een catalogus onder zijn neus geschoven waaruit hij tien vrouwen kan kiezen en waarvan hij ook de dossiers krijgt met gegevens over hun afkomst, opleiding... Men kiest er één of twee uit en laat ze overkomen. De kostprijs bedraagt 50.000 fr. à 300.000 fr.

Wanneer die vrouwen niet beantwoorden aan de verlangens van de klant kan hij hen terugsturen. Vrouwen zijn dus te koop met garantie.

Advertenties voor postorderhuwelijk

zouden toch kunnen verboden worden.

I. - Het is mogelijk. Maar uiteindelijk brengt het weinig zoden aan de dijk. De catalogi worden sowieso de wereld rond verspreid in bars, cafés, ... En zoiets kun je niet aan banden leggen.

In de rosse buurten van Gent, Brussel, Antwerpen treft men ook vaak Ghanaese, Zairezen en Nigerianen aan. Hebben zij iets te maken met de "stroom" van politieke vluchtelingen uit die landen?

I. - Zij komen meestal binnen als politiek vluchteling. Maar 99 % wordt afgewezen. Met de verstrenging van de asielwet zal dit nog erger worden.

Het Ghanaese milieu is zeer gesloten. Maatschappelijk werkers en politie tacten in het duister over hun preciese organisatie en trafiek. Vrouwen worden met geweld en bedreiging zwijgplicht opgelegd. Ghanaese vrouwen werken ook voortdurend op verplaatsing. Net zoals een rondtrekkend circus.

Hoe reageert de vrouwenbeweging tegen deze toch extreme vorm van vrouwenonderdrukking?

I. - Op de Filippijnen ageert GABRIELA tegen porno, sekstoerisme, lage lonen en het ontbreken van vakbondrechten. In Thailand onderzoekt de Oekumenische Koalitie Derdewereldtoerisme de gevolgen van het toerisme in eigen land en elders in Azië. Daarnaast probeert het opvangcentrum EMPOWER meisjes bewust te maken en voor te lichten. Ze leert jonge vrouwen Thais en Engels lezen en schrijven. In het Noorden en Noordoosten verspreidt FOUNDATION FOR WOMEN schoolboekjes om kinderen te behoeden voor het sekscircuit.

Al die acties hebben ertoe bijgedragen dat het thema vrouwenhandel geregeld aan bod komt in de pers en dat er binnen de politie een speciale CRIME SUPPRESSION DIVISION is opgericht. Wat uiteindelijk normaal is gezien prostitutie in Thailand wettelijk verboden is!

Ook in Europa zijn er komitees actief. Gelukkig maar, want van het Verenigd Europa valt anders maar weinig heil te verwachten. Integendeel kan Schengen '92 illegalen nog meer gaan opjagen. De Europese commissie en het Europees Parlement kunnen enkel initiatieven nemen als hiervoor een rechtsbasis bestaat in het Verdrag van Rome. Voor prostitutie en vrouwenhandel is dat niet het geval. Strafrecht blijft een nationale materie. De twaalf ministers hebben bovendien andere prioriteiten. Politiek is vrouwenhandel niet interessant. Hiervoor is meer druk vanuit de basis nodig.

In '81 nam de Europese commissie een resolutie aan waarin om systematisch onderzoek naar vrouwenhandel werd gevraagd. Nederland was het enige land dat daarop inging.

G. De Craene

Wat je ook doet, je bent steeds opnieuw met politiek bezig

*Elke mens is het vrolijkst als hij ver van huis vertoeft...
(Shakespeare, Henry V)*

Nadat ik in 1985 voor het eerst een ander continent bezocht en Nicaragua leerde kennen als vrijwillige brigadista, tijdens de verwoede strijd van de Sandinisten tegen de V.S. probeerde ik elk jaar opnieuw mijn grenzen te verleggen. Soms was het gewoon als toerist met een bevriende organisatie van een bepaald land, zoals b.v. de Belgo-Sovjetvrienden. In de mate van mijn mogelijkheden en tijd lukte het me ook actief te zijn in vrijwilligersprojecten in de V.S., Marokko, Kazachstan, Letland en dit jaar in Japan. Ondertussen nam ik als leraar moraal ook een jaartje loopbaanonderbreking en reisde met het openbaar vervoer door India, Pakistan, China, Hong-Kong en Nepal. Omdat mijn budget het niet toeliet bleef Japan onbereikbaar, maar juist daarom werd de uitdaging om deel te nemen aan twee werkkampen in juli en augustus 1993 nog aanlokkelijker.

Die kans werd mij geboden door de organisatie 'Internationale Vrijwilligers Aktie', de Vlaamse afdeling van 'Service Civil International' (SCI).

Hierbij, ter verduidelijking, enkele punten uit het internationaal manifest van SCI:

- * *SCI werkt voor de vrede en gelooft dat mensen met een verschillende achtergrond kunnen samenleven in een geest van wederzijds respect en conflicten tussen landen, volkeren en gemeenschappen kunnen oplossen zonder naar geweld te grijpen.*
- * *SCI steunt activiteiten die de ontwikkeling bevorderen van een nieuwe manier van leven, die gebaseerd is op internationale samenwerking, rechtvaardigheid, wederzijds begrip en participatie.*
- * *SCI organiseert vrijwilligerswerk in samenwerking met plaatselijke initiatieven. Dit werk mag niet concurreren met betaalde arbeid of bedoeld zijn om stakingen te breken.*
- * *Door praktisch werk wil SCI de grenzen doorbreken die mensen verdelen en een bewustzijn stimuleren dat geweld steeds minder aanvaardt.*
- * *SCI spant zich in voor een internationale burgerdienst.*

Ziedaar, doelstellingen die me uiteraard niet onberoerd laten!

Ik koos de twee werkkampen die dit jaar georganiseerd werden in Japan, één in Tottori en één in Kawakami.

De vlucht is erg vermoeiend, vooral door het bruuske tijdsverschil. Aangekomen in Tokyo zit er niets anders op dan nog

een tweede nachtje door te reizen, ditmaal per bus, naar Tottori. We zullen daar samen met jonge Japanse en andere internationalistisch denkenden stranden en berm reinigen en enkele activiteiten organiseren om de basiscontacten tussen Japan en de rest van de wereld te bevorderen.

We logeren in een school waaraan ook een cultureel centrum verbonden is. Als ik daar, na 48 uren reizen, op dinsdagmorgen aankom, wordt er van mij verwacht dat ik onmiddellijk inpik. We fietsen van de school naar het gemeentehuis, waar we officieel worden ontvangen. Een koele ontmoeting met belangrijke personen die geen woord Engels spreken en die zeer eerbiedig worden benaderd door onze Japanse 'kameraden'. Onze jonge kampleider, Yoshi, spant zich terdege in om te tolken. Hij blijkt later een gezelliger entertainer te zijn als we vrijaf hebben, maar hij is een zeer slecht spreker. De communicatie gaat stroef, maar wordt veredeld door thee in echt Japanse kopjes. We fietsen terug en vervoegen een groep gehandicapte volwassenen die geïntegreerd worden in het ecologisch project. We werken allen samen bij het aanplanten van bloemen langs de berm van de zo pas vernieuwde autoweg. In de namiddag staat het wieden van de berm rond tennispleinen op het programma. Dit gebeurt alleen met onze eigen groep. Het is broeierig heet en het werk valt iedereen zwaar, maar er wordt gewied, geharkt en... gefotografeerd.

Eris spanning voelbaar, want een tweede kampleider, Shimizu, een 21-jarige macho, volgt ons al de hele dag in zijn zwarte luxe Nissan en neemt ons waar zonder ook maar één onderrichting of aanwijzing te geven, al was het met gebaren, want hij spreekt geen woord Engels. En dit terwijl het Engels als kamptaal vereist wordt van alle deelnemers. Tijdens de eerste 'meeting' verloopt de discussie dan ook heel stroef, want Shimizu beschuldigt er ons bovendien nog van dat we alleen maar gekomen zijn om de toerist uit te hangen. Dat wordt door niemand van ons gepikt. Ik maak onze leiding duidelijk dat ik me zeer beledigd voel na al de jaren ervaring in andere werkkampen. Voor het eerst krijgt het begrip 'werkkamp' voor mij een bittere bijmaak. Zouden deze afstammelingen van kamikazen en vrienden van de nazi's nog steeds die bepaalde genen van hun vaders in zich dragen?

Hola, Els! Geen vooroordelen! Probeer

ebegrip op te brengen! Je werkt voor internationale verstandhouding, voor vrede!

Ja, soms ligt het wel een beetje moeilijk... Het enige Japanse vrouwtje, de 17-jarige Kazu, houdt zich zeer gedeisd, maar voelt zich merkbaar niet op haar gemak. Ze mengt zich ook niet in de discussie. De 'meeting' wordt besloten met het voornemen een nieuwe evaluatie op te maken na één week.

De volgende dag moeten we het Starfestival voorbereiden. Ik las dat er in Japan geen dag voorbijgaat of ze vieren er feest, dit is het eerste feest dat we meemaken. Ook de kleuters zijn volop aan het werk als we bij ze komen met het gemaakte origami-materiaal. Alles wordt opgehangen aan twee hoge bamboeplanten die de poort zullen versieren. We spelen samen een spelletje met een grote watermeloen, die door een geblinddoekte met een bamboestok moet worden stukgeslagen. De groep geeft instructies met 'hidali', links en 'migi', rechts. Daarna wordt de meloen verdeeld en opgegeten. Er worden ook diertjes gemaakt van komkommers en aubergines, die als offers moeten dienen, een oud shinto-gebruik. Vlakbij is er ook een oud shinto-heiligdom.

In de namiddag zouden we het werk van gisteren, wieden, verder zetten, maar doodmoe van de vorige dagen, slaap ik tot ik gewekt word om mee naar een 'hot spring bath' te gaan. Heel comfortabel en verkwikkend. Na het avondmaal is er een samenkomst voor leraren in ons centrum en er komt ook Deens bezoek. Samenwerken met verschillende nationaliteiten impliceert dat je elkaar toch beter moet leren kennen om tot een echt contact te komen. Er wordt enorm veel sociale druk uitgeoefend en altijd opnieuw benadrukt dat je verantwoordelijk bent voor het geheel. Ook dat lukte ons niet echt. Pas na een plantsessie met een vijftiental oudere dametjes, die zo enthousiast waren over onze aanwezigheid en onze bereidwilligheid tijdens onze vakantie te komen werken in Japan, brak het ijs. Eén van hen ontroerde ons intens door te vertellen dat ze, nu ze met buitenlanders gewerkt had, - dit was haar laatste wens! - bereid was afscheid te nemen van het leven. Specifiek Japanse mentaliteit? Voor ons, westerlingen, buiten elke verhouding? Weer moest ik even aan de zelfmoordpiloten denken... De ijver waarmee deze vrouwen hun vaardigheden toonden, zette ons ertoe aan het bewijs te leveren dat wij,

Europeanen, niet zo lui zijn als de Japanners met vooroordelen wel beweren. En helaas die zijn er al te veel, zeker in de generatie van na de oorlog. Zij werken hard en naarstig, maar doen dit met een pretentie alsof zij de enigen zijn op deze wereld die echt werken. Volgens de OESO-rapporten zou de Japanse werknemer het grootste aantal werkuren kloppen. In theorie is dat misschien wel zo, maar de praktijk ziet er enigszins anders uit. Je hebt het vlug door dat er een groot verschil is tussen het aantal uren dat wordt doorgebracht op het werk en het aantal dat er effectief gewerkt wordt.

De laatste dag van onze eerste werkweek wordt er weer gewied. 's Morgens valt dit vermoeiende werk ons minder zwaar dan in de namiddag. Na de lunch hebben we een eerste uitstapje naar het strand, waar we 's avonds uitgenodigd worden op een barbecue bij een blokhuutbouwer. Er wordt heel veel gegeten en gedronken en niet meer over een evaluatie gerept. Het week-end zullen we elk apart in een gastgezin doorbrengen. Als we op maandag weer bij elkaar komen in een andere kleine voorstad van deze saaie prefectuurhoofdstad Tottori, liggen de beroemde woestijnduinen, de 'sakyu', vlak voor ons.

Vuilnis oppikken, op een van de drukst bezochte plekjes van heel Japan, is hier ons deel in dit ecologisch project. En jammer genoeg regent het ook nog pijpenstelen! We kunnen ons echt niet fatsoenlijk van onze taak kwijten. We krijgen dan ook zeer verdeelde reacties van de toeristen die ons aan het werk zien. De ene biedt ons een handje als we met onze zwaarbeladen vuilniszakken terugkeren, de andere lacht ons openlijk uit. Wij doen alleszins mee aan het toeristisch circus, want weer eens wordt er van ons een groepsfoto gemaakt. Een noodzakelijk bewijs voor het archief van NICE (Neverending International work Camp Exchange) dat samenwerkt met SCI. Op dinsdag reinigen we Hakuta Beach waar onze Japanners proberen ons in de ene hand het brandbaar afval en in de andere het niet brandbaar afval bijeen te laten houden. Ik vraag prompt of we dan het vuilnis met onze tanden moeten oprapen, maar er kan niet gelachen worden. 't Is pure ernst! Dus wordt er per twee gewerkt om het afval te kunnen sorteren. Als we na de tweede werkweek afscheid nemen, staan alle vuilniszakken nog altijd langs de weg, op een hoop die nauwelijks doet vermoeden dat het hier om gesorteerd vuilnis gaat.

Op de koop toe bemerken we dat alle stranden die grondig gereinigd werden, terug behoorlijk overspoeld zijn door het afval van deze over-consumptie-maatschappij. Tijdens het werk hadden wij al kunnen vaststellen dat het meeste vuil uit Korea op de Japanse stranden aanspoelt.

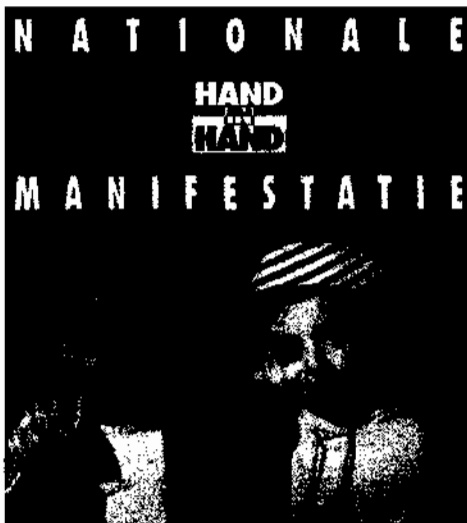
Ik voel me echt bevrijd van de verplichtingen die ik op mij had genomen door deel te nemen aan dit ecologisch project. Ik vertrek met een blij gemoed, een nieuw avontuur tegemoet. Twee weken Kyoto, Osaka, Kobe en Nara ontdekken om dan weer twee weken actief te zijn in een ander werkkamp in Kawakami, een klein bergdorpje in het zuiden van de prefectuur Nara.

Toch zijn enkele persoonlijke contacten die ik hier heb gemaakt, zo de moeite waard, dat ik dit werkkamp niet had willen missen.

Ik dacht dat ik, als vredesapostel, toch weer eens een klein steentje had bijgedragen tot het grote doel, het misschien onbereikbare doel, waar we toch allemaal in willen geloven.

Daarom wou ik de ervaringen, die ik opdeed in de werkkampen van de Vrijwillige Internationale Aktie kritisch neerschrijven.

Els Bastiaens

NATIONALE
HAND
MANIFESTATIE

VOOR VERDRAAGZAAMHEID
EN DEMOCRATIE
27 MAART '94
14.00 UUR BRUSSEL

- * Gelijke plichten dus gelijke rechten
- * Jobs voor iedereen
- * Geen nieuwe muren, maar solidariteit
- * Tegen racisme en extreem rechts, hier en in heel Europa

Stap mee op met de vrienden van Vrede
13.45 uur WTC - Toren

Waar een wil is, is een weg!

De enige oplossing om de bloedige oorlogskonflikten uit te bannen is definitief alle wapenleveringen en ander oorlogstuig aan de strijdende partijen van de betrokken landen stop te zetten door een ondoordringbare veiligheidsgordel op te stellen, onder toezicht van de Verenigde Naties, waardoor een compleet embargo verzekerd is.

Om in te spelen op mijn voorgaand artikel onder de titel "WAAR GAAN WE NAARTOE" in het nummer 303 (september-oktober '93) van "VREDE", acht ik het duidelijkheidshalve noodzakelijk om de lijn door te trekken en, naar mijn mening slechts wat volgt de oplossing kan brengen aan de problemen die zich opstapelen:

De echte en onvervalste geschiedenis leert ons dat na Wallonië ook in Vlaanderen de klassenstrijd een sterke arbeidersbeweging voortgebracht heeft, gepaard gaand met een uitgebreid netwerk van sociale wetgevingen, sociale zekerheid met min of meer democratische vrijheden en eigen organisatievormen in de meest verschillende domeinen. Die sterke arbeidersbeweging onder hun gekende organisatievormen zijn er tot hertoe nochtans niet in geslaagd alle betrachtingen en rechtmatige eisen van hun aangeslotenen, voor een beter bestaan, waar te maken.

De feiten hebben zulks genoegzaam bewezen, nu recent nog. De leidinggevende organen van de vakbondsorganisaties bevinden zich grotendeels in handen van elementen verbonden aan andere belangengroepen. Het is ten andere begrijpelijk dat slechts, in de huidige machtsverhoudingen, de revolutionaire veranderingen het produkt kunnen zijn van de strijd voor de uitbreiding van de sociale en democratische vrijheden van elke burger. Daarom is en blijft het noodzakelijk dat door het organiseren van ontelbare kleine en grote acties onze werkende bevolking, gesteund en geleid zoals het hoort, met haar organisaties druk dient uit te oefenen op het patroonaat, op het staatsapparaat en de supranationale instellingen om de macht van het multinationalaal en financieel kapitaal aan banden te leggen.

Zo en zo alleen kunnen de voorwaarden worden verwekt om de macht te doen overgaan in de handen van de democratische krachten die eerlijk spel willen spelen ten overstaan van het volk. Een groot werkterrein is hierin weggelegd voor klein links indien zij hun samenhang en revolutionair bewustzijn terugvinden. Wij zeggen klein links en alle vooruitstrevende mensen inbegrepen éénmaal hun macht zouden bundelen zal dat niet te onderschatten worden en

zijn stempel zal drukken op het politiek gebeuren van ons land daar in deze organisaties de meest strijdende, de meest bewuste, de meest revolutionaire elementen terug te vinden zijn van het geheel der werkende bevolking. Zij bieden de meeste waarborg om een welbepaald doel te bereiken.

Een elektorale vooruitgang kan een doelstelling zijn doch, is van geen primordiaal belang integendeel. Het zijn de gebundelde gemeenschappelijke acties om de gekende eisen van elke tak in het professioneel gebeuren krachtadig aan te pakken om het welzijn van de werkende bevolking vooruit te helpen. Dat is het belangrijkste.

Een elektorale overwinning van links kan er natuurlijk ook toe bijdragen om een betere en degelijke wetsvorming te produceren die ten goede komt op ook andere terreinen buiten het sociaal gebeuren. Het één sluit het ander hoegenaamd niet uit. In ons economisch leven neemt de overheid een zeer belangrijke plaats in.

Het is trouwens geen geheim dat men met de overheidsgeïden die toch toebehoren aan de gemeenschap, dus gemeenschapsgelden zijn, sedert vele jaren misbruikt worden door de besteding er van aan de kapitalistische machts-groepen die zich erdoor verrijken en versterken. Op steeds meer terreinen wordt deze rol van de overheid betwist. Haar optreden inzake inkomen, de tewerkstelling, het milieu, het welzijn, de cultuur en nog vele andere zaken staan immers niet ten dienste van de bevolking doch gaan naar de belangengroepen van het groot kapitaal (zie o.a. de rol die de overheid gespeeld heeft vóór een paar jaren in verband met de Generale Maatschappij, in verband met de bewapening en aankopen van legermateriaal, enz...). De democratische pers zou hierover meer duidelijkheid aan de dag moeten leggen en meer dan ooit de aandacht dienen te trekken van haar lezers hoe de overheid het staatshuishouden bestuurt, de tegenstellingen die zich voordoen verduidelijken en aanklagen, dit zou ten minste meehelpen een deel der bevolking bewuster te maken en misschien een "stimulans" zijn om actiever op te treden tegen die gang van zaken dewelke volledig indruisen tegen hun directe belangen.

De linkse pers, alhoewel weinig in aantal en zwak vertegenwoordigd in Vlaanderen, zou haar geschiedkundige politieke rol beter moeten vervullen, door haar lezers b.v. aan te sporen, dus het initiatief te nemen om oproepen tot acties te publiceren, acties tegen de ongehoorde praktijken van de overheid door het aanklagen van de misbruiken, de corruptie, het gebrek aan democratie in het openbaar ambt, enz...

Dit zeker niet om met zekere politieke wolven mee te huilen of mee te lopen die, nu zij in de oppositie zijn al deze kwesties met veel bombast aanklagen waarvoor zij zelf nooit vies zijn geweest tijdens hun regeringsdeelname integendeel, zij gaven er de beste voorbeelden van. Neen, niet meehuilen met die reactionaire politiciers doch wel hen proberen te neutraliseren en aan te tonen dat die toestanden de strijd voor een links alternatief fundamenteel verhinderen. Er moet in feite een konstruktief beeld van de overheid gekreeërd worden dat aansluit bij de verzuchtingen van de werkende lagen onzer bevolking, dewelke toch de voortbrengers zijn van de gemeenschapsgelden.

Ik zou b.v. enkele gegevens kunnen aanhalen over de positieve rol die de staat zou kunnen spelen hetgeen haar zeker geen windeieren zou opleveren en haar een geloofwaardig gezicht zou bezorgen:

- 1) B.v. de bijzondere belastingsinspektie (B.B.I.) zou eens daadwerkelijk de grote fraudeurs mogen aanpakken en de media inlichtingen laten verstrekken aan de bevolking inzake de bekomen resultaten met alle gegevens over die fraudeurs in kwestie met namen, adressen en de verduisterde bedragen.
- 2) Anderzijds, wie herinnert zich niet het gebeuren bij Philips, Michelin en zovele andere bedrijven of, de vlucht van de multinationals naar landen met lagere lonen en goedkope belastingstarieven?

Wanneer gaat men de staatsmacht eens gebruiken of aanwenden tegen zulke optredens om de bedrijven te behouden en de werkgelegenheid niet in het gedrang te brengen?

Zo zouden er nog vele voorbeelden aangehaald kunnen worden doch laten wij het aan onze lezers over deze in te vullen

teneinde het artikel niet tot in het oneindige te rekken.

WAT ONS MEER DAN OOK, MEER DAN ALLES, AANBELANGT IS n.l. DE VREDE, WANT DE VREDE IS HET ENIGE DAT AL HET ANDERE MOGELIJK MAAKT!

Zie maar wat er gebeurd in de landen waar de kleine of de grote oorlogen woedt: Ex-Joegoslavië, Georgië, Somalië, Rwanda, en de andere kleinere brandhaarden waar eveneens gevochten wordt, waar men eveneens alles verwoest en geen mensenlevens gespaard worden. Het is hoog tijd dat het gezond verstand met man en macht hier een halt toeroept en een streng ultimatum stelt aan de strijdende partijen. Er is altijd een mogelijkheid de problemen te bespreken en op te lossen.

Trouwens waar een wil is, is een weg

Hoelang zou het ten andere duren om een einde te maken aan de onmeedogende strijd op leven en dood tussen Serviërs-Kroaten en Bosniërs in ex-Joegoslavië wanneer men vanaf morgen een compleet embargo zou opleggen van leveringen van wapens en ander oorlogsmateriaal waar niemand, ik zeg

wel niemand, door de mazen van het net zou kunnen sluipen? En, dit toepassen in alle landen van onze planeet waar nu gebrand, vermoord, verkracht en vernietigd wordt onder elkaar. Het zou niet lang duren of die mensonwaardige toestanden zouden gedwongen eindigen bij gebrek aan vuurwapens en munitie. Oh, maar wacht eens, dit past immers niet in het kraam van de oorlogsbarons die zich vet mesten met het bloed der slachtoffers door hun wapenfabrieken op groot rendement te laten draaien en de wapenleveringen, desnoods langs allerlei smokkelwegen, af te leveren voor veel, zeer veel geld, waar de broedermoorden plaats grijpen.

Is het nog nodig te herhalen waar een wil is, is een weg? Het volstaat dat elke regering van elk land, met de grote mogelijkheden op kop, de nodige maatregelen treffen om die wapenembargo's, maar dan daadwerkelijk zoals ze zouden moeten georganiseerd te worden, op te stellen en het resultaat is verzekerd. Doch, zoals gezegd daar raakt men de gevoelige plaat. Hoe onafhankelijk zijn de regeringen in kwestie ten overstaan van de multinationals die ook de beheerders zijn van de wapenfabrieken? Eens te meer komen wij dan terug tot hetgeen hiervoor geschreven werd n.l. zonder een ernstige opgevatte massabeweging onder de leiding van de vredesbewegingen met

een klaar en duidelijk eisenprogramma zal er nooit een ernstige zaak gemaakt worden van een doeltreffend wapenembargo, zoiets is duidelijk. Een massabeweging zoals wij die gekend hebben voor een kernvrij-Europa, vóór enige jaren, die praktisch in alle belangrijke hoofdsteden zijn gehouden, waar zowat alle progressieven en pacifisten in opstapten. In Brussel alleen al, om maar één voorbeeld te noemen, stapten meer dan 300.000 mensen urenlang in die betoging tegen de kernwapens en dus tegen de oorlog in het algemeen. Het resultaat van die betogingen heeft immers niet op zich laten wachten en zijn vruchten afgedragen.

En, wat een eerste minister of gelijk wie, ook mag beweren, dat "DE STRAAT" niets te bepalen heeft daar de beslissingen de bevoegdheid blijft van de politiek, is al meer dan eens door de geschiedenis bewezen dat de politiekers van een kale reis zijn thuis gekomen. Dat het totaal anders is uitgedraaid en zij gedwongen werden hun vooraf genomen maatregelen te wijzigen door de onwrikbare wil en de gerechtvaardigde eisen gemanifesteerd door een overtuigende massa **OP DE STRAAT!**

Wanneer het volk in beweging komt, met een duidelijk omschreven eis en die beweging niet laat stil vallen, zijn de resultaten gewaarborgd.

Frans Leemans

Boeken

Mijn dappere moeder

Halil Gür

In een tiental korte verhalen vertelt de schrijver enkele belevenissen uit zijn jeugd. Mijn dappere moeder is niet alleen een lofzang van Halil Gür op zijn moeder, het geeft ook een beeld van het opgroeien onder armoedige omstandigheden. Halil Gür ontving in 1987 de Jenny Smelik-Kiggenprijs voor deze verhalenbundel.

Piramide, 195 fr.

De grammatica van het gevoel

David Grossman

Drie jaar voor het uitbreken van de Zesdaagse Oorlog, als hij elf jaar is, houdt Aharon Kleinfeld op met groeien. Zijn kwellingen en worstelingen om zich aan te sluiten bij het grauwe, deprimerende kamp van de volwassenen die hem omgeven, worden op uiterst boeiende en kleurrijke wijze beschreven in de grammatica van het gevoel. Tot in de kleinste details geeft Grossman de strijd weer rond de vraag "groeien of niet groeien", wat in deze roman eigenlijk betekent "zijn of niet zijn".

**De Middellandse Zee
De samenleving en de staat**

Fernand Braudel

Voor de landen rond de Middellandse Zee was de zestiende eeuw een lange periode van economische bloei, onderbroken door kortere cycli van opleving en recessie. De gunstige economische situatie stimuleerde de doorbraak van de grote territoriale staat en leidde tot relatief open samenlevingen waar de rangen van de aristocratie werden aangevuld met burgers die rijk waren geworden 'zaken'.

Pas aan het einde van de zestiende eeuw zette langzaam maar zeker een onafwendbare terugval in. Dit betekende het einde van het Spaanse en het Ottomaanse wereldrijk en de opkomst van middelgrote staten als Venetië. Braudel laat zien welke invloed de economische omstandigheden op de samenleving hadden. De landen van de christenheid vochten hun onderlinge oorlogen uit wanneer het economisch goed ging, en de strijd richtte zich tegen de Turken wanneer het slecht ging. Contact, 1.395 fr.

De dubbele helix van het verlangen

Richard Powers

Jan O'Deigh, een jonge vrouw uit Brooklyn, is de vraagbaak in haar filiaal van de openbare bibliotheek. Op de meest onmogelijke vragen weet ze een antwoord, en als ze het niet weet, zoekt ze het op. Het verhaal van De dubbele helix van het verlangen wordt door haar verteld en het boek is dan ook een ode aan de nieuwsgierigheid, aan het informatietijdperk en vooral aan de wetenschap. Uiteindelijk gaat het ook over de grenzen van ons weten.

Contact, 1.590 fr.

Colt

Nancy Springer

Colt gaat paardrijden! Dat is goed voor hem zegt iedereen. Colt is bang om te vallen en die paarden zijn zo angstaanjagend. Maar als hij in het zadel zit voelt hij zich geweldig...

Nancy Springer is dol op paarden en schrijft er graag over. Piramide, 460 fr.

Aalst

25 maart om 20.15 uur
Cecile Harney over
Anti-racisme in Vlaanderen
Vredeshuis, Zonnestraat 26.

Oostende

vredessouper

Zaterdag 12 maart om 19.30 u.
in het Trefcentrum "Het Bakken"
Fortuinstraat 18
Gelegenheidstoespraak door Georges
Spriet, secretaris Vrede vzw en Colette
Detré, secretaris Franse vredesbeweging
avondmaal - muziek - tombola
aandeel in de kosten: 500 fr.
kontakt: André De Smet,
tel. (059) 70 56 12

Vrijdag 15 april om 20.15 u.

Dialogogavond over *ex-Joegoslavië*
inleiding Georges Spriet
Trefcentrum Het Bakken, Fortuinstraat 18,
Oostende

Gent

Dinsdag 22 maart

Dialogogavond
*"De ultieme hallucinatie/ plutonium in
Japan"*
door Eric Gryp
zaal: Vrede, Knokkestraat 44, 9000 Gent

Antwerpen

Dinsdag 15 maart

"De VN in de nieuwe wereldsituatie"
inleiding door Louis Roth van Vrede
Antwerpen
Vredescentrum Deurne

Vilvoorde

Woensdag 20 april

Socialisme en ecologie

door Koen Dille
Cult. Centrum, Bergstraat 1, Vilvoorde
Org. Vrede en Masereelfonds

Tweedehandsklerenbeurs

In de loop van de maand mei zal
de jaarlijkse tweedehandsklerenbeurs plaats hebben. We
doen een beroep op de lezers
om ons kleren bezorgen.
Kontakt: Knokkestraat 44,
9000 Gent, tel (09) 221 18 39.

Zondag 8 mei 1994

Jaarlijkse Herdenkingsplechtigheid om 17 uur

- 16.45 uur: Verzameling vóór het Oorlogsmonument der slachtoffers van beide oorlogen in het Zuidpark te Gent (Jules de Bruyckerdreef).
- 17.00 uur: – Begroeting door de Voorzitter van het 8 mei-komitee Jozef FACK
– Toespraak door dhr. Gilbert TEMMERMAN
Burgemeester van de Stad Gent
– Bloemenhulde met naamroeping van de deelnemende groeperingen door Jean Bernard EVERAERT
– TE VELDE en VADERLANDSLIED,
door het Koperensemble van de Koninklijke Gentse Politieharmonie.

Onmiddellijk na de plechtigheid deelname aan de opening van de tentoonstelling in de mediatheek van de Stadsbibliotheek, Graaf van Vlaanderenplein, Gent.

Oorlogsmisdaden van "Oradour sur Glane" en Vinkt mei 1940

Deze tentoonstelling zal GRATIS toegankelijk zijn vanaf 9 mei tot en met 10 juni 1994 zijnde de 50ste verjaardag van de gruwelen door de nazi's gepleegd op 10 juni 1944 te Oradour sur Glane.

(Gesloten op zon- en feestdagen).

Vredesfonds

A.C.O.D. Gent 400; P.V. Leuven 400; L.V. Gent : 2.000; H.B. Antwerpen 400; M.V.O. De Haan 400, L.V. Brugge 600; J.P. Oostende 400, L.H. Heverlee 400; A.M. Gent 400; J.D. Bredene 200; T.C. Brugge 400; E.L. Oostende 400; D.G.-D.C. St Martens Latem 400; F.V.V. Gent, 100; F.D. Oostduinkerke 200; M.D. Gentbrugge 200; A.M. Brussel 400; R.B. Gent 400; W.W. Ruiselede 1.000; J.C. Zoerseel 200; F.V.Z. Bornem 200; H.V.S. Oostende 200; N.B. Berchem 1000; R.M. Oostende 150; L.B. Wilrijk 200; J.G. Niewerkerken 200; F.D. Assebroek 100; J.D.S. Luik 200; L.V. Asse 200; C?V? St Niklaas 200; G.R. Kontich 400; E.D. Veldegem 200; T-H Aantwerpen 600; A.D. Oostende 100; L.M. 1.000; M.C. Bredene 200; D.R. Westende 500; J.V.C. Aantwerpen 200; R.N. Keerbergen 500; L.E. Mechelen 200; J.D.L. Aalst 200; M.T.D. De Pinte 400; U.C. Torhout 200; L.B. Waregem 400; E.M. Gent 200; W.W. Kortrijk 200; C.D.S. Gent 200; M.V. Gent 200; M.T. Ukkel 400; J.E. Gent 100; D-V Brugge 200; A.C. Mariakerke 400; L.V. Antwerpen 400; H.D.S. St Kruis 200; R.W. Brugge 100; M.T. Zwalm 1.000; K.D. Asse 1.000; Y.G. Hoevenene 200; B.P. Oostende 400; A.L. Gent 200; K.L. Gent 200; B. St Amandsberg 400; totaal : 23.050 fr. Met onze oprechte dank.

Kom paardrijden Evelien!

Marenka Pala

Evelien is gek op paarden, maar ze wil niet meer paardrijden. Ze vindt dat de mensen op de manege niet leuk met de paarden omgaan. En dan wordt haar lievelingspaard Donald verkocht... Piramide, 520 fr.

Een simpel plan

Scott Smith

Hank Mitchell en zijn broer Jacob. Door een toeval stuiten ze in een park op het wrak van een vliegtuig, met daarin het lijk van de piloot. Op de vloer achter de vlieger ligt een plunjezak met vier miljoen dollar, op dat moment neemt Hank een beslissing waardoor zijn verder leven wordt beheerst door chaos en verschrikking. Sijthoff, 730 fr.

Nette mensen in een nieuwe tijd

Han van der Kamp

Literaire debuutroman over de wereld van de blootbladen en de 06-lijnen. Nette mensen in een nieuwe tijd speelt zich af tegen het decor van de seks-industrie. In een meeslepende soms filmische stijl geeft de auteur het beeld van mannen die opereren in het schemergebied tussen zaken en misdaad. L.J. Veen, 625 fr.

Stotteren

Bert Hiddema

Het meest pijnlijke van stotteren is dat de stotteraar - vrouwen doen het beduidend minder dan mannen - zelden of nooit kan zeggen wat hij wil zeggen. Het boek bestaat uit drie delen, met stotteren als centraal thema. Het laatste deel is een dag uit het leven van Jan Dubbelpeor, een jongen van vijftien jaar, die stottert en dat manmoedig ondergaat. Luitingen, 520 fr.

Een verzorgpaard voor Maaike

Christiane Gohl

Maaike Donkers denkt maar aan een ding: een eigen paard. Haar ouders zijn niet van plan een paard voor haar te kopen, daarom gaat ze op zoek naar een verzorgpaard. Wanneer ze haar geliefd paard verliest is ze ontroostbaar. Ze wil nooit meer paardrijden. Piramide, 480 fr.

Dik en dom

Rosmarie Buri

Een autobiografie van een buitengewone vrouw, eenvoudig en met warmte beschreven. De auteur beschrijft de geschiedenis van haar kinderjaren en jeugd, het dagelijks leven van een klein kind in een door armoede en sociale wantoe-

standen gekenmerkt dorpsmilieu. Het boek confronteert ons niet alleen met een vrouwenleven maar is tevens een kleine sociale geschiedenis van de "lagere klasse". Liberation, 625 fr.

Jou krijg ik nog wel!

Marry Higgins Clark

Wanneer televisieverslaggeefster Meghan Collins bezig is met een reportage in een Newyorks ziekenhuis wordt daar een onbekende jonge vrouw binnengebracht. Ze is neergestoken. Tot haar verbijstering kijkt Meghan recht in het gezicht van haar dubbelgangster... Meghans vader is driekwart jaar geleden omgekomen bij een verkeersongeluk, maar zijn lichaam is nooit gevonden. Meghan besluit de waarheid boven water te krijgen en zet daarbij haar eigen leven op het spel. Luitingen-Sijthoff, 595 fr.

De beschuldiging

Scott Turow

De roman speelt zich af in de advocatenwereld waar sombere wolken zich samenvakken en de waarheid zelden simpel is. Het boek handelt over de vermiste. Een vermiste advocaat, vijf miljoen dollar verdwenen, een wereldje waarvan onschuldige slachtoffers niet bestaan. Luitingen-Sijthoff, 695 fr.

Het rood en het zwart

Stendhal

Aan de vooravond van de revolutie van 1830, in het benepen klimaat van de Restauratie, waarin de verkalkte Franse aristocratie krampachtig haar oude rechten tracht terug te winnen, werkt de ambitieuze Julien Sorel aan een carrière die hem sociaal doet stijgen. Voor iemand uit de lagere burgerij is dat een bijna onmogelijke opgave, maar met zijn superieure intelligentie en speculerend op de liefde van vooraanstaande vrouwen verzet hij zich tegen zijn lot. Als het in het rood van het soldatenuniform niet kan, dan maar in het zwart van de priester-toog. L.J. Veen, 625 fr.

Audrey Hepburn biografie

Diana Maychick

Het overlijden van Audrey Hepburn werd in de filmwereld en daarbuiten als een groot verlies ervaren. Ze was een actrice met een unieke uitstraling. Diana Maychick schetst in deze biografie een verrassend beeld van het leven van de beroemde filmster. Daarbij wordt de lezer een unieke kijk achter de schermen van Hollywood gegund. De auteur had de gelegenheid om voor de dood van Audrey uitgebreid met haar te spreken.

Vannacht slaap ik met je

Ruth Wolf

In 1899 maakte Rilke een reis door Rusland. Hij kwam in aanraking met een cultuur die hem voor het eerst een thuis bood. Tot het einde van zijn leven is Rusland voor Rilke een leitmotiv geweest; de eenvoudige Russische mens - diep gelovig en verweven met de natuur - was voor hem een dichterlijk symbool bij uitstek. Aan het einde van zijn leven vond deze passie zijn weerklank in Rilkes liefde voor de Russische dichteres Marina Tsvetajeva. Dit boek geeft een beeld van deze twee dichterlevens tegen het decor van een turbulente tijd van de Eerste Wereldoorlog en de Russische revolutie.

Lang geleden

Kristien Hemmerechts

In deze nieuwe verhalenbundel spelen autobiografie en pure fictie een rollenspel: de verzinners zijn werkelijkheid, terwijl de autobiografie soms onwerkelijk lijkt. Een paar verhalen gaan over een hoofdpersonage dat er niet is, terwijl zijn of haar afwezigheid het gebeuren beheerst. Atlas, 595 fr.

Bestand

Guy Van Hoof

Dichtbundel bestaande uit vijf reeksen, overtreft Guy Van Hoof niet alleen de collega's, maar eerst en vooral zichzelf. Zijn thematiek is die van het onvermogen van het individu temidden van de waanzin van de wereld waar hij tegelijkertijd deel van uitmaakt. De opposities zijn zo talrijk dat de bundel een spiegelpaais genoemd kan worden. Van Hoof is iemand die met een vrij origineel taalgebruik de voldongen feiten van de werkelijkheid bekijkt, observeert en vol scepticisme verslag uitbrengt. Geworpen als de mens in de nacht en de eenzaamheid, heeft de taal geen enkele boodschap meer. Beter is het zwijgen. Dit zwijgen laat denken aan Beckett. De menselijke existentie wordt hier bondig en zonder franje uitgedrukt. Paradox pers, 395 fr.

Mijn grote oma

Halil Gür

In de vakantie wil het 11-jarige jongetje Ali Veli bij zijn rijke oma gaan logeren. Ze woont in een klein dorpje en hij heeft haar nog nooit gezien. Oma leidt een eenvoudig leven; er is geen stromend water en geen electriciteit. Toch raakt Ali Veli steeds meer betrokken bij haar leven en dat in het dorp. Oma wordt zijn gids. Hij leert zijn angsten en onzekerheden overwinnen en zo wordt de vakantie een grote ontdekkingsreis. Pirapinde, 495 fr.

TRAIT LIBRE

Uit "Le Monde"

Op 1 februari 1954, nu veertig jaar geleden, deed de Franse priester "l'Abbé Pierre" voor radio R.T.L. een oproep tot de Franse regering en de natie om dringende maatregelen te nemen ten gunste van de daklozen en sociaal benadeligden. Aanleiding hiervoor was de dood van een dakloze vrouw in een straat van Parijs, de toen bestaande 2.000 daklozen in Frankrijk en de 377.000 werklozen. Hij noemde deze de slachtoffers van de economische groei en de welvaartstaat.

Op 1 februari 1994 heeft l'Abbé Pierre opnieuw een oproep gedaan tot de Franse gemeenschap. Het aantal dakloze - "sans domicile fixe" - (zonder vaste verblijfplaats) noemt men die, is tientallen malen vermenigvuldigd en het aantal werklozen is met meer dan 3 miljoen bijna vertienvoudigd. Ondanks de vele plannen en programma's en de Europese Unie is men er dus geen stap op vooruitgegaan.

Integendeel zoals men merkt. In de zogenoemde Westerse welvaartstaat is het nu eenmaal niet de mens maar de economie, de winst en het geld, die centraal staan.

De vorige jaren hebben ons het bewijs geleverd dat een bureaucratisch socialisme zoals we dit in de ex-Sovjetunie hebben gekend, niet de oplossingen gebracht heeft die de bevolking er van verwacht had. De hoger geciteerde feiten bevestigen dat het kapitalisme evenmin aan de mensheid een oplossing biedt. Op een ogenblik dat heel wat politieke krachten buigen voor de logica van het geld moet een nieuw idee aan bod komen: de mens is geen kost voor de maatschappij maar hij is er integendeel de finaliteit en de motor van. (ads)

In memoriam H.J. Abs

Op 5 januari van dit jaar overleed op 92-jarige leeftijd de gewezen voorzitter van de "Deutsche Bank". Zijn naam: Hermann Josef Abs. De man was wellicht de invloedrijkste bankier zowel van het vooroorlogse Duitsland als van het Hitlertijdperk.

Van zich zelf zou Abs gezegd hebben: "Ik maak bankdirecteurs". Niet alleen dat. Hij maakte ook Hitler en bracht hem met andere kornuiten aan de macht.

Hij kwam uit een katholieke burgerfamilie en is al vroeg actief in de wereld van de financies; niet alleen in Duitsland, maar ook in Parijs, Londen en Amsterdam.

Hij was er al bij toen na de eerste wereldoorlog de Duitse schulden werden "herschikt". Abs is wel zo gewiekst dat hij zich niet laat inschrijven in de nazi-partij wat hem niet zal beletten er een dienaar van te zijn.

Hij is er weer bij om de bezittingen van de joden in zijn "Deutsche Bank" op te slokken. Onder Hitler werd hij voorzitter van de "Reichsbank" en neemt ook zitting in de beheerraad van het chemisch concern I.G. Farbeindustrie.

Het is dat concern dat het "Zyklon-B-gas" zal produceren voor de liquidering van honderdduizenden gevangenen in de dodenkampen die men concentratiekampen noemde.

In 1945 werd Abs door de Amerikanen aangehouden. Zijn gevangenis-leven zou niet lang duren. Zijn buitenlandse associés die in de controlecommissie zaten lieten hem na drie maanden in vrijheid. Daar kwam protest van en men was wel verplicht Abs voor een rechtbank te brengen. De "rechtbank" van Stuttgart vond Abs zo zuiver als een witte duif. Weldra kon hij zijn oude bezigheden weer opnemen. In 1953 vertegenwoordigt hij de Bondsregering op een bijeenkomst die het eens te meer over de "herschikking" van de Duitse schulden had.

Duitsland werd opnieuw kredietwaardig en er kon ook gestart worden met de herbewapening. Kort daarop heeft de "Claims Conference" plaats die het over de vergoeding had voor de joodse slachtoffers van de holocaust.

Weer is Abs van de partij. Hij zal aan die operatie de naam "Wiedergutmachung" geven.

De oud-producent van het Zyklon-B-gas was weer raadsman van bondskanselier Adenauer en opnieuw voorzitter van de "Deutsche Bank". In 1967 werd hij afgevoerd. Toen hij op "rust" ging vroeg men hem of hij geen mémoires zou schrijven. Zijn antwoord: "Nee, ik weet te veel".

Het zou natuurlijk naïef zijn te denken dat Abs een unicum is geweest in Duitsland.

Er was buiten de "Deutsche Bank" ook de "Dresdner Bank" en de "Commerz und Privatbank". Zij hoopten hun kapitalen op met Hitler's rooftochten en met werk en dood van miljoenen gevangenen.

In het na-oorlogse Duitsland was er nog een andere raadsman van Adenauer, Pferdmenges, bijzitter van het "Köllner Bankhaus". Voordien droeg die bank de naam "Oppenheimer und Co". In 1938 kwam die bank als nevenproduct van de Kristalnacht en "ariërsring" in handen van Pferdmenges die de naam veranderde.

Adenauer zelf was eerder een van de bestuurders geweest van de "Deutsche Bank". Ongelukkige speculaties met aandelen van de "Vereinigde Glanzstoffwerke" brachten Adenauer in een lastig parket. Maar ja, dat is al zo lang geleden dat weinigen er nog weet van hebben. Zoals ook weinig mensen weten dat Adenauer ook verbonden was met de Amerikaanse Morgan-bank.

Achter Hitler stond het grootkapitaal. Dat is geen losse bewering. Fritz Thyssen, de grote staalmagnaat van Duitsland, schreef daarover een boek dat de welzeggende titel kreeg: "Ik betaalde Hitler". (vanaf 1923)

Frits Thyssen is er al lang niet meer, maar de Thyssen-dynastie is er nog. Zijn dochter en erfgename Anita Zichy-Thyssen bracht het tot gravin en ging in Argentinië leven. De broer van Fritz, Heinrich Thyssen-Bornemisja, die het ook tot baron bracht, was een der koningen van de kolenindustrie in het Ruhrgebied. We zouden de lijst nog verder kunnen aanvullen. We zouden er kunnen op wijzen dat de Duitse staaltrust nauw verbonden was met de Amerikaanse bank "Dillon, Read and Co". Dat de vice-president van Dillon Read, William H. Draper was, die men op het einde van de oorlog een generaalsuniform deed aantrekken om directeur van de economische afdeling van het Amerikaanse militair bestuur in West-Duitsland te worden. Dat John J. Mc Cloy, de Amerikaanse hoge commissaris in West-Duitsland, een van de advocaten was van de "Chase National Bank".

Stemt dit alles niet tot nadenken?

A. De Coninck

*wij nemen
uw drukwerk
au sérieux*

-D-R-U-K-K-E-R-U-
DRUKKERIJ GOFF N.V.
PIJNDERSSTRAAT 28 9000 GENT
TEL. 091/25.02.59 (4 lines)
FAX. 091/25.10.72

ELECTROS SKOORT 3 MAAL

KWALITEIT

alleen grote merken : PHILIPS - AEG - ACEC -
BAUKNECHT - ELECTROLUX - TOSHIBA

PRIJS

de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen

SERVICE

eigen gespecialiseerde technische dienst,
gegarandeerde herstelling van alle merken.

Kleuren-TV
Hifi & Stereo
Huishoudtoestellen

Electros

de speciaalzaak
aan het stadhuis
van Oostende
059/50.38.23

*NOG STEEDS DE BOEKHANDEL DIE HEEFT
WAT U ELDERS NIET VINDT!*

BOEKHANDEL MARNIX

NEDERKOUTER 109

9000 GENT

TEL. 225 10 92

FAX 223 55 56

Elke dag van 9 tot 18 uur.

's Zaterdags van 10 tot 12.30 uur en van
13.30 tot 18 uur.

NINIVIETERS NAAR...

CUBA

Grote rondreis
doorheen dit toverachtig eiland
in de Caraïben
van 17 tot 31 juli 1994

INFORMATIE - PROGRAMMA

– Michel Vanderborght –
reisleideur
Beukendreef 15
9401 POLLARE-NINOVE

– *Volkstoerisme* –
Geraardsbergsestraat 71
9400 NINOVE

– **WORLDOVER** –
onze partner
Lemonnierlaan 117
1000 BRUSSEL
Vergunning: 1480A

Naar een vrijwillige gemeenschapsdienst Een voorstel van BDJ - Jeugd & Vrede vzw.

De organisatie Burgerdienst voor de Jeugd - Jeugd & Vrede, werkt sinds twee jaar aan een concept van vrijwillige gemeenschapsdienst. (Dit concept staat volledig los van een statuut van gewetensbezwaarde of van vervangende burgerdienst.)

Het uitgangspunt is dat mensen een bepaalde tijd een dienst van sociaal nut willen vervullen in (openbare en privaatrechtelijke) verzorgings-, welzijns- en socio-culturele instellingen en diensten en dat daarvoor een specifiek statuut wordt voorzien. De dienstplicht, waardoor jaarlijks een 1.500 Vlaamse jongens burgerdienst deden, is terмінаal en eens afgeschaft, is de tijd rijp om het concept van een vrijwillige gemeenschapsdienst uit te bouwen. We kaderen dat in het dienstrecht.

Dit dienstrecht is een subjectief recht op een wettelijk geregeld statuut om een gemeenschapsdienst te vervullen. De uitwerking van dit recht is een verfijning van ons democratisch bestel.

Elementen van een definitie

1. Gemeenschapsdienst vervullen is een vrijwillige keuze, er mag geen verplichting zijn. Gebrek aan motivatie en engagement, de massa personen (120 à 140.000 per jaar), de toewijzing van grote contingenten aan een enorm aantal instellingen en organisaties, een zware administratieve omkadering, ... maken dat een verplichte dienst niet wenselijk is.
2. Het is geen georganiseerd vrijwilligerswerk, want dit beperkt zich tot een zinvolle opvulling van de vrije tijd, en is niet bezoldigd. De gemeenschapsdienst daarentegen moet voldoende lang duren en zonder onderbreking voor een vastgelegde termijn uitgevoerd worden om interessant te zijn voor de eigen vorming en voor de medewerking aan de doelstellingen van de tewerkstellende organisatie. Wel zal de gemeenschapsdienst het vrijwilligerswerk voor en na de dienst bevorderen. Dit is een element van de maatschappelijke meerwaarde van de gemeenschapsdienst.
3. De gemeenschapsdienst brengt waarden bij die in het onderwijs soms onvoldoende worden uitgediept. Het belang van de tewerkstellende organisatie (het rendement) is secundair. Niet alleen competentie en efficiëntie tellen, maar vooral het constructief experimenteren met sociale vaardigheden zoals inlevingsvermogen, conflicthantering, samenwerking en participatie, zin voor verantwoordelijkheid en solidariteit.
4. De gemeenschapsdienst is niet opgezet als werkloosheidsopslorpingssysteem of als middel om de werkloosheid te bestrijden. Door het tijdelijke karakter (maximaal 12 maanden) van de dienst, door de

omschrijving van de Jobprofielen in het kader van een "zuiver" derde arbeidscircuit, door de procedure van de erkenning van tewerkstellende instellingen en door de contractuele aanvaarding van de kandidaten door de instellingen, kan gesteld worden dat de gemeenschapsdienst geen nepstatuut is. De dienst kan geen bezoldigde jobs vervangen. Het gaat om aanvullende, vernieuwende, extra-maatschappelijke taken, die in de gewone circuits niet opgenomen (kunnen) worden.

5. Alle vrouwen en mannen kunnen de dienst doen. Maar ook migranten die hier een bepaalde periode verblijven: zij kunnen zich hierdoor beter inpassen en bijdragen tot positieve beeldvorming in de maatschappij. Ook "zwakere" (laaggeschoolde, minder-validen, ...) groepen moeten interessante tewerkstellingsplaatsen krijgen. Een emancipatorisch effect is dan ook denkbaar.

6. De gemeenschapsdienst is geen gewone baan, de gewone loonbarema's kunnen niet aangehouden worden. Naast een goede regeling voor de sociale zekerheid, moet een gemeenschapsdienst over een maandelijks inkomen kunnen beschikken van het niveau bestaansminimum, dat ten laste wordt genomen van de rechtstreeks subsidiërende overheid, die een kwotum toekent voor de sectoren onder haar bevoegdheid. De dagelijkse omkadering valt onder de verantwoordelijkheid van de tewerkstellende organisatie.

Het politieke debat omtrent de invoering van een vrijwillige gemeenschapsdienst is volop aan de gang. Recente verklaringen van de federale ministers Tobback en Delcroix verwijzen naar de nabije toekomst om van start te gaan met dit nieuwe project. Minister Delcroix stelde op een persconferentie (dd. 22/02/94) dat de vrijwillige gemeenschapsdienst in de loop van 1995 een feit moet zijn. Tijdens deze persconferentie maakte de Minister ook zijn visie op gemeenschapsdienst kenbaar. In grote lijnen komt dit overeen met het voorstel van BDJ. Een ruim debat, gevoerd in de publieke en privaatrechtelijke organisaties, dat mede de openbare opinie zal bepalen, kan dan ook het hele project gunstig beïnvloeden.

Luc Van Elsacker stafmedewerker BDJ - Jeugd & Vrede

Meer informatie onder vorm van een uitgebreide brochure (80 fr.) is te verkrijgen bij
BDJ - Jeugd & Vrede,
Van Elewyckstraat 35, 1050 Brussel,
tel. (02) 640 19 98,
fax (02) 640 07 74.

Sommigen zullen zich wellicht de naam, Alain Mafart, herinneren. Het is de man die destijds, in opdracht van de Franse regering, met enkele acoliëten het schip van Grean Peace "Rainbow Warrior", dat in de Stille Oceaan tegen de Franse kernproeven aktie voerde in de haven van Auckland in de grond boorde. Een persoon verloor hierbij het leven. Mafart werd door de Nieuw Zeelandse politie aangehouden en door de rechtbank veroordeeld. Na enkele tractaties tussen de Franse en Nieuw Zeelandse regering werd overeengekomen dat Mafart zijn straf zou uitzitten op een van de Franse eilanden in de regio. Lang bleef hij er niet. De Franse regering haalde hem, ondanks het Nieuw Zeelands protest, terug naar Frankrijk. Spionnen en saboteurs, kortom terroristen, worden wel op prijs gesteld als ze aan de zijde staan van de sterke. Zo is het nu ook vergaan. Eerstdaags zal de vierenveertig-jarige Alain Mafart voor bewezen diensten tot kolonel worden benoemd...

Her gebeurde in Zuid-Afrika. De hond van de 48-jarige Ken Finlay en zijn vrouw Lynn, blanke militanten van uiterst rechts, werd zwanger na een amoureuze ontmoeting met de hond van een zwarte boer Molatudi Lebeta. De Finlay's, beiden lid van de nazigroep A.W.B. trokken naar de woning van Lelata huilend dat "een hond van een zwarte niets te maken had met de hond van de blanke". Later kwamen ze terug met drie andere blanken en sloegen de zwarte met zweepslagen en stokken tot hij er bij bezweek. Het toppunt is nu dat de blanken door een Afrikaanse rechtbank werden vrijgesproken voor de moord gezien, volgens de rechter, het niet mag uitgesloten worden dat Lebeta de tweede maal door andere personen zou aangevallen zijn. Ze werden tot een boete van 2000 Rand veroordeeld voor aanranding met als argument dat de maatschappij "recht heeft op een juiste en evenwichtige beoordeling". Apartheid is dus nog lang niet verdwenen in Zuid-Afrika.

President Buthelezi van Kwazulu en voorzitter van Inkatha, de Zoulou partij die samen met de extreem rechtse blanken, o.m. van de nazi-Partij, zich verzet tegen de aangekondigde vrije verkiezingen in Zuid-Afrika heeft zich een vliegtuig aangeschaft. Kostprijs 10 miljoen dollar. De Zuidafrikaanse krant, Sunday Time, wijst er op dat dit vliegtuig plaats zal bieden aan acht personen en hoofdzakelijk zal dienen voor de Inkatha Partij. Nelson Mandela, voorzitter van het ANC legde hiertegen klacht neer bij de Verkiezingskommissie. Hierbij wijst hij er op dat, gezien de Zuidafrikaanse regering

hoofdzakelijk instaat voor de uitgaven van Kwazulu, het hier om geld gaat van de belastingbetaler dat voor persoonlijke belangen misbruikt wordt.

"Germinal" de door Claude Berri verfilmde versie van het beroemde boek van Emiel Zola over het leven en de strijd van de mijnwerkers in Noord-Frankrijk, zal niet vóór het einde van dit jaar in de Amerikaanse filmzalen vertoond worden. De film zal dus, in tegenstelling tot wat vroeger werd bekend gemaakt, niet kunnen geselecteerd worden voor de "Oscars". De krant van de zakenmilieus "Wall Street Journal" en het weekblad "U.S. News and World Report" schreven dat "Germinal even sektair is als de oude filmen uit het Oostblok". Het begrip voor de sociale problemen en de strijd van de arbeiders voor hun rechten is, zo weten we sinds lang, niet de sterkste kant van de V.S.-media. Integendeel zelfs.

Op 27 juni i.l. vielen in de nacht Amerikaanse raketten op Bagdad met meerdere burgerlijke slachtoffers als gevolg. President Clinton beweerde zodoende een aanslag te straffen op de gewezen President Bush bij diens bezoek aan Koeweit in april 1993. De Amerikaanse administratie beweerde over onweerlegbare bewijzen te beschikken van direkte betrokkenheid van Sadam Hussein.

Vier maand na het bombardement op Bagdad publiceerde de bekende Amerikaanse journalist Seymour Hersh in de krant The New Yorker de uitslag van een door hem uitgevoerd onderzoek. Volgens de geraadpleegde experts zou niets er op wijzen dat het gebruikte materiaal voor de mislukte aanslag van Iraakse makelij zou zijn geweest, gezien ook in andere landen het zelfde materiaal wordt gebruikt. Tevens werd bewezen dat de zogezegde bekentenissen werden bekomen na martelpraktijken door de Koeweitse politie. In werkelijkheid, schrijft Seymour Hersh, heeft Clinton de mislukte aanslag op Bush willen gebruiken om een demonstratie te geven van zijn vastberadenheid in de buitenlandse politiek. Hij won er ook 11 punten mee in de opiniepeilingen in de volgende 24 uur. De prijs die hij hiervoor betaalde was de dood van een aantal "barbaren" die per definitie toch steeds schuldig zijn.

Alle werk is goed voor diegene die sinds jaren aan de dop staan. In Spanje met zijn 20 % werklozen van de aktieve bevolking, is dit zeker het geval. Dit kwam ook tot uiting toen het Stadsbestuur van Madrid in november j.l. een wedstrijd uitschreef voor de aanwerving van 230 lage bedienden (loopjongens, zaal-

wachters, enz.) met een brutominimumloon van 30.000 B.fr. met als vereist diploma, lager onderwijs. Er kwamen niet minder dan 17.000 kandidaten opdagen o.w. tal van hooggeschoolden, ingenieurs, dokters en noem maar op.

Ultra orthodoxe Joden hebben in Jeruzalem hun slag thuis gehaald. Voortaan zullen de bussen van de nationale busonderneming die tussen de wijken Romena en Mea Sharim rijden, dank zijn particuliere fondsen, door een prive onderneming bediend worden. Wat hierbij opvalt is dat deze bussen midden in gescheiden worden door een niet doorschijnend gordijn. De mannen zullen vooraan zitten en de vrouwen (vanzelfsprekend) achteraan. Kortom een vorm van apartheid in naam van een godsdienstig fundamentalisme.

Corruptie van politiciers blijkt meer en meer een wereldwijde kwaal te zijn geworden. Italië en Japan zijn de landen die hierbij de kroon spannen. Frankrijk, Oostenrijk, Spanje, Griekenland e.a. landen kennen ook de plaag. En met de Agusta affaire in ons land heeft men wellicht slechts het hoekje van de sluiser opgelicht. Ook Brazilië eist zijn plaats op in de galerij. Een affaire van zo maar efftjes 20 miljard dollar is er aan het licht gekomen. Een parlementaire kommissie heeft zo maar een senator en zeventien volksvertegenwoordigers (o.w. de gewezen kamervoorzitter) in beschuldiging gesteld. Een onderzoek is tevens ingesteld tegen drie gewezen ministers, drie gouverneurs en veertien andere parlementsleden. En het zijn dit soort zakkenvullers, "eerbiedwaardige persoonlijkheden" die vinden dat het de kleine man is die moet inleveren om de staatsfinancies veilig te stellen...

Michaël Poltoranine, vertrouwensman en woordvoerder van de Russische President Jeltsin verklaarde met betrekking tot het pas verkozen nieuwe Parlement: "Als de Douma zijn lijn niet verandert, met andere woorden geen zwenking maakt van 180 graden, gaan we naar een burgeroorlog". De Franse krant "Le Monde" (17/1) wijst er op dat dezelfde Poltoranine het twee dagen voordien nog duidelijker als volgt uitdrukte. "Ik zou de volksvertegenwoordigers er willen aan herinneren dat een deel van de granaten van de Tamanskaia divisie (deze die op 4 oktober het Parlementsgebouw bombardeerden) niet gebruikt werd zodat het beter zou zijn dat u een constructieve politiek voert". En... dat is een van de door het Westen geprezen democraten en hervormers...